

Veere

bestemmingsplan

Neeltje Jans

Veere

Neeltje Jans

bestemmingsplan

identificatie

planstatus

identificatiecode:

NL.IMRO.0717.0010BPNjaAp-VG01

datum:

10-11-2011

status:

vastgesteld

projectnummer:

230961.008757.00

opdrachtgever:

ing. J.C.C.M. van Jole

opdrachtgever

Windpark OSK BV

Vastgesteld door de raad van de gemeente Veere bij besluit van

,voorzitter

,griffier

Inhoud van de toelichting

1. Inleiding	blz. 3
1.1. Planopgave	3
1.2. Vigerende bestemmingsregeling	5
1.3. Verhouding met de m.e.r. en andere besluiten	6
1.4. Leeswijzer	8
2. Planbeschrijving	9
2.1. Huidige situatie plangebied	9
2.2. Voorgenomen activiteit	11
2.3. Varianten en afweging van het MER	15
2.4. Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief	19
2.5. Vertaling naar het bestemmingsplan	21
3. Beleidskader	23
3.1. Rijksbeleid	23
3.2. Provinciaal beleid	27
3.3. Gemeentelijk beleid	29
3.4. Conclusie	30
4. Toetsen	31
4.1. Inleiding	31
4.2. Landschap	32
4.3. Slagschaduw	32
4.4. Geluid	33
4.5. Natuur	34
4.5.1. Conclusies onderzoek windpark	34
4.5.2. Verplaatsing van het centrum van de viskwekerij nabij de EHS	36
4.5.3. Legalisering strandpaviljoen in de EHS en binnen de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Voordelta.	36
4.5.4. Realisatie walradartoren aan rand van natura 2000-gebieden Voordelta en Oosterschelde	36
4.5.5. Mogelijk maken van mosselhangcultures in de Mattenhaven in een Natura 2000 gebied	37
4.6. Externe veiligheid	37
4.7. Bodem	38
4.8. Water	40
4.9. Kabels en leidingen	41
5. Toelichting juridische regeling	43
5.1. Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP)	43
5.2. Opzet van de bestemmingsregeling	44
5.3. Toelichting op de bestemmingen	45
5.4. Algemene regels (hoofdstuk 3)	46
5.5. Overgangs- en slotbepalingen (hoofdstuk 4)	47
6. Handhaving	49
6.1. Algemeen	49
6.2. Handhaving binnen de gemeente Veere	49

7. Economische uitvoerbaarheid	53
8. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	55
8.1. Overleg	55
8.2. Reacties	55
8.3. Besluit Commissie voor de Milieueffectrapportage op het MER	67
9. Bij de vaststelling aangebrachte wijzigingen	71
9.1. Zienswijze procedure	71
9.2. Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen	87

Bijlagen:

1. Toelichting op de Staat van Horeca-activiteiten
2. Aanvullende onderzoeken beantwoording zienswijzen

Separate bijlagen:

1. Ruimtelijke Onderbouwing project Nieuwbouw viskwekerij Neeltje Jans, april 2009
2. Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, juli 2010
3. Samenvatting Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, juli 2010
4. Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, bijlage Landschap, juli 2010
5. MER Windpark Bouwdokken, Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler, november 2010
6. Passende beoordeling ten behoeve van mosselhangcultuur in de Mattenhaven in de Oosterschelde in de periode 2011 t/m 2014, december 2010
7. Locatiestudie radartoren Neeltje Jans, maart 2011
8. Toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 30 maart 2011
9. Onderzoek verwachte effecten Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans, april 2011
10. Voortoets Radartoren Neeltje Jans, mei 2011
11. Locatiekeuze en –onderbouwing 'Radartoren Neeltje Jans', mei 2011

toelichting

1.1. Planopgave

Het bestemmingsplan Neeltje Jans heeft als doel het vastleggen van (legaal) bestaand gebruik (onder andere strandpaviljoen en snackwagen op de zuidelijke strekdam van Buitenhaven Noordland) en bestaande functies op het gehele eiland in een actuele bestemmingsregeling. Daarnaast wordt een aantal ontwikkelingen juridisch-planologisch verankerd in dit bestemmingsplan. Het gaat daarbij om:

- het realiseren van maximaal 9 windturbines inclusief transformatorstation en servicegebouw op de Bouwdokken van Neeltje Jans.
- Het realiseren van 1 windturbine inclusief inkoopstation aan de vluchthaven en 2 windturbines inclusief inkoopstation op de zuidwestelijke havendam van Noordland Buiten. Voor deze ontwikkelingen is reeds een bouwvergunning verleend.
- Het realiseren van een walradartoren en hulpradartoren op de havendam van de Noordland Buiten.
- de verplaatsing van Mosselkwekerij Neeltje Jans.
- Planologische mogelijkheid bieden om ter plaatse van de Mattenhaven en de Vluchthaven mosselhangcultures toe te passen.

Hierna wordt nader ingegaan op deze zaken.

Regeling windturbines Bouwdokken

Windpark OSK BV wil Windpark Bouwdokken realiseren en exploiteren rond de voormalige Bouwdokken bij de Stormvloedkering in de Oosterschelde. In totaal omvat het project de bouw van 9 windturbines. Het betreft windturbines met een vermogen van ten hoogste 6 MW en een maximale ashoogte van 120 meter. De gemeente is voornemens medewerking te verlenen aan dit initiatief. Mede omdat het gebied in het Omgevingsplan Zeeland is aangewezen als concentratiegebied voor het opwekken van windenergie. Voor de ontwikkeling van de windturbines is een Milieueffect rapport (MER) opgesteld. Hierin zijn drie mogelijke varianten onderzocht. De voorkeursvariant gaat uit van 9 windturbines van 6 MW.

Figuur 1.1. De ligging van Windpark Bouwdokken te Neeltje Jans (bron: MER Windpark Bouwdokken)

Regeling bestaande windturbines, vluchthaven en zuidwestelijke havendam

Op de vluchthaven staan nu 3 windturbines. Eind 2007 is een bouwvergunning afgegeven voor een vierde windturbine met een ashoogte van 78 meter die aan bij de Vluithaven komt te staan. Daarnaast staan er op de Noordland Buitenhaven 2 windturbines en zijn er vergunningen afgegeven voor het plaatsen van nog 2 windturbines met een ashoogte van 78 meter ter plaatse. Ten behoeve van het functioneren van de windturbines op de zuidwestelijke havendam Noordland Buitenhaven moet tevens een inkoopstation nabij de Roompotsluis gerealiseerd worden. Ten behoeve van het functioneren van de vierde windturbine bij de Vluithaven moet tevens een inkoopstation gerealiseerd worden. In het onderhavige bestemmingsplan worden de bestaande- en de vergunde windturbines en de locatie van de inkoopstations juridisch-planologisch geregeld.

Regeling walradartoren en hulpradartoren

Op de havendam van de Buitenhaven Noordland zijn een walradartoren en een hulpradartoren van respectievelijk 113 en 15 meter hoog beoogd. De radartoren van 113 meter voorziet binnen de Schelderadarketen (hierna SRK) als oplossing voor een lacune in de aanloopgebieden van de loodsposten Wandelaar (West) en Steenbank (Noord). De hulpradar dient ter voorkoming van eventuele radarhinder als gevolg van de 2 windturbines op de zuidwestelijke havendam Buitenhaven Noordland. In het onderhavige bestemmingsplan zijn de locaties van de walradartoren en hulpradartoren juridisch-planologisch geregeld.

Regeling strandpaviljoen en snackwagen

Het bestaande strandpaviljoen is gevestigd op het strand ter hoogte van de vluchthaven Neeltje Jans. Het gaat hierbij om een seizoenspaviljoen dat in de zomerperiode opgebouwd wordt en buiten het zomerseizoen weg wordt gehaald.

De snackwagen staat op de parkeerplaats ter hoogte van de Noordland Buitenhaven. In het onderhavige bestemmingsplan worden de locaties van het strandpaviljoen en de snackwagen juridisch-planologisch geregeld.

Verplaatsing mosselkwekerij Neeltje Jans

De mosselkwekerij is nu gevestigd op de verouderde bedrijfslocatie, op het water in de Bouwdokhaven. De mosselkwekerij wordt in noordelijke richting verplaatst naar de locatie aan het einde van de T-splitsing van de wegen Poolvoet en Faelweg op Neeltje Jans te Vrouwenpolder.

Mosselhangcultures Mattenhaven en Vluchthaven

Een gedeelte van de Mattenhaven en de Vluchthaven moet gebruikt kunnen worden voor de bedrijfsmatige kweek van mosselen. In het onderhavige bestemmingsplan wordt mosselhangcultures ter plaatse van een deel van de Mattenhaven en de Vluchthaven juridisch planologisch mogelijk gemaakt.

1.2. Vigerende bestemmingsregeling

Het plangebied is nu geregeld in het bestemmingsplan 'Neeltje Jans' van de gemeente Veere. Dit plan is in 2003 vastgesteld door de raad van de gemeente Veere. Het vigerende bestemmingsplan betreft een actualisatie van het plan Neeltje Jans 1994. Er wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het Beeldkwaliteitsplan 'Neeltje Jans' dat in 2001 is opgesteld.

Figuur 1.2. Ligging plangebied

1.3. Verhouding met de m.e.r. en andere besluiten

Ten behoeve van de realisatie van het Windpark Bouwdokken is een Milieueffectrapport opgesteld. Onderstaand wordt verder ingegaan op de noodzaak tot het opstellen van een Milieueffectrapport en de te volgen procedure in relatie tot het concept-ontwerp-bestemmingsplan.

Noodzaak m.e.r.-procedure

Planmer en projectmer

De Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994¹⁾ maken onderscheid in:

- een m.e.r.-plicht voor plannen (planmer);
- een m.e.r.-(beoordelings)plicht voor projecten (projectmer).

Een milieueffectrapportage staat niet op zichzelf, maar is een hulpmiddel bij de besluitvorming van de overheid over een plan of project. Daarom is:

- de planmer gekoppeld aan de besluiten van de overheid die het kader scheppen voor een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit;
- de projectmer gekoppeld aan de besluiten van de overheid die de realisatie van een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit direct mogelijk maken.

Een planmer is tevens aan de orde indien voor een project een zogenaamde passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet vereist is.

¹⁾ Besluit m.e.r. 1994, zoals gewijzigd bij Besluit van 6 oktober 2008, activiteit 22.2.

M.e.r.-plicht van dit project

In onderdeel D van het Besluit m.e.r. 1994 is bepaald dat voor de oprichting, wijziging of uitbreiding van één of meer met elkaar samenhangende installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie - in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een gezamenlijk (elektrisch) vermogen van 15 megawatt of meer, of 10 molens of meer – als volgt een m.e.r.-plicht geldt:

- in het kader van het bestemmingsplan is sprake van een planmer-plicht;
- in het kader van de benodigde milieuvergunningen is sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht.

Tabel 1.1. Overzicht procedures in onderlinge samenhang

m.e.r.-procedure	bestemmingsplan
inspraak startnotitie; advies voor richtlijnen (Commissie mer) en adviezen wettelijke adviseurs	
vaststelling richtlijnen voor het MER door gemeenteraad	
opstellen MER	opstellen concept-ontwerpbestemmingsplan
aanvaarding MER door gemeenteraad	instemming burgemeester en wethouders met concept-ontwerpbestemmingsplan
inspraak MER; toetsingsadvies Commissie mer en adviezen wettelijke adviseurs	inspraak en overleg concept-ontwerpbestemmingsplan
	beantwoording inspraak- en overlegreacties (inclusief inspraakreacties en adviezen MER), aanpassing plan
	tervisielegging ontwerpbestemmingsplan
	vaststelling bestemmingsplan door gemeenteraad

Doel m.e.r.-procedure

Om het milieubelang, naast andere belangen, een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk (nadelige) gevolgen voor het milieu, is sinds enkele decennia het instrument van de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de Nederlandse wetgeving ingevoerd. Voor bepaalde in het Besluit mer 1994 aangegeven categorieën van activiteiten, moet een m.e.r.-procedure doorlopen worden (zogenaamde m.e.r.-plicht). Dit moet leiden tot een milieueffectrapport (MER¹⁾) waarin informatie wordt gegeven over de te verwachten effecten van de voorgenomen activiteit en mogelijke alternatieven op het fysieke milieu, natuurlijke elementen en relaties en op landschappelijke en cultuurhistorische waarden. In andere gevallen geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht waarbij het bevoegd gezag moet beoordelen of de omstandigheden van het project een volledige m.e.r.-procedure wel of niet noodzakelijk maken.

Projectmer in plaats van verplichte planmer en m.e.r.-beoordeling

Het windpark zal door de initiatiefnemer worden opgericht en geëxploiteerd. Er is sprake van een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. Het windpark zal een totaal geïnstalleerd (elektrisch) vermogen van circa 24 tot 54 MW omvatten. Het initiatief is zowel een milieuvergunningplichtige als een m.e.r.-beoordelingplichtige inrichting.

De ligging van het voorgenomen windpark op korte afstand van Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Voordelta maakt het wenselijk om in dit geval direct, dus zonder een afzonderlijke m.e.r.-beoordeling door het bevoegd gezag, te kiezen voor een volledige projectmer-procedure. De Wet milieubeheer biedt hier mogelijkheid toe via artikel 7.8a lid 3. Door een

¹⁾ Met de afkorting MER wordt het milieueffectrapport bedoeld; m.e.r. is de afkorting van milieueffectrapportage (instrument, procedure).

projectmer-procedure te volgen wordt tevens invulling gegeven aan de planmer-plicht ten behoeve van het bestemmingsplan (in overeenstemming met artikel 14.4b Wet milieubeheer).

Overzicht

De mer-procedure is gestart met de terinzagelegging van de startnotitie op 18 december 2008. Op basis van het advies voor de richtlijnen van de onafhankelijke Commissie mer heeft de gemeenteraad op 23 april 2009 de richtlijnen voor het opstellen van dit MER (gewijzigd) vastgesteld. In tabel 1.1. zijn de procedurestappen van het MER en het bestemmingsplan in onderlinge samenhang weergegeven. Van belang is dat de inspraak over dit MER tegelijkertijd met de inspraak over het concept-ontwerpbestemmingsplan plaatsvindt. Het MER vormt namelijk een bijlage bij het concept-ontwerpbestemmingsplan. Met de daarna volgende toetsing van het MER door de Commissie mer, is de m.e.r.-procedure afgerond. Het MER dient in de planologische procedure ter onderbouwing van de herziening van het bestemmingsplan Neeltje Jans.

Samenhang tussen MER en bestemmingsplan/milieuvergunning

Uit het voorgaande blijkt dat een nauwe relatie bestaat tussen het MER en het bestemmingsplan. In het MER wordt ten behoeve van de besluitvorming over de inrichting ingegaan op de mogelijke alternatieven voor de inrichting en op de milieueffecten. Het bestemmingsplan richt zich op de juridisch-planologische regeling van de gekozen inrichting (voorkeursalternatief of een variant daarvan). In het MER wordt de gekozen inrichting de voorkeursvariant genoemd. Om onnodige dubblures tussen de beide documenten te voorkomen, is op hoofdlijnen een volgende "taakverdeling" gehanteerd. In het MER Windpark Bouwdokken vindt u alle benodigde onderzoeksinformatie aangaande milieuaspecten die voor een onderbouwing van een 'goede ruimtelijke ordening' in het bestemmingsplan nodig is. Deze komt in het bestemmingsplan alleen zeer summier aan bod, waarbij verwezen wordt naar het MER.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze toelichting worden een beschrijving van de huidige situatie in het plangebied, de in het MER onderzochte alternatieven en de op basis van het MER gekozen beoogde ruimtelijke invulling van het Windpark Bouwdokken beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het relevante beleidskader weergegeven. Hoofdstuk 4 bevat een samenvatting van de onderzoeksresultaten uit het MER. Daar waar nodig zijn in dit hoofdstuk aanvullende afwegingen en motivering gegeven omtrent de aspecten die met het realiseren van het project Windpark Bouwdokken samenhangen. Hoofdstuk 5 bevat de opzet van de juridisch-planologische regeling en op welke wijze deze in de planregels en plankaart is vertaald. In hoofdstuk 6 komt het aspect handhaving aan bod. De economische uitvoerbaarheid komt in hoofdstuk 7 aan bod. Hoofdstuk 8 bevat de resultaten van de inspraak- en overleg procedure.

2.1. Huidige situatie plangebied

Plangebied

Het plangebied omvat het gehele voormalige werkeiland Neeltje Jans. Neeltje Jans ligt tussen Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland. Over het eiland loopt de rijksweg N57 die Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland met elkaar verbindt.

Aan de westkant van het plangebied (Noordzee zijde) ligt een recreatief zandstrand. In het zuidelijk gedeelte ligt de buitenhaven Noordland met een sluisverbinding naar de binnenhaven Noordland aan de zijde van de Oosterschelde. Aan de oostzijde van het plangebied zijn de Mattenhaven, Betonhaven en de voormalige Bouwdokhaven gesitueerd. Het Deltapark Neeltje Jans ligt aan de Noordzijde van het plangebied. Vanuit het ir. J.W. Topshuis vindt de bediening en regeling van de waterkering plaats.

Figuur 2.1. Plangebied (bron: Geoweb Provincie Zeeland)

Deltapark Neeltje Jans

Het Deltapark Neeltje Jans is een themapark gevestigd aan de noordzijde van Neeltje Jans. Naast het attractieve karakter van het park heeft het park tevens een educatieve functie met betrekking tot de deltawerken. Naast de binnenattractie zijn er in de binnenhaven Neeltje Jans buitenattracties voor het publiek. Deltapark Neeltje Jans trekt jaarlijks zo'n 300.000 bezoekers.

Windturbines

Op twee locaties op Neeltje Jans zijn inmiddels windturbines gesitueerd. Aan de vluchthaven Neeltje Jans, welke aan de noordzijde gesitueerd is, staan 3 windturbines en op de Noordland buitenhaven staan 2 windturbines.

Mosselkwekerij

Sinds vele jaren is Mosselkwekerij Neeltje Jans gevestigd op een ponton in het voormalige bouwdok op het eiland Neeltje Jans. Op de mosselkwekerij worden mosselen gekweekt en verwerkt.

Figuur 2.2. Mosselkwekerij Neeltje Jans

Strandpaviljoen

Aan de noordzijde van het strand is het strandpaviljoen Atlantis gelegen.

Figuur 2.3. Strandpaviljoen

Helikopterlandingsplaats

Ter plaatse van de Hoogh Plaetweg is een helikopter landingsplaats gevestigd. Deze wordt incidenteel gebruikt.

Omgeving plangebied

Het werkeiland Neeltje Jans ligt ingeklemd tussen natuurgebieden. Aan de oostkant ligt het natuurgebied Oosterschelde, aan de westkant het natuurgebied Voordelta. Het betreft op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 Natura 2000-gebieden (zie figuur 3.1).

Deze bestaande functies en gebruik binnen het plangebied zijn nu geregeld in het bestemmingsplan 'Neeltje Jans' (2003) van de gemeente Veere en als zodanig opgenomen in onderhavig bestemmingsplan. Daarbij is de bestemmingsregeling, zoals deze in de voorschriften en op de plankaart van het bestemmingsplan 'Neeltje Jans' (2003) is vastgelegd, vrijwel integraal overgenomen in dit bestemmingsplan.

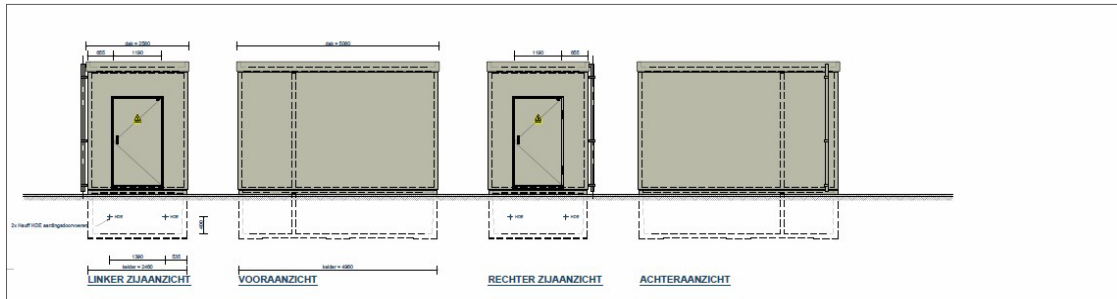
2.2. Voorgenomen activiteit

Windpark Bouwdokken

Het bestemmingsplan Neeltje Jans maakt een aantal ontwikkelingen mogelijk. De belangrijkste ontwikkeling is de aanleg van Windpark Bouwdokken. Windpark Bouwdokken wordt gesitueerd aan de noordzijde van de Bouwdokhaven Neeltje Jans op- en langs de havendijken. De windturbines komen tevens aan de zijde van het Deltapark te staan. In de volgende paragrafen wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van het windpark.

Transformatorstation en aansluiting op het net

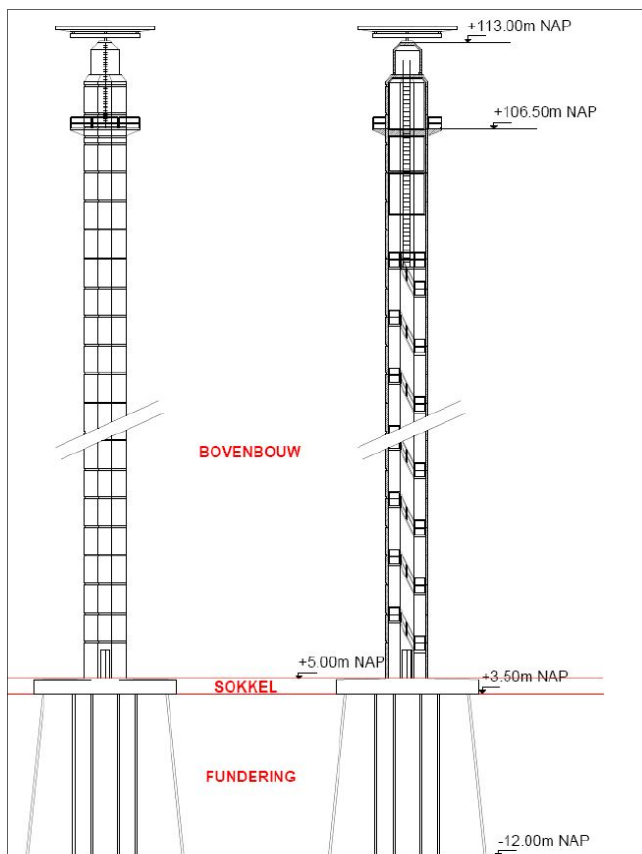
Voor alle varianten geldt dat het opgewekte vermogen van het windpark aangesloten moet worden op het 150 kV net van netbeheerder TenneT. De geproduceerde energie wordt door middel van kabels van de windturbines naar een transformatorstation gebracht en van dit station via een 150 kV transportverbinding naar het aansluitpunt met het landelijk hoogspanningsnet. In het transformatorstation bevinden zich de schakel- en beveiligingsinstallaties tussen de transportverbinding en het windpark. De elektriciteitskabels tussen de windturbines onderling en van het windpark naar het aansluitpunt met het landelijk net worden ondergronds aangelegd.

Figuur 2.5. Impressie inkoopstation

Walradartoren en hulpradar

Op de noordelijke strekdam van de Noordland Buitenhaven wordt een walradartoren van 113 meter hoog gerealiseerd. Tevens is er een hulpradartoren van 15 meter hoog beoogd op de zuidelijke dan wel op de noordelijke havendam. De walradartoren voorziet in de invulling van een hiaat in de SRK waarmee in het zicht op de scheepvaart verbeterd wordt. De walradartoren heeft een buitendiameter van 5 meter en wordt uitgevoerd als een achthoekige betonnen schacht, die wordt opgebouwd uit prefab elementen van 2 meter hoog. In figuur 2.6 is een impressie weergegeven van de walradartoren.

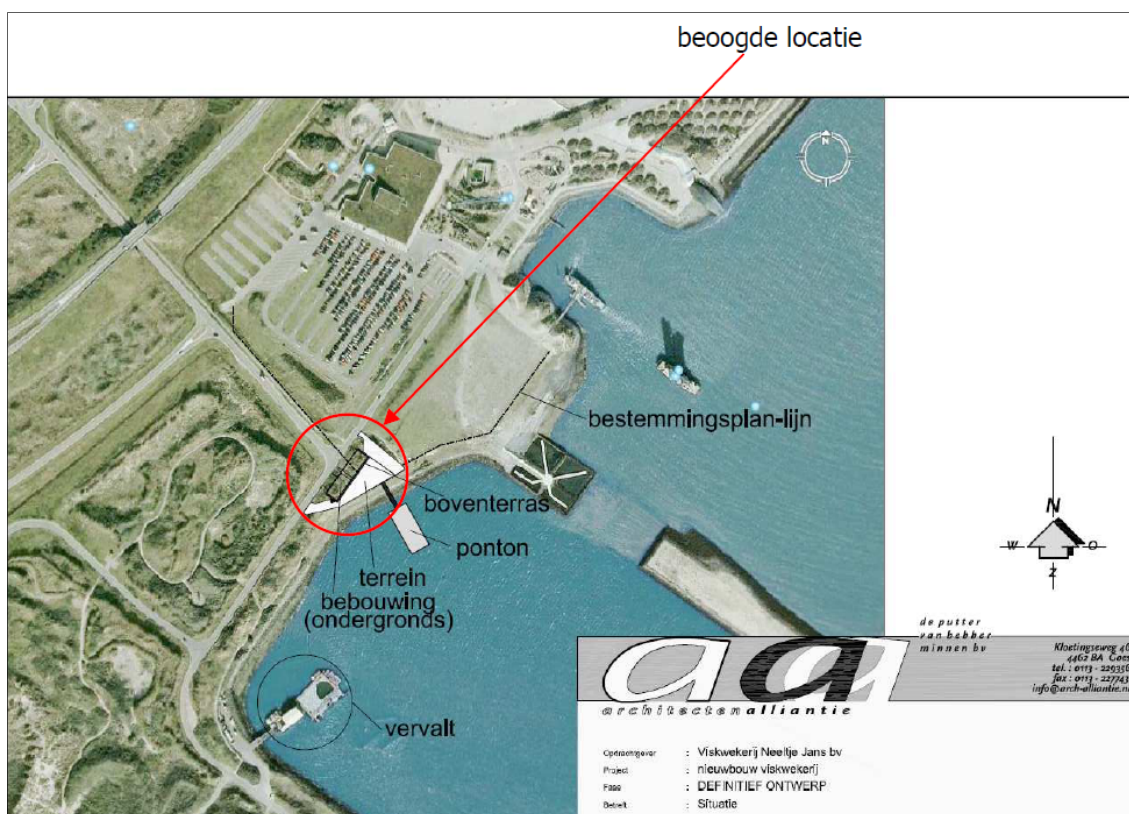
Figuur 2.6. Impressie radartoren (bron: ruimtelijke onderbouwing 'Radartoren Neeltje Jans')

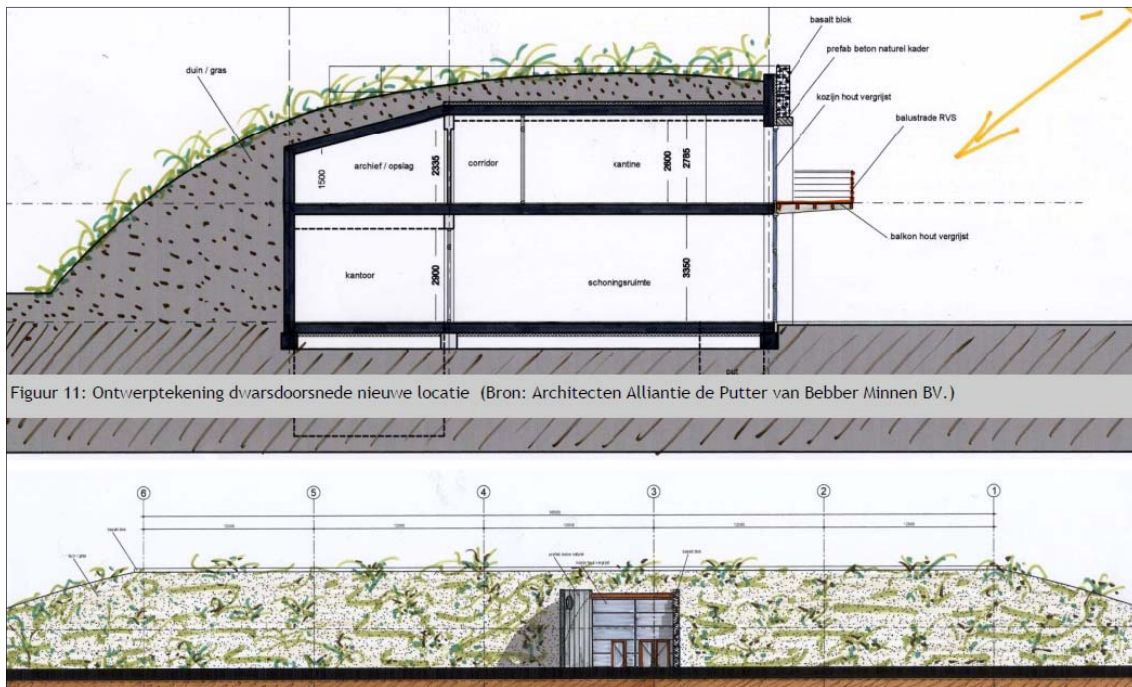
Mosselkwekerij

Dit bestemmingsplan maakt tevens de verplaatsing van de mosselkwekerij Neeltje Jans mogelijk. Vanwege het ruimtegebrek voor de bedrijfsuitvoering is gezocht naar uitbreidingsmogelijkheden. Uitbreiden op de bestaande pontons is niet wenselijk omdat de locatie hierdoor te veel weg heeft van een tijdelijke bedrijfslocatie. Daarnaast is het gebruiks- en onderhoudstechnisch gezien een ongewenste locatie. Een nieuwe bedrijfslocatie komt aan de wal van de Bouwdokhaven vlakbij de oude locatie.

Door het architectenbureau Architecten Alliantie is een ontwerp gemaakt dat geheel landschappelijk is ingepast. Het nieuwe bedrijfspand wordt gesitueerd aan het einde van de T-splitsing van de wegen Poolvoet en Faelweg. De gehele constructie van het pand bestaat uit beton. De betonwanden aan de waterkant zijn bezet met basaltblokken. De betonwand en –dak aan de zijde van het duingebied is, met uitzondering van de hoofdtoegang geheel met zand afgedekt zodat er aan die zijde een natuurlijk ogende duin ontstaat. Het bedrijfsgebouw bestaat uit twee bouwlagen.

Aan de noord-oostgevel zijn 23 parkeerplaatsen gesitueerd welke openbaar toegankelijk zijn en met name bedoeld zijn voor het personeel en bezoekers van de mosselkwekerij.

Figuur 11: Ontwerptekening dwarsdoorsnede nieuwe locatie (Bron: Architecten Alliantie de Putter van Bebber Minnen BV.)

Figuur 2.7. Beoogde locatie en impressie Mosselkwekerij

Strandpaviljoen

Aan de noordzijde van het strand is het strandpaviljoen gevestigd. Het bestaande gebouw wordt juridisch-planologisch geregeld in voorliggend bestemmingsplan.

Snackwagen

Op de voet van de zuidelijke strekdam nabij de trailerhelling wordt de snackkar, bestaande uit een drietal tegen elkaar staande units met oppervlakte van 54 m², mogelijk gemaakt.

Mosselhangcultures Mattenhaven en Vluchthaven

In de Mattenhaven wordt 10 ha mosselhangcultuur mogelijk gemaakt. Dit houdt in dat mosselzaad aan substraat (touwen) wordt ingevangen en wordt opgekweekt tot consumptiemossel om daarna te worden geoogst. Tevens wordt in de vluchthaven mosselhangcultuur mogelijk gemaakt.

2.3. Varianten en afweging van het MER

Voor de ontwikkeling van het windpark op de dammen van de voormalige Bouwdokken van de stormvloedkering, is een Milieueffectrapport opgesteld. In het MER worden enkele inrichtingsvarianten onderling vergeleken. Onderstaand zijn de drie varianten uit het MER toegelicht.

Voorkeursvariant

De voorkeursvariant bestaat uit negen windturbines, elk met een vermogen van circa 6 MW. Deze windturbines hebben een ashoogte van circa 117 meter en een rotordiameter van 126 meter. De opstelling van de windturbines is weergegeven in figuur 2.8.

Alternatief 9x3,6 MW

In alternatief 9x3,6 MW worden in plaats van negen windturbines van 6 MW, negen windturbines van 3,6 MW geplaatst. Deze 3,6 MW windturbines hebben een ashoogte van 80 meter en een rotordiameter van 107 meter. De locaties van de windturbines in alternatief 9x3,6 MW zijn gelijk aan de locaties van de windturbines in de voorkeursvariant (zie figuur 2.8).

Figuur 2.8. Locaties windturbines Windpark Bouwdokken in de voorkeursvariant (9x6 MW) en alternatief 9x3,6 MW

Alternatief blok

In alternatief Blok worden vier windturbines van 6 MW geplaatst. Op Neeltje Jans zijn meerdere windparken vergund volgens het blokkenmodel zoals voorgesteld door Bosch & Slabbers [2004]. Dit alternatief sluit aan op dit blokkenmodel.

De locaties van de windturbines zijn zo gekozen, dat ze binnen de planlocatie in de overheersende windrichting (zuidwest) op een maximale afstand uit elkaar staan. Hierdoor worden eventuele zog-effecten beperkt en is de energieopbrengst van de windturbines hoger. De opstelling van de windturbines is weergegeven in figuur 2.9.

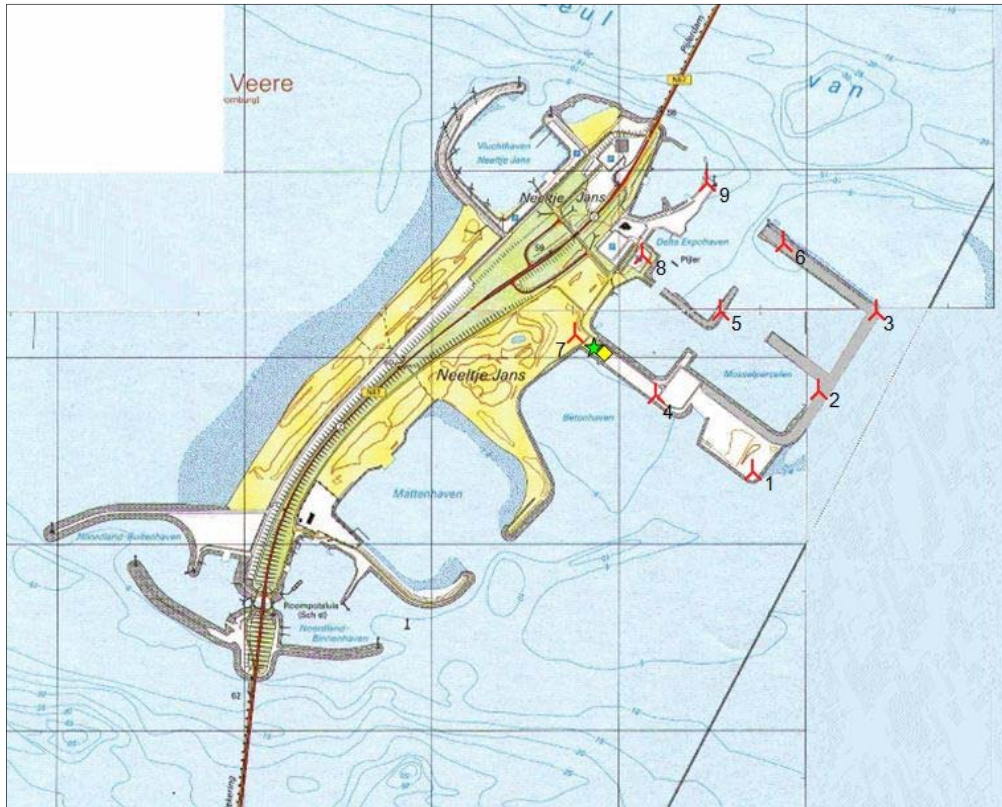

Figuur 2.9. Locatie windturbines in alternatief Blok (4x6 MW)

Transformatorstation en servicegebouw

Voor alle varianten geldt dat in de nabijheid van Windpark Bouwdokken een transformatorstation moet worden gebouwd om de spanning naar 150 kV te transformeren.

Het transformatorstation komt bij voorkeur zo dicht mogelijk bij het windpark om transportverliezen te beperken. Voor de locatie van het transformatorstation zijn meerdere alternatieve locaties op Neeltje Jans overwogen. In figuur 2.10 is de locatie van het transformatorstation aangegeven met het symbool ★. Het servicegebouw is aangegeven met het symbool ◆ in figuur 2.10. Het servicegebouw staat bij voorkeur direct naast het transformatorstation. Als alternatieve locatie voor het transformatorstation en servicegebouw is gekozen deze in de nabijheid van windturbine 8 te plaatsen (aan de zijde Deltapark Neeltje Jans).

Figuur 2.10. Voorkeurslocatie transformatorstation en servicegebouw

Figuur 2.11. Alternatieve locatie transformatorstation en servicegebouw

Tabel 2.1. Overzicht varianten en hun kenmerken

kenmerken	voorkeurs-variant	alternatief 3,6 MW	alternatief Blok
<i>Kenmerken van het windpark</i>			
Aantal windturbines	9	9	4
Opgesteld vermogen (MW)	54	32,4	24
<i>Kenmerken van de windturbines</i>			
Vermogen (MW)	6	3,6	6
Rotordiameter (m)	126	107	126
Ashoogte (m)	117	80	117
Aantal rotorbladen	3	3	3
Levensduur	>20 jaar	>20 jaar	>20 jaar

2.4. Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief

Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) wordt gedefinieerd als het inrichtingsalternatief waarbij de negatieve milieueffecten het kleinst zijn en de positieve milieueffecten het grootst. Voor het bepalen van het MMA zijn alleen die milieueffecten van belang, die verschillen tussen de diverse varianten. Daarom worden slechts die toetsingscriteria beschouwd waarvan de beoordeling per variant verschilt.

Omdat niet altijd duidelijk onderscheid tussen de verschillende varianten is, wordt zowel een MMA bepaald voor de absolute effecten als op basis van de effecten per eenheid van energie.

Tabel 2.2. Effectbeoordeling op basis van de absolute effecten

toetsingscriterium	voorkeurs-variant 9x6 MW	alternatief 9x3,6 MW	alternatief Blok 4x6 MW
<i>Aanleg</i>			
- Broedvogels - verstoring	-	-	0/-
- Zeehonden	-	0/-	0/-
- Vissen	-	0/-	0/-
- Getijdenpoelen	+	+	0
<i>Gebruik</i>			
- Energieopbrengst en vermeden emissies	++	+ / ++	+
- Landschap openheid	-	-	0/-
- Landschap herkenbaarheid blokkenmodel	0/-	0/-	0
- Broedvogels - aanvaringsslachtoffers	-	-	0/-
- Trekvogels - aanvaringsslachtoffers	-	-	0/-
- Overige vogels -hoogwatervluchtplaatsen	0/-	0/-	0
- Geluid van het windpark	- / -	-	-

Geen van de varianten leidt tot onaanvaardbare milieueffecten. Op grond van bovenstaande tabel wordt alternatief Blok uitgeroepen tot meest milieuvriendelijk alternatief op basis van de absolute effecten. Dit alternatief leidt tot de minste effecten op landschap en vogels en

door geluid. De effecten op zeehonden en vissen tijdens de aanleg zijn kleiner dan bij voorkeursvariant en gelijk aan alternatief 9x3,6 MW. Echter, de positieve effecten (energieopbrengst en vermeden emissies) zijn ook minder groot dan bij de andere twee varianten. Ook worden de getijdenpoelen bij dit alternatief niet verplaatst en verbeterd.

Tabel 2.3. Effectbeoordeling op basis van de effecten per eenheid van energie

toetsingscriterium	voorkeurs-variant 9x6 MW	alternatief 9x3,6 MW	alternatief Blok 4x6 MW
<i>Aanleg</i>			
- Broedvogels - verstoring	0/-	-	-
- Overige vogels - verstoring	0/-	-	-
- Zeehonden	0/-	0/-	-
- Vissen	0/-	0/-	-
<i>Gebruik</i>			
- Landschap openheid	0/-	-	-
- Landschap herkenbaarheid blokkenmodel	0/-	-	0
- Broedvogels - aanvaringsslachtoffers	0/-	-	-
- Broedvogels - verstoring	0/-	-	-
- Trekvogels - aanvaringsslachtoffers	0/-	-	-
- Overige vogels - verstoring	0/-	-	-
- Overige vogels - hoogwatervluchtplaatsen	0/-	-	0
- Geluidsproductie van het windpark	0/-	-	-

Op basis van de effectbeoordeling per eenheid van energie is voorkeursvariant het meest milieuvriendelijk alternatief. Hoewel bij alternatief Blok de absolute effecten lager zijn dan bij de andere twee varianten, is ook de energieopbrengst relatief laag. Omdat de voorkeursvariant en alternatief 9x3,6 MW een gelijk aantal windturbines hebben, maar bij voorkeursvariant de meeste duurzame energie geproduceerd wordt, is voorkeursvariant het MMA op basis van de effecten per eenheid van energie.

Voorkeursvariant

De voorkeursvariant bestaat uit negen windturbines van 6 MW. De belangrijkste kenmerken van het windpark en de windturbines zijn weergegeven in tabel 2.4.

Tabel 2.4. Kenmerken van het windpark en de windturbines - voorkeursvariant

kenmerken	voorkeursvariant
<i>Kenmerken van het windpark</i>	
Aantal windturbines	9
Opgesteld vermogen	54 MW
<i>Kenmerken van de windturbines</i>	
Vermogen	6 MW
Rotordiameter (m)	126
Ashoogte (m)	117
Aantal rotorbladen	3
Levensduur	>20 jaar

Elke windturbine heeft een ashoogte van 117 meter, een rotordiameter van 126 meter en een vermogen van 6 MW. Het totale productievermogen van dit windpark bedraagt daarmee 54 MW. Hiermee kan jaarlijks gemiddeld 187 GWh worden geproduceerd. Dat komt overeen met het elektriciteitsverbruik van meer dan 55.600 huishoudens.

De tiphoogte van de windturbines bedraagt 180 meter. Ten behoeve van de markering voor de luchtvaart wordt op het dak van de gondel van elke windturbine verlichting aangebracht. Deze verlichting bestaat uit een continu brandend, rood licht met een sterkte van 50 cd. Deze markeringsverlichting is niet zichtbaar onder de horizon. Ter beperking van eventuele zichthinder vanaf de grond zal het rode licht naar beneden toe worden afgeschermd.

2.5. Vertaling naar het bestemmingsplan

Uit het MER is gebleken dat de inrichting van Windpark Bouwdokken volgens de voorkeursvariant uitvoerbaar is. Deze inrichting van het windpark wordt zodoende rechtstreeks in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt. De voorkeursvariant bestaat uit 9 windturbines van 6 MW, geplaatst zoals aangegeven op figuur 2.8.

3.1. Rijksbeleid

Het relevante rijksbeleid op rijksniveau betreft:

- Windenergiebeleid.
- Natuurbeschermingswet 1998.
- Flora- en faunawet.
- Beleidslijn Kust.
- Waterwet.
- Nationaal Waterplan 2009-2015.
- Beleidsregel Rijkswaterstaat.

Windenergiebeleid

In het landelijk milieubeleid (Nationaal Milieubeleidsplan) wordt, in aansluiting op het beschreven klimaatbeleid, een sterke reductie van de uitstoot van kooldioxide (CO₂), stikstofdioxide (NO₂) en zwaveldioxide (SO₂) nagestreefd. Om dit doel te bereiken wordt onder andere het gebruik van duurzame energiebronnen gestimuleerd. In Nederland is daarbij in verband met het ruime aanbod aan wind, met name het benutten van windenergie een reële optie.

In februari 2008 stonden er in Nederland 1.993 windturbines met een totaal opgesteld vermogen van 1.830 MW (zowel op land als op de Noordzee). Ze produceren gemiddeld 4 miljard kWh in een jaar met gemiddeld windaanbod. Dat is goed voor 3,5% van de totale Nederlandse stroombehoefte.

Landelijke uitwerking windenergie

Op 30 januari 2008 is, op initiatief van VROM, EZ en LNV, in de vorm van een rondetafelconferentie, het Nationaal Plan van Aanpak Windenergie vastgesteld door het Rijk, IPO, VNG, Stichting Natuur en Milieu, de Provinciale Milieufederaties en Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Door bekrachtiging van het Nationaal Plan van Aanpak Windenergie hebben alle partijen aangegeven het belang van windenergie op land voor de korte termijn als invulling van de doelstellingen uit Schoon en Zuinig te onderstrepen. Tevens is daarbij aangegeven dat aangesloten zal worden bij Mooi Nederland en de Agenda Landschap. Voor de korte termijn is afgesproken dat alle betrokkenen zich in zullen zetten om ervoor te zorgen dat projecten die in de pijplijn zitten (locaties waarvoor ruimte is in bestemmingsplannen, streek- en/of omgevingsplannen) zoveel mogelijk voor 2011 vergund en SDE-gecommitteerd gaan worden. Door het realiseren van de projecten in de pijplijn zou de doelstelling van het kabinet gehaald kunnen worden. Eventuele knelpunten bij de ontwikkeling van deze locaties zullen dan ook zoveel mogelijk samen worden opgepakt. Daarnaast zal het kabinet op korte termijn samen met de provincies, aanvullend, gebieden gaan zoeken waar grotere concentraties van windturbines mogelijk zijn. Naast concentratiegebieden zal, in navolging van het advies van de Rijksadviseur voor het Landschap, op termijn, ook gestreefd worden naar vides (gebieden waar geen windturbines staan). Het zoeken van concentratiegebieden is niet alleen een zaak voor rijk en provincies. Ook andere overheden en koepel- en belangenorga-

nisaties zullen hierbij betrokken worden. Betrokkenheid van veel organisaties is belangrijk voor draagvlak ontwikkeling voor windenergie in het algemeen en de individuele locaties in het bijzonder. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk locaties voor windenergie die nu in de pijplijn zitten, ontwikkeld worden.

Natuurbeschermingswet 1998

Doel Natuurbeschermingswet

In 1998 is een nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 tot stand gekomen die zich in tegenstelling tot de oude Natuurbeschermingswet van 1967 alleen op gebiedsbescherming richt. De Natuurbeschermingswet 1998 houdt – in hoofdzaak – het volgende in. De minister van LNV gaat over tot aanwijzing van gebieden, zoals bedoeld in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In een aanwijzingsbesluit wordt de instandhoudingdoelstelling voor een bepaalde soort of habitattype bepaald. Hiertoe behoren in ieder geval de instandhouding van natuurlijke leefgebieden van beschermde vogelsoorten (Vogelrichtlijngebieden) en de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van kenmerkende soorten van deze habitattypen (Habitatrichtlijngebieden). De instandhoudingdoelstelling kan echter ook betrekking hebben op behoud, herstel en ontwikkeling van natuurschoon of natuurwetenschappelijke waarden.

Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

De Oosterschelde en de Voordelta zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 aangewezen als Natura 2000-gebieden (zie figuur 3.1).

Toepassing Natuurbeschermingswet

Met het oog op de instandhoudingdoelstelling moet door Gedeputeerde Staten voor de betrokken gebieden een beheerplan worden vastgesteld. In dit beheerplan wordt aangegeven welke instandhoudingmaatregelen dienen te worden genomen om de doelen te bereiken. Een beheerplan geldt voor een periode van maximaal zes jaren en kan worden verlengd. Een beheerplan geeft op hoofdlijnen aan welke beheersmaatregelen genomen dienen te worden om de gestelde doelen te halen en welke milieucondities hiervoor vereist zijn. Daarnaast worden activiteiten of bestaand gebruik in en rond het gebied (externe werking) benoemd waarvoor toekomstig geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 meer nodig zal zijn. Het beheerplan voor de Voordelta is in juli 2008 vastgesteld. Voor de Oosterschelde is door Rijkswaterstaat, als beheerder van de Deltawateren, nog geen beheersplan vastgesteld. De vaststelling van de beheerplannen vindt plaats in overleg met de Provincie en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Voor nieuwe projecten, handelingen of plannen moet een vergunning worden gevraagd en indien ze afzonderlijk of in combinatie met andere bestaande of vergunde activiteiten significante gevolgen voor het betrokken gebied kunnen hebben, wordt een “passende beoordeling” gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Daarbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingdoelstellingen.

Indien er significante effecten optreden moet aan een vergunning of goedkeuring de voorwaarde worden verbonden dat compenserende maatregelen worden getroffen. Compenserende maatregelen zijn vereist, indien een vergunning of goedkeuring wordt verleend omwille van dwingende redenen van groot openbaar belang en er niet met zekerheid vaststaat dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (ADC-toets). De maatregelen moeten dan geëffectueerd zijn, voordat de schadelijke effecten optreden, tenzij kan worden aangetoond dat dit gelet op Natura 2000 niet noodzakelijk is. Gedeputeerde Staten stellen de initiatiefnemer in de gelegenheid voorstellen voor compenserende maatregelen te doen.

Figuur 3.1. Natura 2000 gebied Oosterschelde en Voordelta (groen: vogelrichtlijngebied en habitatrichtlijn, bruin: vogelrichtlijn en habitatrichtlijn en beschermd natuurmonument) Bron: provincie Geoweb Zeeland

Flora- en faunawet (soortbescherming)

Wat de soortenbescherming betreft is de Flora- en faunawet van belang. Deze wet is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Flora- en faunawet bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, veront- rusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. De wet maakt hierbij een onderscheid tussen “licht” en “zwaar” beschermde soorten. Indien sprake is van bestendig beheer, on- derhoud of gebruik, gelden voor sommige, met name genoemde soorten, de verbodsbepalin- gen van de Flora- en faunawet niet. Er is dan sprake van vrijstelling op grond van de wet. Voor zover deze vrijstelling niet van toepassing is, bestaat de mogelijkheid om van de ver- bodsbepalingen ontheffing te verkrijgen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voed- selkwaliteit.

De Flora- en faunawet is in zoverre voor de onderhavige ontwikkeling van belang, dat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze wet de uitvoering van de moge- lijke ontwikkelingen niet in de weg staat. Dit is het geval als ingrepen nodig zijn waarvoor ontheffing ingevolge de Flora- en faunawet niet zal worden verkregen. In dat geval is de ontwikkeling vanwege de Flora- en faunawet niet uitvoerbaar.

Beleidslijn Kust

In 2007 is de Beleidslijn Kust door het toenmalige kabinet vastgesteld. De beleidslijn verheldert het bestaande beleid voor de kust en geeft inzicht in de verdeling van verantwoordelijkheden tussen verschillende overheden. De beleidslijn legt bestaand beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, waterveiligheid en natuur uit en leidt niet tot nieuwe regels.

Waterwet

De Nederlandse regels omtrent water zijn beschreven in de Waterwet, die op 22 december 2009 is ingevoerd. De Waterwet is samen met de Wet Milieubeheer de Nederlandse implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water.

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. De Waterwet vervangt (gedeeltelijk) acht bestaande waterbeheerwetten, waaronder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet op de waterkering en de Wet beheer rijkswaterstaatswerken.

De Oosterscheldekering is een primaire waterkering en valt binnen de reikwijdte van de Waterwet (Waterbesluit, 2009). Neeltje Jans maakt onderdeel uit van de Oosterscheldekering. Het rijk is de beheerder van de Oosterscheldekering en Rijkswaterstaat Zeeland is het voegde gezag voor vergunningen in het kader van de Waterwet op Neeltje Jans.

Nationaal Waterplan 2009-2015

Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding en is tevens een structuurvisie op basis van de Waterwet en de Wet ruimtelijke ordening.

Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid, zoals beleid voor waterveiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit. Ook wordt het beleid voor gebieden beschreven. Neeltje Jans valt onder het kustfundament, dat bestaat uit het geheel van zee, strand, zeedijken, dammen en duingebied. Het Nationaal Waterplan heeft niet geleid tot aanpassing van het ruimtelijk beleid op Neeltje Jans.

Beleidsregel plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken

In de "Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken" (gepubliceerd in de Staatscourant 2 juli 2002, nummer 123) wordt inzicht gegeven in de afwegingen die Rijkswaterstaat maakt alvorens al dan niet vergunning te verlenen. In de afweging worden onder andere de volgende aspecten betrokken:

- veilig en doelmatig gebruik van het waterstaatswerk;
- afstand tot wegen;
- hinder aan wal- en scheepsradar;
- visuele hinder voor schippers en bedienend personeel;
- primaire waterkering.

Daarnaast zijn de technische eisen voor het plaatsen van windturbines op of nabij waterkeringen nader uitgewerkt in het rapport Windmolen en Waterkeringen (Ministerie van Verkeer en waterstaat, W-DWW-2000-081).

Principe uitspraak

Rijkswaterstaat heeft haar medewerking aan de ontwikkeling van Windpark Bouwdokken toegezegd. Voor de plaatsing van een vierde windturbine bij de Vluchthaven van Neeltje Jans en de plaatsing van twee windturbines op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten heeft Rijkswaterstaat haar medewerking verleend. Dit heeft geresulteerd in vergunningen in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (tegenwoordig vallend onder de Waterwet).

3.2. Provinciaal beleid

Omgevingsplan Zeeland (2006-2012)

In het Omgevingsplan is als uitgangspunt voor ruimtelijk beleid ten aanzien van windenergie de concentratiegedachte opgenomen. De doelstelling in het Omgevingsplan luidt dat in 2010 minimaal 250 MW aan windenergie is gerealiseerd. Nadere invulling aan de concentratiegedachte wordt gegeven door het benoemen van de locaties Oosterscheldekering, Sloegebied, Kreekraksluizen en Kanaalzone als concentratielocaties voor het opwekken van windenergie. Daarnaast kunnen windturbines alleen geplaatst worden op locaties die inmiddels in procedure zijn gebracht, reeds langdurig in voorbereiding waren, planologisch zijn ingepast of reeds zijn gebouwd (zogenaamde pijplijnprojecten). Bij de beoordeling van deze projecten is de schaalvergroting en de daarmee gepaard gaande landschappelijke impact reeds getoetst. De locaties zijn weergegeven in figuur 3.3, waarbij het beoogde Windpark Bouwdokken onder de concentratielocatie Oosterscheldekering valt (nummer 1 in figuur 3.2).

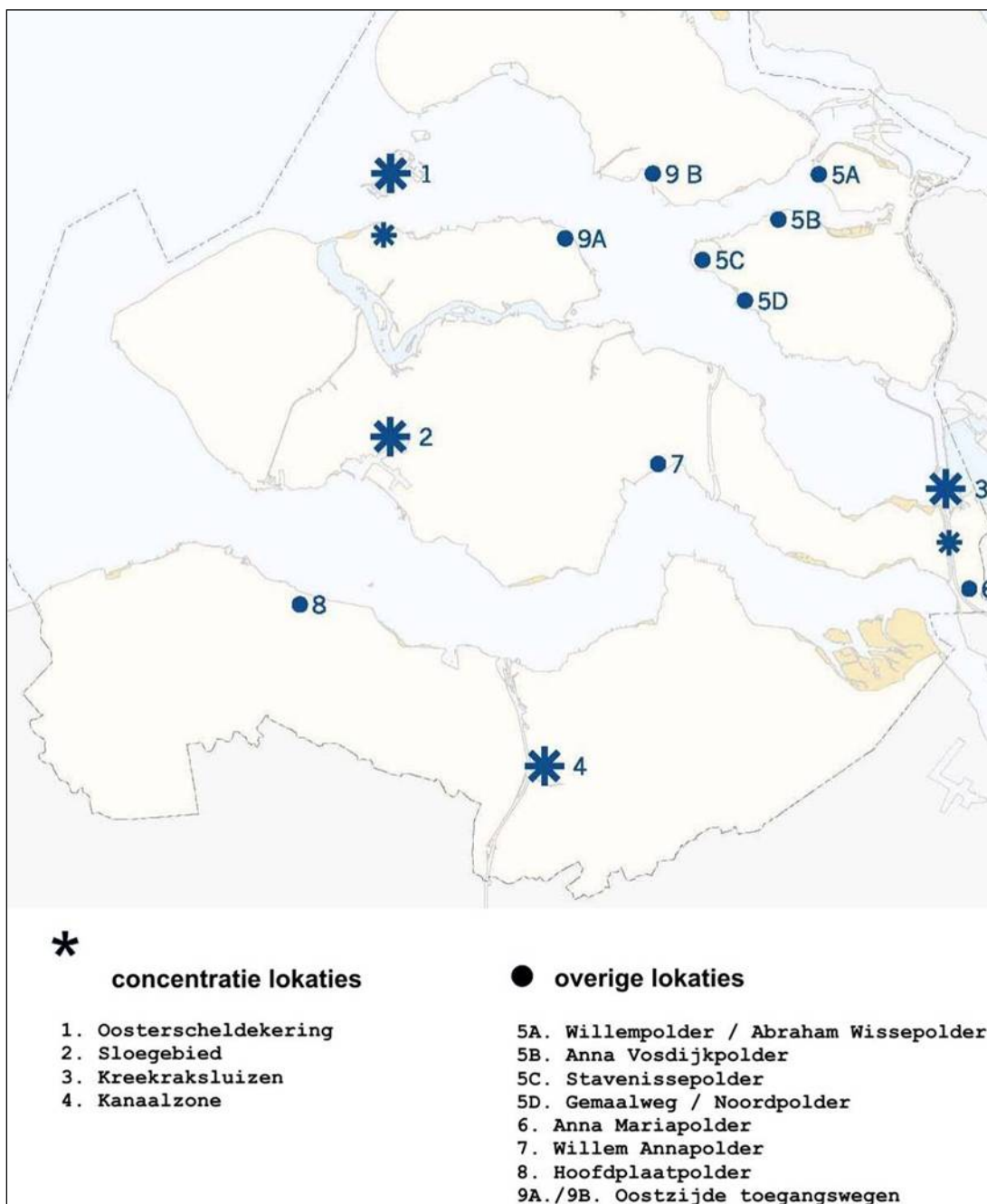
Omdat maatwerk aan de betrokken gemeenten wordt overgelaten, zijn in het Omgevingsplan geen verdere bepalingen opgenomen ten aanzien van mashoogtes, rotordiameters of het aantal te plaatsen windturbines.

SMB Omgevingsplan

In het Omgevingsplan is voor ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt een Strategische Milieubeoordeling uitgevoerd. Ten aanzien van het project op Neeltje Jans staat het volgende vermeld.

“De reeds aanwezige windturbines zorgen voor de nodige geluidsproductie. Een andere geluidsbron in de directe omgeving van de windturbinelocaties is het wegverkeer op de N57 over de Stormvloedkering (als gevolg van het rijden over de constructie van betonplaten). Er bevinden zich op de kering geen woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen, zoals scholen.”

Bij de beoordeling van de geluidsbelasting ten gevolge van Windpark Bouwdokken is met name de geluidsbelasting op geluidsgevoelige bestemmingen zoals aangegeven in de Wet geluidhinder van belang. Zoals ook in de SMB is aangegeven, bevinden zich op het voormalig werkeiland en bij de havens van Neeltje Jans geen geluidsgevoelige bestemmingen.

Figuur 3.2. Windenergielocaties Zeeland (bron: Omgevingsplan Zeeland, juni 2006)

Draagvlak bij de Provincie

In 2006 is het Omgevingsplan Zeeland vastgesteld, waarin de Oosterscheldekering is opgenomen als concentratielocatie voor windenergie. Het initiatief voor Windpark Bouwdokken wordt daarmee provinciaal gedragen en is geborgd in het provinciaal beleid.

EHS

Delen van het plangebied zijn aangewezen als natuurgebied behorende tot de provinciale EHS, zie figuur 3.3. Het beleid is gericht op het beschermen van de natuurwaarden.

Figuur 3.3. EHS 2009 provincie Zeeland (bron Geoweb Zeeland - omgeving)

Strategienota Energie- en Klimaatbeleid 2008-2012

De Strategienota Energie- en Klimaatbeleid 2008-2012 [Provincie Zeeland, 2008] is een uitwerking van de Kadernota energie- en klimaatbeleid 2008-2012 [Provincie Zeeland, 2007]. In de Strategienota Energie- en Klimaatbeleid 2008-2012 is de doelstelling van 400 MW windenergie in Zeeland in 2012 opgenomen.

3.3. Gemeentelijk beleid

De gemeente Veere heeft in haar Milieubeleidsplan 2007 -2011 opgenomen dat zij windenergie wil promoten en hierin wil investeren. De gemeente Veere is bereid medewerking te verlenen aan de verdere uitwerking van de Oosterscheldekering als concentratielocatie voor windenergie om een substantieel deel van de provinciale taakstelling voor de opwekking van windenergie te realiseren.

In het vigerende bestemmingsplan Neeltje Jans 2003 is de locatie Bouwdokken niet opgenomen. De gemeente wil medewerking verlenen aan de juridisch-planologische procedure om realisatie van een windpark op deze locatie mogelijk te maken, mits op basis van de merprocedure kan worden geconcludeerd dat de effecten op de omgeving als gevolg van het windpark op deze locatie aanvaardbaar zijn.

In de Geluidnota van de gemeente Veere (DHV, 2007) staat expliciet dat deze niet van toepassing is op windturbines.

Beschrijving in hoofdlijnen

In het vigerende bestemmingsplan Neeltje Jans (2003) is gewenste ontwikkeling van de Neeltje Jans vastgelegd in een beschrijving in hoofdlijnen. De belangrijkste uitgangspunten bij de ordening van de onderdelen en de functies voor de Neeltje Jans zijn hieronder opgesomd:

- Concentratie van publiekstoegankelijke en publieksaantrekkende functies versus rust en ruimte voor verstoringsgevoelige en landschappelijk kwetsbare functies.
- De inrichting van het plangebied dient in overeenstemming te zijn met de intentie van het Beeldkwaliteitsplan dat is vertaald in viersfeerbeelden en waarbij wordt uitgegaan van de perceptie dat het eiland één geheel is, een eenheid met het karakter van een werkeiland is, dat Neeltje Jans primair waterkering en werkeiland is en dat de overige functies hieraan ondergeschikt zijn.
- De te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden dienen representatief te zijn voor het Deltagebied, en aan te sluiten bij de ter plaatse heersende milieuomstandigheden.
- De inrichting van het natuurgedeelte dient gericht te zijn op het behouden dan wel creëren van een geschikte uitgangssituatie voor spontane natuurlijke ontwikkelingen.
- De natuurfunctie zal met elk ander gebruik, in het bijzonder in de overgangsgebieden, verweven zijn.
- Het beheer van het duingebied dient gericht te zijn op het behoud van de openheid, waarbij de onderdelen in Deltapark Neeltje Jans nadrukkelijk zullen moeten worden ingepast (waterspeeltuinen en waterpaviljoenen).
- Extensief gebruik van duin - als wandelen - en meer intensief gebruik van het strand - als strandbezoek en zwemmen - is, in samenhang met en afgestemd op de natuurlijke ontwikkeling van het eiland en natuurbouw, toelaatbaar in het daartoe op de plankaart aangegeven gebied.
- Alle buiten het concentratiegebied van de bestemming Cultuur en ontspanning verspreid voorkomende noodzakelijke voorzieningen als: consumptiepaviljoenen, ruimten voor beheer en onderhoud van terreinen, sanitaire en nutsvoorzieningen, etc., zullen voor zover de te dienen belangen niet strijdig zijn, per locatie in één gebouw worden geconcentreerd.
- Tijdelijke voorzieningen. Toepassing van artikel 2.23 van de Wabo is slechts toelaatbaar op plaatsen waar ingevolge het plan gebouwen mogen worden gebouwd.
- Milieu. Waar op het eiland bedrijfsactiviteiten zoals bedoeld in artikel 5 van deze voorschriften toelaatbaar zijn, mogen deze niet strijdig zijn met de ecologische waarden van de Oosterschelde.
- Kunstwerken. Beperkte plaatsing van kunstwerken is toegestaan voor het gehele gebied, mits deze geen strijdigheid opleveren met de daar aanwezige bestemming.

3.4. Conclusie

Het realiseren van een nieuw windpark op de dammen van de Bouwdokken op Neeltje Jans, past binnen het beleid van het rijk, de provincie Zeeland en de gemeente Veere. Toetsing aan Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet is beschreven in hoofdstuk 4.

4.1. Inleiding

Walradartoren

Om tot de meest geschikte locatie te komen voor de walradartoren is een ruimtelijke onderbouwing voor de locatiekeuze opgesteld¹⁾. De ruimtelijke onderbouwing is als separate bijlage 11 bijgevoegd bij dit bestemmingsplan. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de locatie op de strekdam het meest geschikt is voor de walradartoren. Er bestaat echter een kans op interferentie tussen de toren en het cluster van windturbines. Daarnaast zou een ruimtebegrenzende werking van de toren uit kunnen gaan. Bij plaatsing op deze locatie is het van groot belang dat de toren zich duidelijk onderscheidt van de windturbines door precieze plaatsing op de strekdam, kleur en/of vorm. Op basis van deze ruimtelijke onderbouwing is de walradar vertaald in de bestemmingsregeling.

Viskwekerij Neeltje Jans

Voor de verplaatsing en uitbreiding van de mosselkwekerij Neeltje Jans naar de wal van de Bouwdokhaven aan het einde van de T-splitsing van de wegen Poolvoet en Faelweg is een ruimtelijke onderbouwing opgesteld²⁾. De ruimtelijke onderbouwing is als separate bijlage 1 bijgevoegd bij dit bestemmingsplan. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de beoogde ontwikkeling voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Op basis van deze ruimtelijke onderbouwing is de nieuwbouw van de viskwekerij vertaald in de bestemmingsregeling.

Inkoopstation Roompotsluis en hulpradar Noordland Buitenhaven

Op basis van een artikel 19 lid 1 WRO vrijstellingsprocedure is voor het oprichten van twee windturbines met een inkoopstation en een hulpradar op de zuidwestelijke Havendam Noordland Buiten een bouwvergunning verleend. Het verzoek om vrijstelling is daarbij voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing³⁾. Om technische redenen blijkt het inkoopstation niet realiseerbaar op de havendam en is nu beoogd op een locatie nabij de Roompotsluis. Voor de hulpradar is nu tevens de noordelijke havendam als mogelijke locatie in beeld. Op basis van de oorspronkelijke ruimtelijke onderbouwing kan worden geconcludeerd dat de nieuwe locaties van het inkoopstation en de hulpradar voldoen aan een goede ruimtelijke ordening en zijn deze locaties vertaald in de bestemmingsregeling.

Windpark Bouwdokken

De resultaten van het milieuonderzoek dat is uitgevoerd voor Windpark Bouwdokken ten behoeve van dit bestemmingsplan, zijn weergegeven in het MER en de daarbij behorende rapporten. De MER rapportage en de hierbij behorende stukken zijn als separate bijlagen 2,3,4 en 5 bij dit bestemmingsplan gevoegd. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de resultaten en de conclusies ten aanzien van de voor het opstellen van dit bestemmingsplan

¹⁾ Locatiekeuze en –onderbouwing ‘Radartoren Neeltje Jans’, projectnr. 231614, revisie 03, mei 2011

²⁾ Ruimtelijke Onderbouwing project Nieuwbouw viskwekerij Neeltje Jans, april 2009

³⁾ Toelichting & ruimtelijke onderbouwing vergunningaanvraag windturbines zuidwestelijke havendam Noordland-Buiten, d.d. april 2007 met bijlagen.

relevante milieuaspecten. Per aspect wordt kort ingegaan op het toetsingskader, de conclusies van het onderzoek en de wijze waarop de uitkomsten zijn vertaald in de bestemmingsregeling voor de voorkeursvariant. Voor een nadere onderbouwing van de conclusies wordt verwezen naar het MER. Op sommige punten is ten opzichte van het MER in dit bestemmingsplan een nadere planologische afweging gemaakt. Waar dat aan de orde is, wordt dit in onderstaande paragrafen aangegeven.

4.2. Landschap

Toetsingskader

Landschap

Voor de bepaling van het effect van een windpark op het landschap zijn geen wettelijk vastgestelde methodieken, toetsingscriteria en normen voor handen. Het bepalen van de effecten en vooral het beoordelen daarvan is deels subjectief.

Voor de bepaling van de landschappelijke effecten zijn de volgende criteria van belang.

- Het weidse karakter en de ongereptheid van de Oosterschelde is in het kader van de aanwijzing tot Natura 2000-gebied en het Omgevingsplan Zeeland uit een oogpunt van natuurschoon van betekenis en als zodanig beschermd.
- Het aantal open ruimtes in de omgeving van het plan vanaf de verschillende zichtpunten.

Conclusies onderzoek

Ten aanzien van de toetsing aan de criteria voor het landschap, wordt in het MER het volgende geconcludeerd.

Weids karakter Oosterschelde

- Windpark Bouwdokken heeft vanaf de meeste zichtpunten een beperkt effect op de open ruimtes in het landschap van de Oosterscheldekering.
- Er zijn geen effecten van het transformatorstation en de bekabeling op het landschap.

Aantal open ruimtes

- Vanaf de meeste onderzochte zichtpunten is er slechts een klein of te verwaarlozen verschil in open ruimte bij realisatie van Windpark Bouwdokken ten opzichte van de referentiesituatie.

Vertaling naar het bestemmingsplan

Voor de voorkeursvariant is in de bestemmingsregeling (plankaart en planregels) een aanduiding opgenomen waarbinnen de windturbines opgesteld kunnen worden.

4.3. Slagschaduw

Toetsingskader

Schaduweffecten van een draaiende windturbine kunnen hinder veroorzaken bij mensen. De flikkerfrequentie, het contrast en de tijdsduur van blootstelling zijn van invloed op de mate van hinder die ondervonden kan worden. Bekend is dat flikkerfrequenties tussen 2,5 en 14 Hz als erg storend worden ervaren. Bij de normstelling wordt aangesloten bij de regeling van het Activiteitenbesluit. Hierin staat vermeld dat een windturbine voorzien moet zijn van een automatische stilstandvoorziening indien de schaduw meer dan 17 dagen per jaar ge-

durende meer dan 20 minuten valt op een gevoelig object. Dit komt overeen met in totaal maximaal 5,7 uur slagschaduw per jaar.

Conclusies onderzoek

Als gevolg van het nieuwe windpark is geen reflectie van zonlicht te verwachten. Binnen de 5 uur slagschaduwcontour en binnen een afstand van minder dan twaalf keer de rotordiameter van de windturbines bevinden zich geen kritische gebouwen, zoals woningen. Wel bevinden zich binnen deze slagschaduwcontour het Deltapark Neeltje Jans, het bedrijfsgebouw van Viskwekerij Neeltje Jans en bij de inrichtingsvarianten met negen windturbines ook het Topshuis. Deze locaties zijn echter niet aangewezen als geluidsgevoelige gebouwen of terreinen op grond van de Wet geluidhinder [Ministerie van VROM, 2007d], zie ook de SMB [Provincie Zeeland, 2005b] en zijn daarom geen kritische locaties voor slagschaduw. De normen voor slagschaduw zijn daarom niet van toepassing op deze gebouwen.

De windturbines kunnen, ondanks dat er ten aanzien van slagschaduw kan worden voldaan aan de normen, desondanks worden voorzien van een automatische stilstandvoorziening.

Vertaling naar het bestemmingsplan

De onderzoeksresultaten hebben niet geleid tot een regeling in dit bestemmingsplan Neeltje Jans van de gemeente Veere.

4.4. Geluid

Toetsingskader

De eisen vanuit de Wet milieubeheer zorgen voor een acceptabel geluidklimaat ter plaatse van de nabijgelegen woningen. Er zijn op het eiland echter geen geluidsgevoelige gebouwen of terreinen, zoals bedoeld in de Wet geluidhinder, aanwezig. Ook binnen een straal van 3,5 kilometer van Windpark Bouwdokken zijn geen geluidsgevoelige gebouwen en terreinen.

In het gemeentelijk geluidsbeleid (Geluidnota gemeente Veere, 2007) wordt nadrukkelijk aangegeven dat de in de nota genoemde geluidsniveaus binnen de gemeente niet gelden voor windturbines.

In de provinciale milieuverordening is (in titel 5.2 Milieukwaliteitseisen voor milieubeschermingsgebieden) bepaald dat ter bescherming van de omgevingskwaliteit rust en stilte voor milieubeschermingsgebieden een richtwaarde van maximaal 40 dB(A) geldt. De Natura 2000 gebieden rondom Neeltje Jans zijn in de verordening aangewezen als milieubeschermingsgebied.

In de verordening is tevens aangegeven dat deze omgevingskwaliteit niet geldt voor concentratielocaties voor het opwekken van windenergie zoals bedoeld in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012, waaronder de Oosterscheldekering. Dit betekent dat de normstelling in van 40 dB(A) niet geldt voor deze concentratielocaties.

In het kader van de bredere afweging zoals die in het MER heeft plaatsgevonden, is onderzocht welke geluidsbelasting het voorkeursalternatief, alternatief 9x3,6 MW en variant Blok op de nabije omgeving hebben.

Conclusies onderzoek

Het geluidsniveau van Windpark Bouwdokken op een afstand van 3,5 kilometer is volgens een conservatieve berekening, maximaal 30 dB(A) in voorkeursalternatief Dit niveau is dermate laag dat het geluid van de windturbines voldoet aan de in de praktijk gestelde eisen.

Uit het MER blijkt dat, afgezien dat het Topshuis, Mosselkwekerij Neeltje Jans en het hoofdbouw van het Deltapark Neeltje Jans niet worden aangemerkt als geluidsgevoelige gebouwen of terreinen, de effecten op personen in en rond deze gebouwen als gevolg van de bijdrage van het windturbinegeluid door Windpark Bouwdokken beperkt en aanvaardbaar zijn.

Gevolgen voor het bestemmingsplan

De onderzoeksresultaten hebben niet geleid tot een regeling in dit bestemmingsplan Neeltje Jans van de gemeente Veere.

4.5. Natuur

De te beoordelen ontwikkelingen op het vlak van natuur zijn:

- Plaatsing van 9 windturbines, deels in en nabij de Natura 2000 en EHS.
- Verplaatsing van het centrum van de viskwekerij op een locatie binnen 100 meter van gronden die zijn aangewezen als EHS.
- Legalisering strandpaviljoen in de EHS en binnen de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Voordelta.
- Realisatie walradartoren aan rand van Natura 2000 gebieden Voordelta en Oosterschelde.
- Mogelijk maken van mosselhangcultures in de Mattenhaven in een Natura 2000 gebied.

4.5.1. Conclusies onderzoek windpark

Natuurbeschermingswet

Ten aanzien van de toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet), wordt het volgende geconcludeerd.

Voordelta

- Op grond van de Nb-wet en de Vogelrichtlijn kon op voorhand niet worden uitgesloten dat significante effecten optreden. Daarom is een passende beoordeling uitgevoerd door Ecologisch Adviesbureau Henk Baptist (bijlage 3 bij het MER). Uit de passende beoordeling blijkt dat significante effecten op soorten kunnen worden uitgesloten.

Oosterschelde

- Bij aanleg van een 150 kV kabel door de Oosterschelde wordt het habitattype *H1160 Grote ondiepe krekens en baaien* beïnvloed. De aanleg en verwijdering van de kabel heeft lokaal en tijdelijk een geringe verstoring tot gevolg. De aanwezigheid van de kabel heeft geen effect. Er is een passende beoordeling uitgevoerd. Effecten op habitattype H1160 Grote ondiepe krekens en baaien zijn niet significant [Baptist, 2010].
- Op grond van de NB-wet en de Vogelrichtlijn kon op voorhand niet worden uitgesloten dat significante effecten optreden. Daarom is een passende beoordeling uitgevoerd door Ecologisch Adviesbureau Henk Baptist (bijlage 3 bij het MER). Uit de passende beoordeling blijkt dat significante effecten op soorten kunnen worden uitgesloten.
- Het zanddepot dat aan de Bouwdokken grenst, is onderdeel van de aanwijzing van de Oosterschelde als Natura2000-gebied [Ministerie van LNV, 2009]. Het is enkel als Vogel- en Habitatrictlijngebied aangewezen, zodat de grens van het Vogel- en Habitatrictlijngebied langs de dijk loopt [Ministerie van LNV, 2009, pagina 9]. Plaatsing van een windturbine op deze locatie heeft geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Oosterschelde. Voor Windpark Bouwdokken is stap 3 uit het toetsingskader gevolgd. Dit betekent dat een Natuurbeschermingswetvergunning zal worden aangevraagd bij de Provincie Zeeland en deze naar verwachting kan worden verleend.

EHS

Twee windturbines zijn gesitueerd op gronden die een onderdeel vormen van de provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS). Voor deze gebieden is er op basis van het Omgevingsplan Zeeland sprake van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van reden van groot openbaar belang (blz 33 Omgevingsplan).

Rond bestaande natuurgebieden geldt een planologische afwegingszone van 100 meter, waarbij de invulling afhankelijk is van de mate van openheid en de verstoringgevoeligheid van het natuurstreefbeeld. Indien op grond van zwaarwegende maatschappelijke overwegingen bestaande natuur significant aangetast wordt dient er natuurcompensatie plaats te vinden (blz. 73 Omgevingsplan)

Op grond van de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat de verwachte aantasting niet significant is. De Oosterscheldekering is in het Omgevingsplan Zeeland aangewezen als concentratiegebied voor windenergie. De opwekking van windenergie wordt gezien als een groot openbaar belang. De feitelijke aantasting betreft:

- De oppervlakte van de fundering.
- De oppervlakte van de toegangswegen naar de windturbine.

Deze oppervlakten zijn dermate gering, dat er geen sprake is van significante aantasting.

In het betreffende gebied is ook een natuurpad gelegen. Dit is vrij toegankelijk. Verstoring gevoelige natuurwaarden zijn nu al niet in dit gebied aanwezig. Een verstoring als gevolg van de windturbines zal mede vanwege het huidige recreatieve gebruik, verwaarloosbaar zijn.

Aangezien er geen sprake is van significante aantasting is compensatie niet aan de orde.

Flora- en faunawet

Ten aanzien van de toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, wordt het volgende geconcludeerd.

- Voor de zilvermeeuw, die als lokale broedvogel een extra risico loopt, wordt in Baptist [2010] een sterfte berekend die ligt op ongeveer 1% van de natuurlijke sterfte voor de Deltapopulatie. De gunstige staat van instandhouding van deze soort zal hierdoor echter niet in gevaar worden gebracht [Baptist, 2010].
De plaatsing van windturbines kan worden opgevat als een dwingende reden van groot openbaar belang met een effect dat voor het milieu gunstig is. Er kan dus eventueel ontheffing worden verleend. De noodzaak voor ontheffing is ter beoordeling van het bevoegd gezag [Baptist, 2010].

Conclusie effecten

Windpark Bouwdokken past binnen het provinciale natuurbeleid, dat is vastgelegd in de Provinciale Milieuverordening [Provincie Zeeland, 2009b], het Omgevingsplan Zeeland [Provincie Zeeland, 2006] en het Natuurbeheerplan Zeeland 2009 [Provincie Zeeland, 2009a]. Gedurende de aanleg en het gebruik van Windpark Bouwdokken worden in het kader van de gebiedsbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn geen significante effecten verwacht op kwalificerende soorten of habitats voor de Voordelta en de Oosterschelde.

Er zal in het kader van stap 3 uit het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning aangevraagd worden bij de Provincie Zeeland en deze kan naar verwachting

op basis van de uitkomsten van het MER worden verleend. Tevens zal worden nagegaan of een Flora- en faunawet ontheffing voor de zilvermeeuw nodig is.

4.5.2. Verplaatsing van het centrum van de viskwekerij nabij de EHS

- Het bedrijfscentrum van de mosselkwekerij wordt verplaatst. De gronden ten noorden van de weg zijn aangewezen als EHS. De afstand is dus gering.
- Het nieuwe centrum ligt nabij de hoofdtoegangsweg naar het Deltapark Neeltje Jans. Er is hier reeds sprake van verstoring door autoverkeer van en naar het recreatiepark. De verplaatsing van het bedrijfscentrum zal dan ook niet leiden tot een verdergaande aantasting van bestaande natuurwaarden of potenties. Juist door de verplaatsing komt er op de oude locatie ruimte vrij voor natuurontwikkeling. Er is sprake van een betere zoning van activiteiten (bundeling).

4.5.3. Legalisering strandpaviljoen in de EHS en binnen de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Voordelta.

In het kader van het beheerplan Voordelta is het huidige gebruik beoordeeld op negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden. De strandtent vormde een onderdeel van deze beoordeling. Net als bij de overige strandtenten langs de Zeeuwse kust is er geen sprake van verstoring van beschermde natuurwaarden. Daar het om een bestaand gebruik gaat is er ook geen sprake van aantasting van de EHS. Het compensatiebeginsel 8.6.2 uit het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 is derhalve niet aan de orde.

4.5.4. Realisatie walradartoren aan rand van natura 2000-gebieden Voordelta en Oosterschelde

Er is een voortoets uitgevoerd met betrekking tot de realisatie van de walradartoren op de noordelijke strekdam van de Noordland Buitenhaven¹. In de voortoets zijn de mogelijk effecten van de ontwikkeling van de walradartoren op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabijgelegen Natura-2000 gebieden onderzocht. De voortoets is als separate bijlage 10 opgenomen bij dit bestemmingsplan.

De voortoets Radartoren Neeltje Jans heeft uitgewezen dat de aanwezigheid van de radartoren in de gebruiksfase op de locatie 'strekdam' nabij Neeltje Jans geen negatieve effecten heeft op het aangrenzende Natura 2000-gebied Voordelta en Natura 2000-gebied Oosterschelde. Er zijn geen negatieve effecten te constateren. Significante negatieve effecten zijn daarmee eveneens uitgesloten.

Naast de gebruiksfase van de radartoren dient ook de aanlegfase te worden getoetst op mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden. Op het moment van toetsing van het bestemmingsplan zijn de werkwijze en uitvoeringsperiode nog niet bekend en kunnen dus nog niet worden getoetst in de Voortoets. Wel wordt de verwachting uitgesproken dat de aanlegfase van de radarmast zodanig kan worden ingevuld dat significante negatieve effecten op Natura 2000-gebied Voordelta en Natura 2000-gebied Oosterschelde kunnen worden uitgesloten. De uitvoeringswijze en -planning moeten desnoods op onderdelen worden afgestemd op de verstoringgevoelige natuurwaarden in de omgeving, om zodoende negatieve effecten te voorkomen.

¹⁾ Voortoets Radartoren Neeltje Jans Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998, projectnummer: 231614, 31 mei 2011

4.5.5. Mogelijk maken van mosselhangcultures in de Mattenhaven in een Natura 2000 gebied

Er is een passende beoordeling uitgevoerd voor het mogelijk maken van mosselhangcultures in de Mattenhaven in de Oosterschelde¹⁾. De passende beoordeling is als separate bijlage 6 opgenomen bij dit bestemmingsplan.

Uit de passende beoordeling blijkt dat uit hetgeen is overwogen in de passende beoordeling, geconcludeerd kan worden dat uit de passende beoordeling vastgesteld kan worden dat er geen sprake zal zijn van significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Vertaling naar het bestemmingplan

De gronden, behorende tot Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS), zijn bestemd als natuur. Dit is in overeenstemming met geldende beleid en sluit aan op het vigerende bestemmingsplan Neeltje Jans.

Tevens hebben gronden met actuele natuurwaarden een natuurbestemming gekregen.

4.6. Externe veiligheid

Toetsingskader

Voor het omgaan met risico's die verbonden zijn aan het inwerking hebben van windturbines bestaan geen wettelijke normen. In de jurisprudentie is de in de praktijk gevolgde benadering uit het Handboek Risicozonering Windturbines²⁾ geaccepteerd als wijze om met risico's rondom windturbines om te gaan³⁾. In het handboek wordt qua normstelling voor windturbines aangesloten op de normstelling zoals die in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)⁴⁾ wordt toegepast voor risicovolle inrichtingen. In het MER en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken is dan ook conform het Handboek getoetst aan de normen uit het Bevi voor (beperkt) kwetsbare objecten.

Het Bevi werkt met een norm voor het plaatsgebonden risico (PR). Ter plaatse van beperkt kwetsbare objecten geldt de contour van het PR met kans 10^{-5} als grenswaarde. De contour van het PR met kans 10^{-6} geldt ter plaatse van kwetsbare objecten als richtwaarde. Van een grenswaarde kan niet worden afgeweken (artikel 5.2 lid 1 Wm). Van een richtwaarde kan gemotiveerd worden afgeweken (artikel 5.2 lid 4 Wm).

In artikel 1 lid 1 onder b van het Bevi wordt de definitie van een beperkt kwetsbaar object gegeven. Het betreft onder andere objecten van hoge infrastructurele waarde en objecten waar zich op enig moment grotere groepen mensen kunnen verblijven. Onder grotere groepen mensen moet volgens de toelichting op het Bevi uit worden gegaan van groepen van 50 personen of meer⁵⁾. Artikel 1 lid 1 onder b sub e noemt sporthallen, sportterreinen, zwembaden en speeltuinen als voorbeeld.

Uit de toelichting op het Bevi valt voorts af te leiden dat de norm ten aanzien van het plaatsgebondenrisico (PR) niet is bedoeld voor het beschermen van verkeersdeelnemers. Achterliggende gedachte daarbij is dat verkeersdeelnemers doorgaans gedurende een zeer korte

¹⁾ Passende beoordeling ten behoeve van mosselhangcultuur in de Mattenhaven in de Oosterschelde in de periode 2011 t/m 2014, Holstein Consultancy, december 2010.

²⁾ H. Braam, G.J. van Mulekom & R.W. Smit, *Handboek Risicozonering Windturbines*, SenterNovem: Den Haag 2005.

³⁾ ABRvS 25 januari 2006, LJV AV0259 (*Terneuzen*) en ABRvS 14 november 2007, LJV BB7798 (*Alkmaar*).

⁴⁾ Besluit van 27 mei 2004, *Stb.* 2004, 250.

⁵⁾ *Stb.* 2004, 250, p. 28-29.

tijd op een bepaalde plaats aanwezig zijn. De toepassing van een grenswaarde met het oog op de bescherming van verkeersdeelnemers is daarom niet zinvol geacht.

Het handboek hanteert voor de plaatsing van windturbines nabij ondergrondse leidingen een richtwaarde van 10%. Dat wil zeggen dat als uit een risicoanalyse blijkt dat door de komst van de windturbines de faalkans (faalfrequentie) van de leiding niet meer dan 10% toeneemt, de komst van de windturbines vanuit het oogpunt van externe veiligheid aanvaardbaar kan worden geacht. Daarboven is plaatsing overigens niet onmogelijk, maar dan moet een nadere afweging worden gemaakt. Het plaatsen van de windturbines kan dan bijvoorbeeld na het treffen van maatregelen toch aanvaardbaar blijken.

Conclusies onderzoek

Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat de voorgestelde windturbines zich bij de gekozen opstelling op voldoende afstand van de N57 en de diverse gebouwen bevinden. Er bevinden zich geen kwetsbare objecten binnen de 10^{-6} risicocontour en geen beperkt kwetsbare objecten binnen de 10^{-5} risicocontour.

Vertaling naar het bestemmingsplan

Rondom de reeds vergunde windturbines is een veiligheidszone – windturbines gelegd gebaseerd op de 10^{-6} contour van het PR behorende bij windturbines met een ashoogte van 80 meter. Rondom het Windpark Bouwdokken is op basis van het voorkeursalternatief een veiligheidszone –windturbines opgenomen gebaseerd op de 10^{-6} contour van het PR behorende bij windturbines met een ashoogte van 117 meter. Situering van (beperkt) kwetsbare objecten zal uiteindelijk worden beoordeeld op basis van de definitieve situering en uitvoering van de windturbines.

4.7. Bodem

Bodemverontreiniging

Wettelijk is bepaald dat een omgevingsvergunningplichtig bouwwerk niet mag worden gebouwd op een zodanig verontreinigd terrein, dat schade of gevaar is te verwachten voor de gezondheid van de gebruikers of het milieu. Het beleid van de provincie Zeeland gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit. Voor alle bestemmingen waar een functiewijziging of herinrichting wordt voorzien, dient ten

minste het eerste deel van het verkennend bodemonderzoek, het historisch bodemonderzoek te worden verricht. Indien op grond van historische informatie blijkt dat in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met een verhoogd risico op bodemverontreiniging dan dient een volledig verkennend bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Op basis van geconstateerde belemmeringen uit dit onderzoek, kan vervolgens worden nagegaan welke maatregelen moeten worden genomen om die belemmeringen weg te nemen (functiegericht saneren).

Door de gemeente Veere zijn bodemkwaliteitskaarten opgesteld) voor alle kernen zomerhuizerterreinen, Neeltje-Jans en het buitengebied. Doel van de bodemkwaliteitskaarten is de uitwisselbaarheid van partijen grond uit de verschillende onderscheiden deelgebieden vast te leggen (mogelijkheden voor import en export van partijen grond tussen de verschillende deelgebieden), door per deelgebied de kwaliteit van de grond te bepalen. De bodemkwaliteitskaarten zijn gebaseerd op een indeling in deelgebieden op grond van de historische ontwikkeling in het bodemgebruik. Voor alle gemeentelijke kernen (met uitzondering van Veere) zijn twee gebieden te onderscheiden, te weten het bebouwde gebied voor 1945 en het bebouwde gebied van na 1945.

Per deelgebied is de bodemkwaliteit gewaardeerd. Daarbij is onderscheid gemaakt in twee bodemlagen (dieptetrajecten), te weten de bovengrond (0 tot 0,5 meter onder maaiveld) en de ondergrond (0,5 tot 1 meter beneden maaiveld). Bij het waarderen van de bodemkwaliteit zijn vier categorieën onderscheiden:

- schoon;
- licht verontreinigd homogeen;
- licht verontreinigd heterogeen;
- ernstig verontreinigd.

Op grond van een analyse van de bodemonderzoeksgegevens is een grondstromenmatrix opgesteld. Daarin wordt weergegeven of grond uit een bepaald deelgebied naar een ander deelgebied kan worden geëxporteerd. Grond uit een bodemkwaliteitszone die is aangemerkt als schoon mag zonder keuring of toetsing in alle zones worden toegepast. Grond uit een homogeen, licht verontreinigde zone kan worden toegepast in zones met een vergelijkbare kwaliteit. Grond uit een heterogeen, licht verontreinigde zone kan slechts worden toegepast indien een partijkeuring heeft plaatsgevonden en de gemiddelde kwaliteit van de partij overeenkomt met de kwaliteit van de toepassingszone. Grond uit een ernstig verontreinigde zone mag alleen worden toegepast na het uitvoeren van een partijkeuring en de gemiddelde kwaliteit van de partij vergelijkbaar is met de kwaliteit van de toepassingszone en waarbij het geen ernstig verontreinigde partij betreft.

Het samenspel van bodembeleid, bodemkwaliteitskaarten en bodembeheer daarvoor is het Besluit bodemkwaliteit het juridisch kader. Voor het onderhavige plan betreft het als hoofdzaak:

- Wat schoon is blijft schoon;
- Wat verontreinigd is wordt gesaneerd;
- In werken wordt geen (licht)verontreinigde grond geïmporteerd;
- Er zijn in het onderhavige bestemmingsplan bodemonderzoeken uitgevoerd en er is een bodemkwaliteitskaart;
- Daar waar de voormalige asfaltcentrale was gesitueerd is de bodem en grondwater voldoende gesaneerd;
- Alle bodem/grond is in het onderhavige plangebied Neeltje-Jans is geschikt voor alle vormen van gebruik of toepassing van eventueel vrijkomende grond;
- Bij aanleg- of omgevingsvergunning voor bouwen kan er vrijstelling worden verleend tot het uitvoeren van bodemonderzoek;
- Hergebruik van de grond binnen dezelfde zone is altijd mogelijk;
- Hergebruik van bouwstoffen in dezelfde en vergelijkbare omstandigheden is mogelijk.

Voor detail-raadplegen zie:

www.bkkzeeland.nl (Daaronder de documenten en kaarten).

www.veere.nl (zoekopdracht bodeminformatie, digitaal) of rechtstreeks naar website=<http://81.18.160.165/webify/?app=geobis.veere> (Details van bodeminformatie, rapporten, boorpunten, analyses, op website tot detailniveau)

Conclusies

Voor zover bekend bij de gemeente Veere en bij Rijkswaterstaat Zeeland, zijn geen aanwijzingen dat op de locatie sprake is van bodemverontreiniging.

Voor onderhavig plan is een bouwaanvraag niet aan de orde. Er is geen sprake van een gevoelige functie, waar mensen (voortdurend of nagenoeg voortdurend) verblijven. Ten behoeve van de planologische procedure hoeft derhalve geen bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Zou er al een bodemverontreiniging aanwezig zijn, dan is sanering ten behoeve van de beoogde functie niet noodzakelijk. Een eventueel (niet waarschijnlijk) aanwezige bodem-

verontreiniging zal geen belemmering vormen voor de economische uitvoerbaarheid van het plan.

Wel zal – indien verontreinigde grond moet worden afgevoerd – worden voldaan aan de Wet bodembescherming.

Vertaling naar het bestemmingsplan

Het aspect bodem heeft niet geleid tot een regeling in voorliggend bestemmingsplan.

4.8. Water

Wateroverleg

Op grond van artikel 3.1.6 lid 1 onder b Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient in het bestemmingsplan inzicht te worden gegeven in de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. In het kader van het overleg met betrokken bestuursorganen (artikel 3.1.1 Bro) heeft in het kader van het onderhavige bestemmingsplan wateroverleg plaatsgevonden met Rijkswaterstaat Zeeland en met Waterschap Scheldestromen. Zowel Rijkswaterstaat als ook het Waterschap Scheldestromen hebben ingestemd met de watertoets. Tijdens het wateroverleg zijn een aantal zaken aan bod gekomen:

- Waterkwaliteit oppervlaktewater;
- Waterkering;
- Scheepvaart.

Waterkwaliteit oppervlaktewater

Viskwekerij Neeltje Jans wordt verplaatst naar de nieuwe locatie aan het einde van de T-splitsing van de wegen Poolvoet en Faelweg. Voor deze locatie is reeds een Wbr-vergunning (Wet beheer rijkswaterstaatswerken) afgegeven. In verband met de afvoer van afvalwater dient de Viskwekerij ook in het bezit te zijn van een Wvo-vergunning (Wet verontreiniging oppervlaktewateren). Deze vergunning dient nog te worden aangevraagd.

Sinds 22 december 2009 zijn de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren opgenomen in de Waterwet.

Waterkering

De locaties van de windturbines bij de Bouwdokken zijn met Rijkswaterstaat overlegd. Rijkswaterstaat gaat akkoord met de plaatsing van negen windturbines op de dammen van de Bouwdokken.

Scheepvaart

Door de realisatie van twee windturbines op de zuidelijke havendam bij de Roompotsluis is de plaatsing van een hulpradar voor het scheepsverkeer noodzakelijk. Bij voorkeur wordt de hulpradar op de noordelijke havendam bij de Roompotsluis geplaatst. Vanwege de plaatsing van een walradartoren met een hoogte van circa 113 meter en een diameter van circa vijf meter, is nog niet zeker of het plaatsen van de hulpradar op de noordelijke havendam haalbaar is. De walradartoren beperkt mogelijk het zicht van de hulpradar in die mate dat plaatsing op de zuidelijke havendam in dat geval meer gewenst is. Daarom zijn zowel de noordelijke als de zuidelijke havendam bestemd als mogelijke locatie voor de hulpradar, met de beperking van maximaal één hulpradar op één van beide locaties.

De walradartoren zal op de noordelijke havendam geplaatst worden. De exacte locatie van de walradartoren is nog niet bekend, maar de walradartoren zal op maximaal 300 meter van het uiteinde van de dam worden geplaatst.

Vertaling naar het bestemmingsplan

De locatie voor de plaatsing van in totaal één hulpradar is planologisch toegestaan op de zuidelijke havendam bij de Roompotsluis en op de noordelijke havendam bij de Roompotsluis.

De plaatsing van een walradartoren is planologisch toegestaan in een gebied op de noordelijke havendam bij de Roompotsluis vanaf het uiteinde van de dam tot op maximaal 300 meter afstand van het uiteinde van deze dam.

4.9. Kabels en leidingen

Toetsingskader

Voor hoofdtransportleidingen en hoogspanningsverbindingen geldt dat deze in het bestemmingsplan moeten worden geregeld. Deze leidingen hebben namelijk gevolgen voor het gebruik van gronden in de directe omgeving en zijn dus planologisch relevant. Ook niet-hoofdtransportleidingen met veiligheidscontour, kunnen planologisch relevant zijn.

Als planologisch relevante leidingen worden aangemerkt (buis)leidingen voor het transport van:

- gas, olie, olieproducten, chemische producten, vaste stoffen/goederen;
- aardgas met een diameter groter of gelijk aan 18";
- defensiebrandstoffen;
- warmte en afvalwater, ruwwater of halffabricaat voor de drink- en industriewatervoorziening met een diameter groter of gelijk aan 18".

Daarnaast dienen optisch vrije paden in het bestemmingsplan te worden opgenomen.

Conclusies onderzoek

In het plangebied lopen geen planologisch relevante leidingen. Wel zijn op het eiland diverse niet planologisch relevante leidingen (rioolleidingen, leidingen nutsvoorzieningen, drainageleidingen). Deze kabels en leidingen zijn veelal aangelegd langs/in combinatie met aanwezige infrastructuur.

In het kader van de beoogde aanleg van het Windpark is het noodzakelijk een 150 kV-hoogspanningsverbinding naar het vaste land aan te leggen. Deze verbinding is niet planologisch relevant, de verbinding heeft immers geen gevolgen voor het gebruik van gronden in de directe omgeving en daarnaast is er bij het aanleggen van de 150 kV-verbinding ook geen groot maatschappelijk belang gemoeid.

Vertaling naar het bestemmingsplan

Het aspect kabels en leidingen heeft niet geleid tot een regeling in voorliggend bestemmingsplan.

In dit hoofdstuk wordt allereerst aandacht besteed aan de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening en de bindende afspraken die dan bij het opstellen van bestemmingsplannen moeten worden gehanteerd: de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (paragraaf 5.1.). Daarna wordt ingegaan op de opzet van de bestemmingsregeling voor het plan en vervolgens wordt per bestemming een toelichting gegeven (paragraaf 5.2. en 5.3.).

5.1. Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP)

Per 1 juli 2008 zijn de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. In deze nieuwe wetgeving is geregeld dat vanaf 1 juli 2009 alle nieuwe ruimtelijke plannen - zoals ook bestemmingsplannen – digitaal moeten worden vervaardigd. Een dergelijk ruimtelijk plan zal moeten worden opgebouwd volgens de 'Standaard Vergelijkbare bestemmingsplannen 2008' (SVBP2008). Op die wijze zijn bestemmingsplannen onderling vergelijkbaar en ook digitaal uitwisselbaar. Per 1 januari 2010 moeten de plannen ook voor een ieder digitaal raadpleegbaar zijn op www.ruimtelijkeplannen.nl.

SVBP2008

Bindende afspraken betreffen wat de **bestemmingen** aangaat, een (nagenoeg) limitatieve lijst van:

- de hoofdgroepen en de naamgeving;
- de lettercodes en het kleurgebruik van deze hoofdgroepen;
- de naamgeving van de bestemmingen;
- de plaats en volgorde (alfabetisch) ervan in de legenda en in de planregels;
- de wijze waarop de functies worden opgenomen in de bestemmingsomschrijving.

Bindende afspraken met betrekking tot de aanduidingen gaan over:

- de plaats en volgorde van de aanduidingen in de legenda;
- de wijze waarop aanduidingen op de plankaart worden weergegeven;
- de wijze waarop via de aanduidingen uit te sluiten functies worden weergegeven;
- de wijze waarop de aanduidingen worden opgenomen in de planregels.

Bindende afspraken over de legenda betreffen de opbouw en volgorde:

- bestemmingen, uit te werken bestemmingen, dubbelbestemmingen;
- aanduidingen bouwvlak, letteraanduidingen functie, letteraanduiding bouwen, aanduidingen figuur, aanduidingen gebied;
- verklaringen.

De SVBP heeft dus (alleen) betrekking op de structuur en niet op de inhoud van de bestemmingsregeling.

5.2. Opzet van de bestemmingsregeling

Ten aanzien van de opzet van de bestemmingsregeling (planvorm, plankaart en regels) is het volgende van belang.

Opzet verbeelding / plankaart

Belangrijke eis is dat het bestemmingsplan dient te voldoen aan de eis van rechtszekerheid. Dit betekent dat een bestemmingsregeling duidelijk en voor één uitleg vatbaar dient te zijn. In aansluiting hierop en in relatie tot de digitale verplichting verdient het de voorkeur zoveel mogelijk onderdelen van de regeling op de plankaart zichtbaar te maken en de regels zo transparant mogelijk te houden.

Voorts zijn de volgende eisen van toepassing:

- de ondergrond waarop de bestemmingsplankaart is gebaseerd, geeft informatie over de actuele (kadastrale) situatie;
 - op de plankaart wordt met de bestemming en de aanduidingen aangegeven of, en zo ja welke bebouwing is toegestaan;
 - op het renvooi wordt de betekenis aangegeven van de bestemmingen en de aanduidingen;
- de volgorde van de bestemmingen in het renvooi komt overeen met de volgorde zoals van de regels (alfabetisch).

De bestemming wordt door middel van hoofdletters aangeduid, zoals 'N' voor 'Natuur' en 'V' voor 'Verkeer'. kleine letters tussen haakjes bij de bestemming hebben betrekking op een aanduiding waarmee hetzij ter plaatse van deze aanduiding een specifieke functie wordt aangegeven, zoals (wt) voor een windturbine. Maatvoeringsaanduidingen zoals de maximum bouwhoogte en een bebouwingspercentage worden aangegeven door middel van een matrix bij het bouwvlak.

Opzet regels

De indeling in hoofdstukken waarin de regels zijn opgenomen, kent de volgende vaste volgorde.

- In **Hoofdstuk 1: Inleidende regels** worden in de regels gehanteerde begrippen, voor zover nodig, gedefinieerd en wordt de wijze van meten bepaald.
- In **Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels** worden in alfabetische volgorde van de naam van de bestemmingen de regels gegeven waarmee die bestemmingen zoals die op de verbeelding voorkomen, nader worden omschreven.
- **Hoofdstuk 3: Algemene regels** bevat een aantal regels (voorheen bepalingen genoemd) die voor alle bestemmingen gelden, zoals een anti-dubbeltelbepaling, de bepaling welke wettelijke regeling van toepassing is, dan wel bepalingen die voor de nodige flexibiliteit kunnen zorgen, zoals algemene afwijkings- of wijzigingsregels).
- **Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels** ten slotte geeft overgangsrecht voor bestaand gebruik en bestaande bebouwing en de titel van het plan.

Op grond van de SVBP moet bij de opstelling van een bestemmingsbepaling (Hoofdstuk 2 van de regels) de volgende vaste volgorde gebruikt worden:

- bestemmingsomschrijving;
- bouwregels;
- nadere eisen;
- afwijking van de bouwregels;
- specifieke gebruiksregels;

- afwijking van de gebruiksregels;
- omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden;
- wijzigingsbevoegdheid.

Een bestemmingsregel behoeft niet al deze elementen te bevatten. Dit kan per bestemming verschillen.

5.3. Toelichting op de bestemmingen

In deze paragraaf worden deze bestemmingen in alfabetische volgorde toegelicht conform de voorgeschreven volgorde op het renvooi van de plankaart.

Bedrijf (B) (artikel 3)

Binnen de bestemming 'Bedrijf' is de mosselkwekerij Neeltje Jans ondergebracht. In de bestemmingsomschrijving is specifiek uitgegaan van viskweekbedrijven. Binnen de bedrijfsbestemming zijn bijbehorende voorzieningen toegestaan, zoals kantoor-, archief en opslagruimte, kantine, laad- en losruimte, parkeervoorzieningen, groen, water, erven, tuinen, waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen en afvalverzamelvoorzieningen.

Op de verbeelding is een bouwvlak opgenomen waarin gebouwen en overkappingen zijn toegestaan. Het bouwvlak mag volledig bebouwd worden. Er geldt een maximale bouwhoogte van 8 meter.

Er gelden specifieke gebruiksregels met betrekking tot het gebruik van de gronden en bouwwerken.

Cultuur en ontspanning (CO) (artikel 4)

Het Deltapark Neeltje Jans is ondergebracht in de bestemming 'Cultuur en Ontspanning'. Deze als zodanig bestemde gronden zijn bestemd voor expositie, educatie, voorlichting en dagrecreatie met daaraan ondergeschikte horeca, deltawerken en bij deze bestemming behorende voorzieningen. Tevens zijn bassins voor zeehonden en dolfijnen mogelijk. De bestemmingsgrenzen zijn grotendeels overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan 'Neeltje Jans' (2003). Op de kaart is een bouwvlak opgenomen waarin gebouwen en overkappingen zijn toegestaan. Er zijn twee aanduidingsvlakken opgenomen waarvoor een maximaal bebouwingsoppervlak geldt. Op de verbeelding is een maximale hoogtemaat opgenomen.

Er gelden specifieke gebruiksregels met betrekking tot het toestaan van horeca-activiteiten.

Natuur (N) (artikel 5)

De bescherming van gronden die onderdeel van het Natura2000 gebied Oosterschelde en de ecologische hoofdstructuur uitmaken en overige natuurwaarden, zijn opgenomen in de bestemming 'Natuur'. Deze als zodanig bestemde gronden zijn bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van actuele en potentiële landschaps- en natuurwaarden. Binnen de bestemming is strand aangegeven door middel van de aanduiding 'strand'. Het strandpaviljoen is voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca 1'. De mosselhangcultures ter plaatse van de Mattenhaven en Bouwdokken zijn voorzien van de aanduiding 'viskweekrij'. Ter plaatse van de Bouwdokken zijn windturbines voorzien. Er is een omgevingsvergunningstelsel opgenomen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden.

Verkeer (V) (artikel 6)

Gronden met de bestemming verkeer zijn bestemd voor wegen, voet- en fietspaden en bij deze bestemming behorende voorzieningen. Nutsvoorzieningen en bouwwerken geen gebouw zijnde zijn toegestaan. Op de kaart is een bouwvlak opgenomen met de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf -1' ten behoeve van een inkoopstation van maximaal 35 m².

Water (WA) (artikel 7)

Gronden met de bestemming 'Water' zijn bestemd voor waterpartijen, (primaire) waterlopen, wateraanvoer en –afvoer, waterberging, waterhuishoudkundige voorzieningen, waterkering, waterbeheersing, onderhoud en bediening ten behoeve van vaar- en waterwegen, waterkering en waterbeheersing en bij deze bestemming behorende wegen, paden, groenvoorzieningen en parkeervoorzieningen. De bestemmingsgrenzen zijn overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan Neeltje Jans (2003). Over een gedeelte van de bestemming Water ligt tevens de dubbelbestemming Waterstaat – Waterkering.

Ter plaatse van de Bouwdokken en binnen de aanduiding 'windturbinepark' (wtp) zijn windturbines en bijbehorende trafo- en bedieningsgebouwen voorzien. Daarnaast zijn er op de buitenhaven Noordland en aan de Vluchthaven windturbines en bijbehorende inkoopstation voorzien. Deze zijn aangegeven met de aanduiding 'windturbine' (wt).

Ter plaatse van de noordelijke strekdam van Noordland Buiten en binnen de aanduiding 'specifieke vorm van waterstaat – radar-1' is een walradartoren voorzien. Ter plaatse van de noordelijke óf de zuidelijke strekdam van Noordland Buiten is 1 hulpradartoren voorzien. Hiervoor is op beide strekdammen een aanduiding 'specifieke vorm van waterstaat – radar-2' opgenomen. De mosselhangcultures ter plaatse van de Vluchthaven zijn voorzien van de aanduiding 'viskwekerij'.

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca – 2' is een horecavestiging in de vorm van een mobiele- horeca gelegenheid, - snackwagen of frietkraam en de hierbij behorende voorzieningen toegestaan

Waterstaat – Waterkering (WS-WK) (artikel 8)

Gronden met de dubbelbestemming 'Waterstaat-Waterkering' zijn behalve bestemd voor de andere aldaar geldende bestemmingen tevens bestemd voor waterstaatkundige voorzieningen, zoals waterkering, waterbeheersing, kaden, dijksloten, opslag en onderhoud ten behoeve van vaar- en waterwegen, wegen, paden, parkeervoorzieningen en groenvoorzieningen. Deze bestemming is primair ten opzichte van de overige aan deze gronden toegekende bestemmingen.

Ten behoeve van de bestemming mogen uitsluitend bouwwerken geen gebouw zijnde worden gebouwd. Afwijking van de bouwregels is mogelijk.

5.4. Algemene regels (hoofdstuk 3)

Deze algemene regels bestaan uit een aantal algemene, niet aan specifieke bestemmingen gekoppelde, bepalingen.

Antidubbeltelbepaling (artikel 9)

Deze bepaling is ingevolge artikel 3.2.4. Bro vast voorgeschreven. Doel van deze bepaling is te voorkomen dat, wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde gebouwen niet meer dan een bepaald deel van een bouwperceel mogen beslaan, het opengebleven terrein nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld.

Algemene bouwregels (artikel 10)*Artikel 10.1 Overschrijding bouwgrenzen*

Dit is een regeling voor beperkte en ondergeschikte overschrijding van de grenzen van bouwvlakken. Deze bouwvlakken zijn op de kaart aangeduid met een dikke lijn.

Artikel 10.2 Toegelaten bouwwerken met afwijkende maten

Dit artikel bevat een regeling voor bestaande maten die afwijken van de voorgeschreven maten in deze regels. Het artikel betreft uitsluitend een bouwbeplanning en geen gebruiksbeplanning. Met deze bepaling wordt voorkomen, dat bestaande bouwwerken, die wat betreft afstandsmaten of andere maten afwijken van de maatvoering zoals vastgelegd in dit bestemmingsplan, onder het overgangsrecht komen te vallen.

Uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak (3 augustus 2005) blijkt, dat deze algemene bepaling aanvaardbaar is. Een gedetailleerde inventarisatie en individuele beoordeling van afwijkingen zijn niet nodig. Essentieel is dat het gaat om bevestiging van bestaande, afwijkende situaties, zodat bij beoordeling van bouw aanvragen direct duidelijk is welke maat bepalend is: namelijk de bestaande maat. Hiermee ligt objectief de strekking van de bepaling vast. Daar waar daadwerkelijk andere situaties worden nagestreefd, is dit door andere bestemmingen of bouwbeplanningen vastgelegd. Dit komt overigens in dit bestemmingsplan niet voor. In de bepaling is nadrukkelijk vastgelegd dat op de bedoelde bestaande afwijkingen het overgangsrecht niet van toepassing is. Onder de oppervlaktematen valt ook het bouwingspercentage.

Algemene aanduidingsregels (artikel 11)

In dit artikel is de gebiedsaanduiding veiligheidszone – windturbine opgenomen. Rondom windturbines ligt een veiligheidszone. Binnen bepaalde risicocontouren in deze veiligheidszone mogen geen kwetsbare objecten ($PR = 10^{-6}$) of beperkt kwetsbare objecten ($PR = 10^{-5}$), zoals bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen, worden gebouwd. De risicocontouren zijn gegeven in artikel 11.

Algemene afwijkingsregels (artikel 12)

Voor ondergeschikte afwijkingen van de bestemmingsplanbepalingen is een algemene afwijkingsregel opgenomen.

Overige regels (artikel 13)

Dit artikel bevat één bepaling, namelijk 'Werking wettelijke regeling'. In een aantal gevallen wordt in de regels van bestemmingsplannen verwezen naar een (andere) wettelijke regeling of wordt een procedure, begrip en/of functie uit die andere regeling van toepassing verklaard¹⁾. Ook in de begripsbepalingen komen die verwijzingen voor. Op grond van jurisprudentie mag een bestemmingsplan slechts volgens de vereiste procedure van de Wro worden gewijzigd. Het impliciet wijzigen van een bestemmingsplan door wijzigingen in wetgeving in de bepalingen waarnaar wordt verwezen is niet toegestaan. Het is dan ook nodig dat verwijzingen naar toepasbare wettelijke regelingen worden gefixeerd, namelijk naar de tekst ervan zoals die op het moment van vaststelling van het plan gold. Uit praktische overwegingen is er voor gekozen in dit hoofdstuk van de regels een artikel 'Wettelijke regelingen' op te nemen, waarin is bepaald dat alle wettelijke regelingen waarnaar in de regels wordt verwezen, gelden zoals deze luiden op het moment van vaststelling van het plan. Hierdoor hoeft niet meer telkens te worden verwezen naar publicaties in het staatsblad.

5.5. Overgangs- en slotbepalingen (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 bevat bepalingen inzake strijdig gebruik van bouwen en de straf- en titelbepalingen.

¹⁾ Onder andere naar artikelen van de Wet ruimtelijke ordening, de Woningwet, de Bouwverordening, het Vuurwerkbesluit, het Besluit externe veiligheid inrichtingen en naar de Algemene wet bestuursrecht.

Overgangsrecht (artikel 14)

Op grond van artikel 7.10 Wro is het verboden gronden en bouwwerken te gebruiken of te laten gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. In artikel 34 van de regels is het overgangsrecht ten aanzien van het gebruik en het bouwen in strijd met het plan geregeld. In lid 1 is de in artikel 3.2.1 Bro voorgeschreven bepaling omtrent het overgangsrecht voor bouwwerken opgenomen.

In lid 2 is de in artikel 3.2.2 Bro voorgeschreven bepaling omtrent het overgangsrecht voor gebruik opgenomen. Van de mogelijkheid die artikel 3.2.3 Bro biedt om hieraan een persoonsgebonden overgangsrecht te koppelen, is geen gebruik gemaakt.

6.1. Algemeen

Handhaving van regelgeving vraagt om actuele regels. Regels die zijn gebaseerd op gedaateerde inzichten, hebben hun geloofwaardigheid verloren en kunnen in redelijkheid ook niet meer afgedwongen worden. Door verouderde regels neemt de kans op misbruik daarvan ook toe. Door de actualisering van de bestemmingsplannen worden nieuwe ruimtelijke kaders aangegeven en worden daarmee tevens de grenzen bepaald waarbinnen planologische ontwikkelingen mogelijk zijn. De regels van het bestemmingsplan leggen een ruimtelijk relevante norm vast, met in bepaalde gevallen een daaraan gekoppelde afwijkmogelijkheid, die het bestuur de mogelijkheid geeft in te spelen op de dynamiek van de samenleving. Op die wijze wordt ook de gelegenheid geboden een belangenafweging te maken van de individuele belangen ten opzichte van het algemeen belang. Afwijkingen zijn echter gelimiteerd. Daar waar geen afwijkingen meer mogelijk zijn, begint de handhaving.

Handhaving van bestemmingsplannen en ruimtelijke regelgeving is de laatste jaren in een steeds verder toenemende belangstelling komen te staan van bestuurlijk Nederland. Door het plaatsvinden van enkele ingrijpende incidenten is de handhaving in een stroomversnelling gekomen. In toenemende mate spreken burgers de gemeente aan op het handhaven van de (eigen) regels. Ook in de jurisprudentie is een verandering tot stand gekomen. De rechter spreekt zich nadrukkelijk uit over het handhaven van de regelgeving en neemt zelfs in beginsel een plicht tot handhaving aan. Daarnaast krijgt de rechtszekerheid van bestemmingsplannen bij de rechterlijke toetsing een steeds belangrijkere rol.

6.2. Handhaving binnen de gemeente Veere

Handhavingsbeleid

De gemeente Veere is voornemens handhaving structureel toe te passen en te komen tot een beleidsmatige aanpak. De afgelopen jaren is door de gemeente veel kennis opgedaan op het gebied van handhaving. Als het gaat om tweede woningen, voert de gemeente op basis van de Gebruiksverordening 2^e woningen, waarin het gebruik van woningen in de kernen als tweede woningen is verboden, een gericht handhavingsbeleid. Met uitzondering van dit tweede woningenbeleid werd handhaving niet binnen een structuur toegepast, maar veelal werd ingespeeld op incidenten en excessen en werd gereageerd naar aanleiding van klachten, etc. Het handhavingsbeleid zal zich moeten ontwikkelen tot het vastleggen van een structuur, waarbij van te voren door het bestuur vastgelegde doelen nagestreefd moeten worden. In principe dient tegen alle geconstateerde overtredingen te worden opgetreden. Het vaststellen van prioriteiten is echter onvermijdelijk. Het handhavingsbeleid zal zich primair richten op het voorkomen van nieuwe illegale situaties. Als belangrijke prioritaire handhavingssituaties kunnen worden genoemd:

- het bouwen zonder omgevingsvergunning voor bouwen, waarbij legalisatie achteraf niet mogelijk is;

- grove afwijking van reeds verleende omgevingsvergunningen voor bouwen.

Ook in de gevallen waar de veiligheid in het geding is en/of aantasting van het milieu plaatsvindt, dient prioriteit te worden gegeven aan de handhaving. Het tegengaan van strijdig gebruik van gronden en/of gebouwen is eveneens een belangrijke doelstelling. Als nevengeschikte doelen van de handhaving kunnen worden genoemd, het ongedaan maken van de gevolgen van een overtreding of een daarmee behaald voordeel en het straffen van de overtreder.

Het actualiseren van bestemmingsplannen is op zich zelf reeds een vorm van handhaving. Handhaving is namelijk niet alleen het daadwerkelijk repressief optreden tegen overtreders, maar ook voor een belangrijk deel het maken van heldere en hanteerbare regels en daarin inzicht verschaffen, zodat mensen het vanzelfsprekend achten zich aan de gestelde norm te houden.

Ook de ontwikkeling van een afwijkingsbeleid is een doelstelling voor een goed handhavingsbeleid. In eerste instantie zal de opstelling van een dergelijk beleid plaatsvinden door middel van "leren door te doen". Na enige tijd ervaring zal het beleid worden opgetekend in een beleidsdocument en volgens de daarvoor bestaande regels van de Algemene wet bestuursrecht worden vastgesteld.

Handhaving van bestaande situaties

Bijzondere aandacht dient besteed te worden aan zogenaamde "oude" gevallen. Bij de opstelling van bestemmingsplannen wordt nagegaan welke situaties uitdrukkelijk gehandhaafd moeten worden, welke zaken onder de werking van het overgangsrecht kunnen worden gebracht en welke zaken positief bestemd kunnen worden. Daarbij dient in acht te worden genomen dat het dikwijls om situaties gaat, waarbij sprake is van een groot tijdsverloop. Dat betekent dat een groot aantal situaties niet is gewraakt. De meeste gevallen zullen dan ook voor legalisatie in aanmerking komen en bij de vaststelling van het bestemmingsplan positief bestemd worden. Daarbij wordt ook uitdrukkelijk in acht genomen dat door de wijziging van de Woningwet een groot aantal bouwactiviteiten vergunningvrij is. Voor zover daar redenen voor zijn, zullen uitdrukkelijk alleen die illegale gevallen worden aangepakt, die fundamenteel strijdig zijn met het geformuleerde ruimtelijk beleid in het nieuwe bestemmingsplan. De aan te pakken gevallen zullen op hun eigen merites worden beoordeeld, zodat een op de situatie afgestemde gerichte aanpak kan plaatsvinden. Daarbij zal afgewogen worden wat de illegale situatie voor impact geeft op de ruimtelijke kwaliteit. Planologische excessen worden aangepakt. In de gevallen waarbij het om langer bestaande situaties gaat, zal een overgangsregeling worden geformuleerd. Uitgangspunt daarbij is, dat voorkomen wordt dat er een gedoogsituatie ontstaat. Er moet duidelijk gemaakt worden wat er gaat gebeuren en wanneer, zodat er geen sprake is van rechtsongelijkheid.

Ontwikkeling gestructureerd toezicht

De afgelopen jaren vond handhaving van het ruimtelijk beleid veelal plaats op basis van het "piepsysteem" en toevallige controle. De doelstelling binnen de gemeente Veere is om te komen tot een integrale structurele vorm van toezicht en opsporing. Daarvoor zullen afspraken gemaakt worden tussen de verschillende ambtelijke diensten. Niet alleen intern, zoals tussen de bouwinspecteurs, milieu-inspecteurs en dergelijke, maar ook extern, zoals met politie en Waterschap. De afspraken zullen zich niet alleen moeten richten op praktische werkafspraken, maar ook afstemming en coördinatie van beleidsdoelstellingen. Een gestructureerde vorm van oog-en-oor functie sluit rechtsongelijkheid in hoge mate uit, maar heeft tevens een preventieve werking. Geconstateerde overtredingen zullen worden geplaatst op een handhavingslijst, waarvan bestuurlijk de prioriteit van uitvoering zal worden vastgesteld.

Uitvoering handhaving

Daar waar een overtreding wordt geconstateerd en legalisatie niet mogelijk is, moet in eerste instantie toepassing worden gegeven aan de bestuursrechterlijke handhaving. Het voornemen bestaat om het proces van bestuursrechtelijke handhaving vast te leggen in een stappenplan, waarin de verschillende stadia van de besluitvorming en procedures tot uitdrukking komen. Naast de bestuursrechtelijke mogelijkheden van handhaving wordt een duidelijke taak gezien voor de strafrechtelijke handhaving. Hiervoor biedt de Wet Economische Delicten de grondslag. Een concretisering van de rol van het strafrecht met het Openbaar Ministerie en de politie ligt hier voor de hand. Het toepassen van privaatrechtelijke handhaving blijkt langzamerhand door de heersende rechtsopvattingen als een minder adequaat middel te worden gezien, zodat hiervan slechts met uitzondering gebruik zal worden gemaakt.

Gezien het reparatoire karakter van bestuursrechtelijke handhaving, gaat de voorkeur uit naar het toepassen van bestuursdwang, zeker in die gevallen waarbij sprake is van illegale bouwwerken. Illegaal gebruik blijkt in de praktijk dikwijls moeilijk door middel van bestuursdwang te kunnen worden beëindigd, zodat in die situaties een lastgeving onder verbeurdverklaring van een dwangsom voor de hand ligt.

Het bewust niet handhavend optreden tegen een illegale situatie zal slechts in uitzonderlijke gevallen plaats mogen vinden, bijvoorbeeld in die situaties waarbij wegens gewijzigde beleidsinzichten aanpassing van de regelgeving daarop nog niet heeft plaatsgevonden en in redelijkheid niet verlangd kan worden dat nog voldaan wordt aan de geldende regels. Uiteraard dienen in dergelijke situaties de belangen van derden-belanghebbenden te worden afgewogen.

Verantwoording

De uitvoering en voortgang van de handhaving wordt jaarlijks vastgelegd in een verslag, dat bestuurlijk wordt vastgesteld.

Het initiatief tot de realisatie van Windpark Bouwdokken is gefinancierd door een private partij: Windpark OSK BV. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, de toegangswegen, de elektriciteitskabels en het schakelstation worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient deze investeringen terug door de verkoop van de geproduceerde elektrische energie.

Als gevolg van voortschrijdende ontwikkeling van de technologie zijn de efficiency van de nieuwe windturbines hoger, de technische beschikbaarheid hoger en de onderhoudskosten lager. De rentabiliteit van moderne windturbines is derhalve sterk verbeterd ten opzichte van windturbines van de eerste en tweede generatie.

De Rijksoverheid stimuleert de toepassing van windenergie. De doelstelling van het Rijk is het in Nederland op landlocaties opgestelde windenergie productievermogen te vergroten van 2.000 MW in 2007 via 4.000 MW in 2012 tot 6.000 MW in 2020. De Rijksoverheid heeft diverse stimuleringsmaatregelen enerzijds om de onrendabele top van de investeringen in windenergie weg te nemen en anderzijds om investeerders meer zekerheid te bieden. De onrendabele top van windenergie zal de komende jaren steeds kleiner worden en uiteindelijk geheel verdwijnen als gevolg van enerzijds de hiervoor genoemde ontwikkelingen ten aanzien van windturbines en anderzijds de ontwikkelingen ten aanzien van de prijs van elektriciteit, die wordt geproduceerd met conventionele (niet hernieuwbare) bronnen.

Vanwege het uitstekende windaanbod op deze locatie behoort de economische uitvoerbaarheid van een windenergieproject op deze locatie tot de beste van Nederland. De initiatiefnemer heeft de afgelopen jaren aanzienlijke kosten gemaakt voor de vergunningverwerving en de bouwvoorbereiding. De realisatie van Windpark Bouwdokken brengt geen kosten of financiële risico's met zich mee voor de gemeente. De initiatiefnemer heeft namelijk met de Gemeente Veere een exploitatieovereenkomst gesloten welke voldoet aan de eisen van de anterieure overeenkomst.

8.1. Overleg

In het kader van artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening is het concept-ontwerp bestemmingsplan toegezonden aan diverse overleginstanties. Daarnaast is het concept-ontwerp bestemmingsplan en het MER Windpark Bouwdokken naar de wettelijke adviseurs gezonden. Tevens heeft het concept-ontwerp bestemmingsplan en het MER van 13 januari tot en met 23 februari 2011 ter inzage gelegen waarmee iedereen de mogelijkheid heeft gehad hun mening te geven.

8.2. Reacties

Hierna zijn de inspraak- en overlegreacties weergegeven en vindt de beantwoording van de binnengekomen reacties plaats. Reacties zijn ontvangen van:

1. Overlegorgaan Nationaal Park Oosterschelde
2. Deltapark Neeltje Jans
3. Zeeland Buitenland, Klimcentrum De Pijler
4. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I), Directie Agroketens en Visserij
5. Gedeputeerde Staten van Zeeland
6. VROM-inspectie, mede namens Rijkswaterstaat
7. Waterschap Scheldestromen

1. Overlegorgaan Nationaal Park Oosterschelde

Ingediende reactie:

1.1 Inspreker geeft aan dat de aanleg van Windpark Bouwdokken niet strijdig is met wet- en regelgeving en past binnen de uitgangspunten MER.

1.2 Indien bij realisatie van Windpark Bouwdokken de getijdenpoelen niet in stand kunnen blijven in de huidige vorm acht inspreker het wenselijk dat het Nationaal Park Oosterschelde betrokken wordt bij de realisatie van nieuwe getijdenpoelen.

Daarbij komen volgens inspreker ook de volgende aspecten aan de orde:

- Naast getijdenpoelen staan ook een deel van het parelpad, de getijdentafels en het bikkelhuisje (mogelijk) in de weg.
- Tijdelijke aanpassing van de situatie en na voltooiing project terugplaatsing waar mogelijk.
- Aanpassing aan de veranderde situatie educatief, inhoudelijk en mogelijk ook materialen.
- Door nieuwe locatie getijdenpoelen moeten er ook aanpassingen aan het parelpad plaatsvinden omdat die niet meer logisch is zowel inhoudelijk als route.
- Aanpassing verwijzing vanaf het bezoekerscentrum naar de getijdenpoelen.

- Nieuwe educatieve voorzieningen rond en op de nieuwe getijdenpoelen.
- Nieuwe route vanaf het bezoekerscentrum naar de nieuwe getijdenpoelen.

1.3 Aanpassingen aan de getijdenpoelen zullen in het geheel ten laste moeten komen van de initiatiefnemers.

1.4 Inspreker waardeert dat mitigerende maatregelen worden genomen om de broedbiotoop voor kale grondbroeders te vergroten.

1.5 Inspreker acht de verplaatsing van de bedrijfsgebouwen van Viskwekerij Neeltje Jans BV en inpassing in een duinlandschap een kwalitatieve verbetering van Neeltje Jans.

Beantwoording:

1.1 Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

1.2 Het Nationaal Park Oosterschelde zal, indien de bestaande getijdenpoelen worden verplaatst, betrokken worden bij de planvorming rond deze verplaatsing en/of vernieuwing. Hierover heeft op 24 september 2010 reeds vooroverleg plaatsgevonden tussen Windpark OSK BV en het Nationaal Park Oosterschelde.

1.3 Voor zover de aanpassingen aan de getijdenpoelen het gevolg zijn van de aanleg van Windpark Bouwdokken, zullen deze ten laste komen van Windpark OSK BV.

1.4 Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

1.5 Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt niet tot aanpassing in het ontwerpbestemmingsplan ten opzichte van het concept-ontwerp bestemmingsplan.

2. Deltapark Neeltje Jans

Ingediende reactie:

2.1 Inspreker is van mening dat de voorgenomen aanleg en exploitatie van de windturbines op de Bouwdokken en met name windturbines 8 en 9, zullen zorgen voor grove aantasting van de weidsheid van het landschap waarbij de reservepijler en het Topshuis in het niet zullen vallen bij de windturbines. Inspreker is van mening dat de belevingswaarde voor de toerist afneemt.

2.2 Inspreker verwacht door slagschaduw en geluid van de windturbines minder bezoekers in het Deltapark.

2.3 Inspreker geeft aan dat door Windpark OSK BV wordt verwezen naar een windmolen in park Bobbejaanland (België) en dat deze molen niet als negatief wordt ervaren. Naar de mening van inspreker gaat deze vergelijking niet op omdat het hier een veel kleinere molen betreft met minder geluid en minder slagschaduw.

2.4 Inspreker verwacht door de landschappelijke aantasting, slagschaduw en geluidsoverlast de inkomsten sterk zullen verminderen, waardoor ernstige bedrijfseconomische schade zal ontstaan.

2.5 Inspreker verzoekt om de windturbines niet toe te staan en tenminste de aanleg ervan te verbieden in de bestemming "Cultuur en ontspanning".

2.6 Inspreker geeft aan dat in het Deltapark diverse activiteiten worden uitgevoerd waaronder zalenverhuur voor zakelijke bijeenkomsten, bedrijfsfeesten e.d. en verzoekt dit op te nemen in het bestemmingsplan.

2.7 Inspreker geeft aan dat volgens het concept ontwerp bestemmingsplan speeltoestellen niet hoger mogen zijn dan 6 meter en dat de glijbaan in het Deltapark circa 12 meter hoog is. Inspreker verzoekt het bestemmingsplan daarop aan te passen.

Beantwoording:

2.1 Door de provincie Zeeland zijn vier concentratielocaties voor windenergie aangewezen, waaronder Neeltje Jans. Het beperkt aantal locaties vraagt om een zo efficiënt en optimaal mogelijke benutting. Windpark Bouwdokken is binnen deze concentratielocatie gepland. Windpark OSK BV heeft door ZKA Consultants & Planners onderzoek laten uitvoeren naar het effect van Windpark Bouwdokken op onder andere het Deltapark Neeltje Jans. Uit dit onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van windturbines nabij en op het terrein van het Deltapark de belevingswaarde van de toerist juist kan versterken.

2.2 Het voorgenomen windpark voldoet aan de normen voor slagschaduw en geluid. Hiervoor wordt verwezen naar het aanvullend rapport "MER Windpark Bouwdokken Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler d.d. november 2010". Voorts heeft Windpark OSK BV van Windpark Bouwdokken een aanvullend onderzoek laten verrichten door ZKA Consultants & Planners uit Breda "Onderzoek verwachte effecten Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans d.d. april 2011" waaruit blijkt dat slagschaduw en geluid van windturbines naar verwachting geen negatieve effecten op het aantal bezoekers van het Deltapark Neeltje Jans hebben. De nabijheid van het windpark en met name de windturbine die op het terrein van het Deltapark zal komen te staan, kan de aantrekkingskracht op bezoekers zelfs vergroten. Het rapport van ZKA is als separate bijlage 9 bij het ontwerp bestemmingsplan gevoegd.

2.3 De windturbine in Bobbejaanland is tussen attracties van het park gelegen. De windturbine is niet van invloed geweest op het aantal bezoekers. Dit blijkt uit het "Onderzoek verwachte effecten Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans d.d. april 2011" dat door ZKA Consultants & Planners uit Breda is verricht. Hoewel de afmetingen van de windturbines van Windpark Bouwdokken anders zijn dan die van de windturbine in Bobbejaanland, concludeert ZKA in haar onderzoek dat er geen aanwijzingen zijn voor een mogelijke afname van het aantal bezoekers aan Deltapark Neeltje Jans of op de verblijfstijd van deze bezoekers in het Deltapark ten gevolge van Windpark Bouwdokken.

2.4 Uit de ingediende onderzoeken blijkt dat het windpark naar verwachting geen aantoonbaar effect op de bezoekersaantallen en de verblijfstijd van bezoekers in het Deltapark heeft, zodat de verwachting is dat er geen sprake zal zijn van bedrijfseconomische schade als gevolg van Windpark Bouwdokken.

2.5 Het windpark voldoet aan alle wettelijke normen. Er wordt geen daling van het aantal bezoekers of een kortere verblijfstijd van de bezoekers in het Deltapark verwacht (zie reactie

onder 2.1, 2.2 en 2.4). Derhalve is er geen reden om het windpark niet toe te staan of de aanleg ervan in de bestemming "Cultuur en ontspanning" te verbieden.

2.6 Op basis van het bestemmingsplan 2003 zijn binnen de bestemming Maatschappelijke doeleinden voor het gebied dat op de kaart is aangegeven als bebouwingszone I horecavoorzieningen toegestaan. Daarbij is aangegeven, dat dat horeca betreft ter ondersteuning van de toeristische en dagrecreatieve functie. In de verleende exploitatievergunning is vermeld dat de vergunning alleen geldig is wanneer de inrichting haar karakter van counter-service restaurant behoudt. Tevens is aangegeven, dat de horecavoorzieningen uitsluitend zijn bestemd ter ondersteuning van de toeristische en dagrecreatieve functie. De wijze waarop één en ander in dit bestemmingsplan is omschreven sluit daarop aan, zodat er geen redenen aanwezig zijn om de omschrijving te veranderen.

2.7 Op 25 april 2002 is, op basis van het toen geldende bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Veere, vergunning verleend voor het bouwen van een glijbaan met een hoogte van 11,5 m. Op basis van deze vergunning kan het ontwerp bestemmingsplan voor dit speeltoestel aangepast worden.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt tot de volgende aanpassing:

- de hoogte van de glijbaan (11,5 m) wordt als bestaande maat in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen.

3. ZeelandBuitenland, Klimcentrum De Pijler

Ingediende reactie:

3.1 Inspreker geeft aan eerder te hadden willen worden geïnformeerd over de planvorming rond Windpark Bouwdokken.

3.2 Inspreker is van mening dat het milieueffectrapport door een derde partij had moeten worden opgesteld en is van mening dat de gemeenteraad niet deskundig genoeg is om de onafhankelijkheid van het milieueffectrapport te beoordelen. De gemeenteraad wordt hierdoor onjuist en onvolledig geïnformeerd.

3.3 Inspreker geeft aan dat in het MER Windpark Bouwdokken geen norm voor overlast wordt genoemd, terwijl deze er volgens inspreker wel degelijk zal zijn.

3.4 Inspreker geeft aan dat het MER Windpark Bouwdokken onvolledig is omdat niet is ingegaan op effecten van het windpark op toerisme en actieve buitenrecreatie. Inspreker vraagt op dit aspect aanvullend onderzoek.

3.5 Inspreker vreest effecten van geluid en slagschaduw van het windpark op de klimpijler en effecten op de openheid van het gebied en hoogtebeleving van de klimpijler.

Beantwoording:

3.1 Inspreker heeft in een vroeg stadium al kennis kunnen nemen van de planvorming rond Windpark Bouwdokken.

Op 11 december 2008 heeft de gemeenteraad van Veere ingestemd met de start van de m.e.r.-procedure voor Windpark Bouwdokken. Van 18 december 2008 tot en met 28 januari

2009 heeft de startnotitie MER Windpark Bouwdokken ter inzage gelegen. Ter toelichting op de startnotitie is op 6 januari 2009 in het gemeentehuis te Domburg een informatieavond georganiseerd.

Op 23 april 2009 zijn de richtlijnen voor het opstellen van het milieueffectrapport vastgesteld tijdens de gemeenteraadsvergadering van Veere. Vervolgens is het milieueffectrapport opgesteld.

Op 2 november 2010 is Windpark OSK BV in contact getreden met inspreker, waarna Windpark OSK BV het MER Windpark Bouwdokken ter beschikking heeft gesteld aan de inspreker. Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 11 november 2010 en tijdens de vergadering van de Commissie Ruimtelijke Ontwikkeling van 29 november 2010 heeft inspreker zijn zienswijze op de planvorming van Windpark Bouwdokken gegeven, waarna de gemeente Veere op 13 december 2010 heeft bemiddeld tussen inspreker en Windpark OSK BV. Vervolgens zijn inspreker en Windpark OSK BV opnieuw in overleg gegaan over de planvorming van Windpark Bouwdokken. Dit overleg is nog gaande.

Ook tijdens de gemeenteraadsvergadering van 16 december 2010 heeft inspreker zijn zienswijze over de planvorming rond Windpark Bouwdokken gegeven.

Het concept-ontwerpbestemmingsplan en het MER Windpark Bouwdokken hebben van 13 januari tot en met 23 februari 2011 ter inzage gelegen, waarop iedereen zijn/haar mening mondeling en/of schriftelijk kon geven. Hier heeft inspreker gebruik van gemaakt, getuige de indiening van deze reactie. Na de ter inzage legging van het concept ontwerp bestemmingsplan volgt de ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan waarbij eenieder in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken.

Gezien het voorgaande is inspreker voldoende tijdig geïnformeerd om zich te kunnen verdiepen in de planontwikkeling van Windpark Bouwdokken.

3.2 Het milieueffectrapport is na aanvaarding door de Gemeenteraad toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage in Utrecht (commissie m.e.r.). De commissie m.e.r. is een onafhankelijk adviesorgaan en toetst het MER op juistheid en volledigheid en of voldaan is aan de richtlijnen voor het milieueffectrapport. De onafhankelijkheid van het MER Windpark Bouwdokken is hiermee gewaarborgd.

De commissie m.e.r. heeft de gemeenteraad geadviseerd met betrekking tot de richtlijnen van het milieueffectrapport. De gemeenteraad heeft dit advies in zijn geheel overgenomen bij de vaststelling van deze richtlijnen op 23 april 2009.

Op 23 maart 2011 heeft de commissie m.e.r. haar toetsingsadvies op het MER Windpark Bouwdokken uitgebracht. In haar toetsingsadvies concludeert de commissie m.e.r. het volgende:

“De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor de besluitvorming aanwezig is, mits de natuurinformatie in het MER en de passende beoordeling aangevuld wordt met de informatie uit hoofdstuk 2 van dit advies.”

Dit betekent dat er geen wijziging van of aanvulling op het MER gemaakt behoeft te worden. In hoofdstuk 2 van het advies van de commissie m.e.r. wordt ingegaan op vogels en onderwaterleven.

De opmerkingen van de commissie m.e.r. zijn door het college van burgemeester en wethouders verwerkt in het besluit “Besluit naar aanleiding van het ingediende advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage op het MER Windpark Bouwdokken d.d. 30 maart 2011”. Het besluit wordt in het ontwerp bestemmingsplan opgenomen.

3.3 Er bestaat geen norm voor de algemene term “overlast”. Overlast door windturbines is ondervangen in de wet- en regelgeving voor windturbines, zoals het Activiteitenbesluit. Hierin staan onder andere normen voor slagschaduw en geluid. Windpark Bouwdokken voldoet aan de wettelijke normen die gesteld worden aan windturbines.

3.4 Van 18 december 2008 tot en met 28 januari 2009 heeft de startnotitie Windpark Bouwdokken ter inzage gelegen. Dit is gepubliceerd in de Staatscourant en de Faam van 17 december 2008. Eenieder heeft de mogelijkheid gehad zijn zienswijze op de startnotitie te geven en daarbij aan te geven wat er in het milieueffectrapport onderzocht zou moeten worden. Hier heeft inspreker geen gebruik van gemaakt. Vervolgens zijn de Richtlijnen voor het MER door de gemeenteraad vastgesteld. Het MER voldoet aan de voorgeschreven richtlijnen. Op Neeltje Jans zijn al windturbines aanwezig. Windturbines zijn dus geen onbekende verschijningen op Neeltje Jans.

Voorts heeft Windpark OSK BV aanvullend onderzoek laten verrichten door ZKA Consultants & Planners uit Breda. Uit dit onderzoek blijkt onder andere dat de bestaande windturbines op Neeltje Jans geen effect hebben gehad op het strandbezoek op Neeltje Jans. Gelet op de situering ten opzichte van het strand zal ook het te realiseren windpark geen effecten hebben op het strandbezoek. De verwachting is dat het windpark ook geen effecten zal hebben op de klimpijler.

3.5 Door de provincie Zeeland zijn vier concentratielocaties voor windenergie aangewezen, waaronder Neeltje Jans. Het beperkt aantal locaties vraagt om een zo efficiënt en optimaal mogelijke benutting. Windpark Bouwdokken is binnen deze concentratielocatie gepland. Omdat Neeltje Jans één van de vier concentratielocaties voor windenergie in Zeeland is, wordt ernaar gestreefd om op deze locatie het maximaal haalbare vermogen aan windenergie op te stellen. Daarom wordt voor Windpark Bouwdokken uitgegaan van negen windturbines met elk een vermogen van 6 MW.

Het geluid van de windturbines wordt gedeeltelijk gemaskeerd door geluid van golven, wind en het verkeer op de N57. Slagschaduw treedt alleen op zonnige dagen op wanneer de windturbines in bedrijf zijn en is voorts afhankelijk van de stand van de zon ten opzichte van de locatie en de positie van de waarnemer.

De effecten van het windpark zijn beschreven in het MER Windpark Bouwdokken. Het windpark heeft geen significante effecten, zoals geluid en slagschaduw, op de (activiteiten in de) omgeving en voldoet aan de wettelijke normen. Het windpark brengt tevens geen gezondheidsrisico's met zich mee.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt niet tot aanpassing in het ontwerp bestemmingsplan ten opzichte van het concept-ontwerp bestemmingsplan.

4. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), Directie Agroketens en visserij

Ingediende reactie:

4.1 Inspreker heeft geen bezwaar tegen de gekozen (voorkeurs)locaties van de windturbines, de verplaatsing van de viskwekerij en de bestemmingsplanmatige legalisering van het strandpaviljoen.

4.2 Inspreker is voornemens om aan twee ondernemers toe te staan om in een mosselhangcultuur bedrijfsmatig mosselen te kweken in een gedeelte van de Mattenhaven en verzoekt dit op te nemen in het bestemmingsplan.

4.3 Inspreker merkt op dat in de Vluchthaven Neeltje Jans sinds circa 1995 mosselhangcultuur aanwezig is en dat in de Mattenhaven sinds 1998 met vaste vistuigen wordt gevestigd. Inspreker verzoekt deze activiteiten op te nemen in het bestemmingsplan.

Beantwoording:

4.1 Dit wordt ter kennisgeving aangenomen.

4.2 Zoals spreker terecht aangeeft is het uitoefenen van mosselhangcultuur op basis van het concept-ontwerp bestemmingsplan niet mogelijk. Door het ministerie zijn echter met een tweetal bedrijven verregaande afspraken gemaakt.

Uit de uitgevoerde passende beoordeling blijkt dat er qua fysieke leefomgeving, milieu en ruimtelijke ordening, er in principe geen argumenten zijn om de mosselhangcultuur niet toe te staan. Daarbij komt dat de noodzakelijke Waterwetvergunningen en Natuurbeschermingswetvergunningen inmiddels al verleend zijn. Het voorgestelde gebied heeft een grootte van 10 hectare, zijnde ca. 25% van de totale oppervlakte van de Mattenhaven.

De mosselhangcultuur in de Mattenhaven zoals voorgesteld door de inspreker heeft bovendien geen negatief effect op de voor Windpark Bouwdokken voorgestelde drijvende broedgelegenheid voor de visdief in de Mattenhaven.

In verband hiermee zal in het ontwerp bestemmingsplan een passende bestemming voor de mosselhangcultuur in de Mattenhaven opgenomen worden.

4.3 In de Vluchthaven aan de zeezijde van Neeltje Jans wordt al sinds 1995 mosselhangcultuur uitgeoefend. Hiervoor is destijds door de voormalige gemeente Veere en door Rijkswaterstaat vergunning verleend. In verband hiermee zal in het ontwerp bestemmingsplan een passende bestemming voor de mosselhangcultuur in de Vluchthaven zeezijde Neeltje Jans opgenomen worden.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt tot de volgende aanpassingen:

- voor de mogelijkheid tot uitoefening van de mosselhangcultuur in de Mattenhaven zal een passende bestemming opgenomen worden voor een gebied ter grootte van 10 ha;
- voor de uitoefening van de mosselhangcultuur in de Vluchthaven aan de zeezijde van Neeltje Jans zal voor de huidige locatie een passende bestemming opgenomen worden.

5. Gedeputeerde Staten van Zeeland

Ingediende reactie:

5.1 Inspreker geeft aan dat op basis van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) het bestaand gebruik en bestaande bebouwing, die geen verband houden met de natuurfunctie, positief bestemd mogen worden. Dit betekent dat alleen de huidige oppervlakte van het strandpaviljoen positief bestemd zou mogen worden. Afgaande van een luchtfoto van 2009 bedraagt de totale oppervlakte (gebouwen + terras) ongeveer 260 m².

5.2 Inspreker verzoekt omtrent de mosselhangcultures het bestemmingsplan in overeenstemming te brengen met de bestaande situatie (gedeelte van de voormalige Bouwdokken en de Vluchthaven) en af te wegen of voor het initiatief voor de Mattenhaven planologische ruimte geboden moet worden.

5.3 Inspreker geeft aan dat in het Omgevingsplan Zeeland is aangegeven dat het compensatiebeginsel geldt voor alle ingrepen in of nabij aangewezen gebieden die schade toebrengen of anderszins negatieve effecten hebben op de waarden van het betreffende gebied. Twee windturbines van Windpark Bouwdokken zijn in de EHS gesitueerd. Aangezien er sprake is van oppervlakteverlies en de windturbines negatieve effecten (weliswaar niet signi-

ficant) hebben op het gebied zal er compensatie plaats moeten vinden. Momenteel vinden er gesprekken plaats met diverse partijen en deskundigen hoe aan deze compensatie invulling gegeven moet en kan worden. Zowel de maatregelen als de financieel-economische uitvoerbaarheid dienen in het plan alsnog te worden aangetoond en geborgd

5.4 Inspreker merkt op dat het concept-ontwerp bestemmingsplan meerdere dubbelbestemmingen kent, waarbij de bestemming "Waterstaat-waterkeringen" wordt gecombineerd met natuur, verkeer of water. Teneinde te garanderen dat bij conflicterende belangen het belang van de waterkering altijd prevaleert is in artikel 2.6 van de PRV aangegeven dat bij de kernzones van de waterkering de bestemming "Waterstaat-Waterkering" primair moet worden gesteld. Inspreker geeft dan ook aan dat het derhalve van belang is om deze rangorde in het bestemmingsplan vast te leggen.

5.5 Inspreker verzoekt om de voorwaarden waaronder een aanlegvergunning verleend kan worden (artikel 5, lid 5.5.3), als volgt aan te passen conform art. 2.9 PRV: "Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.5.1 zijn alleen toegestaan, indien daardoor de in lid 5.1.1 genoemde waarden of wezenlijke kenmerken van de gronden:

- Niet significant worden aangetast, of
- Niet significant worden, of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor het herstel van de waarden niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind en indien mitigerende en zo nodig compenserende maatregelen worden getroffen".

5.6 Inspreker geeft aan dat in artikel 5 lid 5.5.3.b wordt aangegeven dat het inwinnen van advies niet is vereist indien de planvorming in het kader van de ruilverkaveling Walcheren of op basis van het Natuurgebiedsplan Zeeland heeft plaatsgevonden. De ruilverkaveling heeft zich echter nooit uitgestrekt tot Neeltje Jans, bovendien is de ruilverkaveling inmiddels afgerond. Verder ligt aan de basis van planvorming het Natuurbeheerplan Zeeland. In verband hiermee wordt geadviseerd de tekst van art. 11.3.3 onderdeel b als volgt te laten luiden: "... met dien verstande dat het inwinnen van advies niet vereist is indien de planvorming op basis van het Natuurbeheerplan Zeeland plaatsvindt."

5.7 Inspreker heeft geen bezwaar tegen het opnemen van de planologische mogelijkheden voor de bouw van een radartoren op Neeltje Jans. Voorkeur van de inspreker gaat uit naar plaatsing van deze radartoren op de strekdam bij de Roompotsluis.

Beantwoording:

5.1 Op 27 april 2010 is een bouwvergunning verleend voor het plaatsen van een seizoensgebonden strandpaviljoen. De vergunde oppervlakte van het gebouw bedraagt 217 m² en van het terras 293 m².

In verband hiermee zullen de bestaande en vergunde oppervlakten in het ontwerp-bestemmingsplan worden opgenomen.

5.2 De omvang van het gebied waar mosselhangcultuur in de voormalige Bouwdokken plaatsvindt is niet correct op de bestemmingsplankaart aangegeven. De bestemmingsplankaart zal in overeenstemming met de huidige situatie worden aangepast. Voor wat betreft de mosselhangcultuur in de Vluchthaven wordt verwezen naar de beantwoording onder 4.3. Voor de mogelijkheden van mosselhangcultuur in de Mattenhaven wordt verwezen naar de beantwoording onder 4.2.

5.3 Zoals inspreker aangeeft, heeft er overleg plaatsgevonden tussen de provincie

Zeeland en Windpark OSK BV in het kader van de Natuurbeschermingswetvergunning en de Ecologische Hoofd Structuur (EHS). Dit overleg heeft geleid tot een voorstel van Windpark OSK BV voor herinrichting van het zanddepot, dat onderdeel uitmaakt van de EHS. De provincie Zeeland heeft aan Windpark OSK aangegeven, dat het voorstel voor herinrichting in de juiste verhouding staat tot de aantasting van de EHS die het windpark teweeg brengt en dat met het herinrichtingsplan ook aan alle voorwaarden voor het verkrijgen van een Natuurbeschermingswetvergunning voor het windpark voldaan is.

5.4 In de Provinciale Verordening is aangegeven, dat bij de kernzones van de waterkering de bestemming "Waterstaat-waterkering" primair moet worden gesteld. Dit betekent dat in de regels aangegeven zal worden dat bij dubbelbestemmingen de bestemming Waterstaat-waterkering primair van toepassing is.

5.5 Overeenkomstig de Provinciale Verordening zal artikel 5.5.3 onder a. als volgt worden aangepast: "Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.5.1 zijn alleen toegestaan, indien daardoor de in lid 5.1. genoemde waarden of wezenlijke kenmerken van de gronden:

- Niet significant worden aangetast, of
- Niet significant worden, of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor het herstel van de waarden niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind en indien mitigerende en zo nodig compenserende maatregelen worden getroffen".

5.6 Inspreker bedoelt waarschijnlijk in plaats van artikel 11.3.3 onderdeel b, artikel 5.5.3 onderdeel b. De tekst van artikel 5.5.3 onderdeel b wordt als volgt aangepast: "... met dien verstande dat het inwinnen van advies niet vereist is indien de planvorming op basis van het Natuurbeheerplan Zeeland plaatsvindt."

5.7 Hiervoor wordt verwezen naar het gestelde onder 6.2.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt tot de volgende aanpassingen:

- de oppervlakten van het bestaande gebouw en terras van het strandpaviljoen, zijnde 217 m² en 293 m² worden als bestaande maten in de regels opgenomen;
- de omvang van het gebied waar mosselhangcultuur in de voormalige Bouwdokken plaatsvindt wordt op de kaart aangepast overeenkomstig de huidige situatie;
- de regels waarbij sprake is van dubbelbestemmingen worden aangepast en wel zodanig dat de bestemming "Waterstaat-waterkering" primair is;
- artikel 5.5.3 onder a wordt als volgt aangepast: "Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.5.1 zijn alleen toegestaan, indien daardoor de in lid 5.1. genoemde waarden of wezenlijke kenmerken van de gronden:
 - niet significant worden aangetast of:
 - niet significant worden, of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor het herstel van de waarden niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind en indien mitigerende en zo nodig compenserende maatregelen worden getroffen".
- artikel 5.5.3 onder b wordt als volgt aangepast: "... met dien verstande dat het inwinnen van advies niet vereist is indien de planvorming op basis van het Natuurbeheerplan Zeeland plaatsvindt."

6. VROM Inspectie / Rijkswaterstaat

Ingediende reactie:

6.1 Inspreker geeft aan dat ondanks telefonisch contact nog geen watertoetsoverleg met de waterbeheerder (RWS Zeeland) heeft plaatsgevonden. Inspreker geeft aan dat de tekst in paragraaf 4.7 vervangen dient te worden door uitkomsten uit het watertoetsoverleg, waarbij de onderwerpen waterhuishouding, waterkering en scheepvaart aan de orde kunnen komen.

6.2 Inspreker verzoekt om in paragraaf 1.1 van de Toelichting ook de volgende onderwerpen op te nemen:

- Plaatsing van een walradartoren op de noordelijke havendam van Noordland Buiten,
- Plaatsing van een hulpradar en inkoopstation op de Noordelijke havendam van Noordland Buiten,
- Niet meer opnemen in de planopgave van een hulpradar en inkoopstation op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten,
- Planologisch regelen van het strandpaviljoen en de snackwagen in het plangebied.

6.3 Namens Rijkswaterstaat geeft inspreker aan dat de plaatsing van de walradartoren en de hulpradar uitgewerkt dienen te worden in de Toelichting op het bestemmingsplan en verzoekt deze op te nemen in de plankaart.

6.4 Namens Rijkswaterstaat geeft inspreker aan dat figuur 1.1 op pagina 4 van de Toelichting aangepast dient te worden aan de volledige planopgave en dat het aantal bestaande windturbines in figuur 1.1 aangepast dient te worden.

6.5 Namens Rijkswaterstaat geeft inspreker aan dat in hoofdstuk 3 Beleidskader van de Toelichting voor het relevante rijksbeleid toegevoegd dienen te worden de Waterwet, het Nationaal Waterplan en de Beleidslijn Kust.

6.6 Namens Rijkswaterstaat geeft inspreker aan dat bij de principe uitspraak op pagina 24 van de Toelichting op het bestemmingsplan het gewenst is ook aan te geven of Rijkswaterstaat haar medewerking verleend heeft aan de plaatsing van de extra windturbines bij de Vluchthaven en op de zuidelijke havendam van de haven Noordland Buiten.

6.7 Namens Rijkswaterstaat verzoekt inspreker om de tekst "Rijkswaterstaat directie Zeeland" op pagina 36, 3e alinea van de Toelichting te wijzigen in "Rijkswaterstaat Zeeland".

6.8 Namens Rijkswaterstaat geeft Inspreker aan dat de locatie van de snackwagen op de plankaart is aangegeven op een locatie waar zowel de bestemming water als de dubbelbestemming waterstaat-waterkering geldt en verzoekt om de locatie van de snackwagen in de tekst van de bestemming waterstaat-waterkering nader aan te geven.

Beantwoording:

6.1 Het bedoelde overleg heeft inmiddels plaatsgevonden, hetgeen geresulteerd heeft in een nieuwe paragraaf.

6.2 Het plaatsen van een radarinstallatie is noodzakelijk voor een optimale ondersteuning van het beloodsingproces en het verbeteren van de verkeersbegeleiding in de aanloopgebieden op zee. Op 21 september 2010 heeft de Gemeente Veere besloten om over de gewenste locatie op Neeltje Jans een definitief standpunt in te nemen nadat een uitgebreide onderbouwing over o.a. de beeldkwaliteit is overgelegd.

Uit de locatiestudie van Landschapsdeskundige Bosch & Slabbers blijkt dat de radartoren ruimtelijk moet aansluiten bij de ritmiek van de windmolenclusters. De locatiestudie is als separate bijlage 7 bijgevoegd bij dit bestemmingsplan. Tegelijk dient de radartoren een zekere afstand te houden tot de windturbineclusters om er niet teveel hinder van te ondervinden en zich genoeg moeten onderscheiden van de windturbines. De windturbines kennen een onderlinge afstand van rond de 400 meter. Indien de radartoren op gelijke afstand of minder van een cluster geplaatst zou worden, dan gaan ze meedoen in de verschijningsvorm van het cluster. Dit mag niet het geval zijn, dus dient de afstand van de radartoren tot de clusters binnen de mogelijkheden zo groot mogelijk te worden, zonder dat het een solitair element wordt.

Vanuit deze eisen zijn er van noord naar zuid drie zoekgebieden: strandzone (gem.Veere), strekdam Noordland Buitenhaven (gem.Veere) en kustzone Noord-Beveland.

- De strandzone, wordt echter gekenmerkt door het dynamisch natuurlijke duinkarakter. Dit houdt in dat een toren zo dicht mogelijk bij de windturbines geplaatst moet worden. Echter, de radar moet geen hinder ondervinden van de windturbines. Dit zal hier een probleem worden doordat de windturbines de noordzijde blokkeren.
- De kustzone Noord-Beveland is niet mogelijk, omdat de afstand tot vakantiepark De Banjaard te gering is.
- De strekdam Noordland Buitenhaven heeft als voordeel dat de toren een relatie heeft met de windturbines, maar relatief op meer afstand van de windturbines geplaatst kan worden. De locatie op het uiteinde van de strekdam verklaart de relatie met het water (nautische functie).

Inmiddels is voor de locatie aan de strekdam een ruimtelijke onderbouwing opgesteld. Dit houdt in dat de plaatsing van de radartoren op de noordelijke strekdam van Noordland Buiten in het ontwerp-bestemmingsplan opgenomen kan worden.

Het opnemen van de locatie van de hulpradar en het inkoopstation op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten is gebaseerd op bestaande vergunningen. Uit overleg met Rijkswaterstaat (week 19) blijkt dat thans nog niet bekend is of de hulpradar op de noordelijke of zuidelijke strekdam van Noordland Buiten geplaatst kan worden. In verband daarmee dient het bestemmingsplan aangepast te worden en wel zodanig dat de hulpradar zowel op de noordelijke als op de zuidelijke havendam gerealiseerd kan worden, echter onder de voorwaarde dat niet meer dan één hulpradar gerealiseerd kan worden.

Ook is gebleken dat de vergunde locatie voor het inkoopstation voor de windturbines op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten niet haalbaar is, omdat deze locatie in het winterseizoen met enige regelmaat wordt overstroomd door oplopende golven. Gezien de elektrische installaties in het inkoopstation kan op de oorspronkelijke locatie niet voldaan worden aan de geldende veiligheidseisen met betrekking tot deze elektrische installaties. Daarom is in overleg met de netwerkbeheerder naar een geschikte locatie voor het inkoopstation in de nabijheid van de zuidelijke havendam van Noordland Buiten gezocht. Deze locatie wordt in het ontwerp bestemmingsplan mogelijk gemaakt door middel van een apart bouwvlak met de aanduiding "specifieke vorm van windturbines".

In de toelichting is de planologische regeling omtrent het strandpaviljoen en de snackwagen opgenomen.

6.3 Hiervoor wordt verwezen naar het gestelde onder 6.2.

6.4 Figuur 1.1 staat in de paragraaf "Regeling windturbines Bouwdokken" en heeft derhalve alleen betrekking op Windpark Bouwdokken. De figuur geeft de geplande locaties van de windturbines op de dammen van de Bouwdokken correct weer en hoeft niet te worden aangepast.

6.5 In de toelichting zal in hoofdstuk 3 Beleidskader aandacht geschonken worden aan het relevante rijksbeleid betreffende de Waterwet, het Nationaal Waterplan en de Beleidslijn Kust.

6.6 Alle benodigde vergunningen voor de plaatsing van de vierde windturbine bij de Vluchthaven van Neeltje Jans en de twee windturbines op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten zijn onherroepelijk verleend. Onder deze vergunningen is tevens een vergunning in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (tegenwoordig vallend onder de Waterwet). Hiermee staat vast dat Rijkswaterstaat haar medewerking aan de plaatsing van deze windturbines heeft verleend. Dit wordt opgenomen in de tekst op pagina 24 van de Toelichting.

6.7 Deze gevraagde wijziging zal worden doorgevoerd in het ontwerp bestemmingsplan.

6.8 In artikel 7 Water van de Regels is de locatie van de snackwagen opgenomen als "specifieke vorm van horeca 2" (artikel 7.1 sub m). De locatie van de snackwagen zal in de Toelichting dan ook opgenomen worden in hoofdstuk 5.3 Regeling bestemmingen onder de paragraaf "Water (WA) (artikel 7)".

Conclusie:

De ingediende reactie leidt tot de volgende aanpassingen:

- paragraaf 4.7 Water zoals opgenomen in het concept-ontwerp bestemmingsplan wordt vervangen door een nieuwe paragraaf die aan deze notitie is gehecht;
- voor de mogelijkheid tot het plaatsen van een radartoren op de noordelijke strekdam van Noordland Buiten zal een passende bestemming in het ontwerp bestemmingsplan opgenomen worden;
- het concept-ontwerp bestemmingsplan wordt zodanig aangepast dat de hulpradar zowel op de noordelijke als op de zuidelijke havendam gerealiseerd kan worden, echter onder de voorwaarde dat niet meer dan één hulpradar gerealiseerd kan worden;
- de nieuwe locatie van het inkoopstation voor de windturbines bij de haven Noordland Buiten wordt in het ontwerp bestemmingsplan mogelijk gemaakt door middel van een apart bouwvlak met de aanduiding "specifieke vorm van windturbines";
- in de Toelichting in paragraaf 3.1 "Beleidsregel plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken" wordt bij de principe-uitspraak na de zin "Rijkswaterstaat heeft haar medewerking aan de ontwikkeling van Windpark Bouwdokken toegezegd." Het volgende toegevoegd: "Voor de plaatsing van een vierde windturbine bij de Vluchthaven van Neeltje Jans en de plaatsing van twee windturbines op de zuidelijke havendam van Noordland Buiten heeft Rijkswaterstaat haar medewerking verleend. Dit heeft geresulteerd in vergunningen in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (tegenwoordig vallend onder de Waterwet)."
- In de Toelichting op pagina 36, derde alinea van het concept ontwerp bestemmingsplan wordt de tekst "Rijkswaterstaat directie Zeeland" gewijzigd in "Rijkswaterstaat Zeeland".
- In de Toelichting hoofdstuk 5.3 Regeling bestemmingen wordt in paragraaf "Water (WA) (artikel 7) na de laatste zin de volgende zin toegevoegd: "Ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van horeca 2" is een horecavestiging in de vorm van een mobiele- horeca gelegenheid, - snackwagen of frietkraam en de hierbij behorende voorzieningen toegestaan."

7. Waterschap Scheldestromen

Ingediende reactie:

In de waterparagraaf is aandacht besteed aan de waterhuishoudkundige situatie en op welke wijze daarmee wordt omgegaan. De vestiging van de mosselkwekerij leidt tot huishoudelijk afvalwater van het bedrijf. In de waterparagraaf moet aangegeven worden op welke wijze het afvalwater en hemelwater worden afgevoerd.

Beantwoording:

Viskwekerij Neeltje Jans wordt verplaatst naar de nieuwe locatie aan het einde van de T-splitsing van de wegen Poolvoet en Faelweg. Voor deze locatie is reeds een Wbr-vergunning (Wet beheer rijkswaterstaatswerken) afgegeven. In verband met de afvoer van afvalwater dient de Viskwekerij ook in het bezit te zijn van een Wvo-vergunning (Wet verontreiniging oppervlaktewateren). Deze vergunning dient nog te worden aangevraagd. In deze aanvraag zal gemotiveerd moeten worden op welke wijze het afvalwater en hemelwater van de mosselkwekerij worden afgevoerd.

Conclusie:

De ingediende reactie leidt tot de volgende aanpassing:

- paragraaf 4.7 Water zoals opgenomen in het concept-ontwerp bestemmingsplan wordt vervangen door een nieuwe paragraaf waarin is aangegeven, dat in de vergunningsaanvraag gemotiveerd aangegeven moet worden op welke wijze het afvalwater en hemelwater van de mosselkwekerij worden afgevoerd.
- Dit zelfde geldt voor de nieuwe mosselhangcultuur in de Mattenhaven.

8.3. Besluit Commissie voor de Milieueffectrapportage op het MER

Besluit naar aanleiding van het ingediende advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage op het MER Windpark Bouwdokken d.d. 30 maart 2011.

Burgemeester en wethouders van Veere;

Windpark OSK BV wil rond de Bouwdokken op het voormalig werkeiland Neeltje Jans een windpark realiseren en exploiteren.

Het plaatsen van 9 windturbines waarvan de omvang meer dan 25 MW bedraagt (namelijk 54 MW), houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling m.e.r.-plichtig is. Ten behoeve van de wijziging van het bestemmingsplan zijn de milieueffecten van de voorgenomen activiteiten onderzocht en beschreven in een milieueffectrapport (MER). De gemeenteraad heeft op 16 december 2010 het MER aanvaard en besloten het vrij te geven voor inspraak en/of advies.

Van 13 januari tot en met 23 februari 2011 hebben het MER Windpark Neeltje Jans en het conceptontwerp-bestemmingsplan Neeltje Jans ter inzage gelegen.

Op 31 maart 2011 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage advies uitgebracht over het milieueffectrapport. Het advies is aan dit besluit gehecht.

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor de besluitvorming aanwezig is, mits de natuurinformatie in het MER en de passende beoordeling aangevuld wordt met de informatie uit hoofdstuk 2 van het toetsingsadvies.

Effecten aanlegfase

- 1.1. De Commissie geeft in overweging alsnog mogelijke alternatieven voor de heiwerkzaamheden, zoals het schroeven van palen verder uit te werken.
- 1.2. De Commissie adviseert daarom de heiperiode zo te kiezen dat de mogelijke effecten op zeezoogdieren en broedende vogels minimaal zijn.
- 1.3 De Commissie vindt het aannemelijk dat bij een goede uitwerking van de "slow start" geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" zal plaatsvinden en adviseert te zijner tijd de "slow start" methodiek nader uit te (laten) werken.
- 1.4 Gezien de kennisleemte over het effect van onderwatergeluid door heiwerkzaamheden en daaraan verbonden onzekerheden in de effectbepaling, adviseert de Commissie het onderwatergeluid en de aanwezigheid en het gedrag van zeezoogdieren zowel voorafgaand, tijdens als na afloop van de activiteiten nauwgezet te monitoren.

Effecten gebruiksfase

- 2.1 De Commissie adviseert bij de besluitvorming hier rekening mee te houden en aan te geven hoe de monitoring van de effectiviteit van de "visdiefvlotjes" zeker gesteld wordt. Geef hierbij aan welke maatregelen genomen kunnen worden bij onverhoopte tegenvallers.
- 2.2 De Commissie adviseert bij de besluitvorming aan te geven op welke wijze de benodigde mitigerende maatregelen voor de dwergstern zeker gesteld worden.

EHS-compensatie

- 3.1 De Commissie adviseert bij de besluitvorming het afwegingskader uit het Omgevingsplan Zeeland te doorlopen en de benodigde EHS-compensatie vast te stellen.

B e s l u i t e n :

- 1.1 Alternatieven aanlegmethoden zullen zo spoedig mogelijk nader onderzocht worden door Windpark OSK BV. Het resultaat dient ter goedkeuring aan ons voorgelegd te worden.
- 1.2 Indien bij de aanleg van het windpark geheid wordt, moet rekening worden gehouden met de ecologisch meest kwetsbare perioden van zeezoogdieren en broedvogels (van april tot half augustus). Dit zal geborgd worden bij de te verlenen omgevingsvergunning.
- 1.3 In het geval van heien moet de slow start methodiek nader uitgewerkt worden. Dit zal geborgd worden bij de te verlenen omgevingsvergunning.
- 1.4 Het onderwatergeluid en de aanwezigheid en het gedrag van zoogdieren wordt voorafgaand, tijdens en na afloop van de heiactiviteiten gemonitord. Hiertoe zal een monitoringsplan opgesteld worden, hetgeen ter goedkeuring aan ons toegezonden wordt.
- 2.1 Van belang is dat het aantal broedparen van de visdief en de dwergstern door de realisatie van het windpark niet zal afnemen. Windpark OSK BV dient mitigerende maatregelen te nemen om dit belang te waarborgen. Voor de visdief zijn deze beschreven in het MER Windpark Bouwdokken.
- 2.2 Bij de mitigerende maatregelen voor de visdief en de dwergstern dient voortgeborduurd te worden op in de praktijk bewezen constructies van visdiefvloten en de benodigde omgevingsfactoren voor broedgelegenheid voor de dwergstern. Windpark OSK BV zal monitoren of de mitigerende maatregelen het verwachte effect hebben. Indien blijkt dat dit niet het geval is, dienen passende maatregelen getroffen te worden. Eén en ander dient tijdig aan ons inzichtelijk gemaakt worden.

- 3.1. Er heeft inmiddels overleg plaatsgevonden tussen de provincie Zeeland en Windpark OSK BV in het kader van de Natuurbeschermingswetvergunning en de Ecologische Hoofd Structuur (EHS). Tijdens dit overleg zijn ook mitigerende maatregelen voor de broedvogels visdief en dwergstern besproken. Dit overleg heeft geleid tot een voorstel van Windpark OSK BV voor de herinrichting van het zanddepot. De provincie Zeeland heeft aangegeven, dat bedoeld voorstel voor herinrichting in de juiste verhouding staat tot de aantasting van de EHS

Domburg, 7 juni 2011.

Burgemeester en wethouders van Veere,
de secretaris,

de burgemeester,

9. Bij de vaststelling aangebrachte wijzigingen

71

9.1. Zienswijze procedure

Het ontwerp bestemmingsplan Neeltje Jans heeft, conform het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening (Wro), van 16 juni 2011 tot en met 27 juli 2011 ter inzage gelegen. Tegelijkertijd heeft het MER Windpark Bouwdokken ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn zijn 3 zienswijzen ingediend. Deze zienswijze zijn afkomstig van:

1. Rijkswaterstaat Zeeland, Postbus 5014, 4330 KA Middelburg
2. ZeeLandBuitenLand, Klimcentrum De Pijler, Dorpsplein 2, 4327 AG Serooskerke
3. Van Boven Advocaten, Postbus 58, 4330 AB Middelburg, namens Delta Park Neeltje Jans B.V. te Vrouwenpolder.

De zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde termijn ingediend en derhalve ontvankelijk. Op de zienswijzen wordt hieronder nader ingegaan.

1. Zienswijze van Rijkswaterstaat Zeeland, Postbus 5014, 4330 KA Middelburg.

Ingediende zienswijze

Rijkswaterstaat geeft aan dat de plankaart bij het ontwerp bestemmingsplan Neeltje Jans niet overeenkomt met hetgeen besproken is in het vooroverleg en het watertoetsproces met betrekking tot de locatie van de walradartoren op de noordelijke havendam bij de Roompot-sluits. Rijkswaterstaat verzoekt de plankaart aan te passen volgens de beschrijving in paragraaf 4.8 van de Toelichting.

Beantwoording:

De opmerking is terecht. De plankaart zal zodanig gewijzigd worden dat deze overeenkomt met de zone vanaf het uiteinde van de noordelijke havendam tot maximaal 300 meter vanaf het uiteinde van de noordelijke havendam, zoals in paragraaf 4.8 van de Toelichting beschreven is.

Conclusie:

De ingediende zienswijze leidt tot aanpassing van de plankaart, en wel zodanig dat de zone vanaf het uiteinde van de noordelijke havendam tot maximaal 300 meter vanaf het uiteinde van de noordelijke havendam wordt aangegeven.

2. Zienswijze van ZeeLandBuitenLand, Klimcentrum De Pijler, Dorpsplein 2, 4327 AG Serooskerke

Ingediende zienswijze

2.1. Inspreker heeft bezwaar tegen het ontwerp bestemmingsplan Neeltje Jans en het MER Windpark Bouwdokken vanwege de kans op slagschaduw op Klimcentrum De Pijler en daarmee overlast voor medewerkers en klanten van zijn bedrijf.

Beantwoording:

De mate waarin gedurende een periode van een jaar slagschaduw op kan treden, wordt bepaald door het aantal uren zonneschijn (geen bewolking voor de zon), het aantal uren dat de windturbine in bedrijf is, de verdeling van de windrichting (het aantal uren dat de wind uit een bepaalde richting waait) en de positie van de waarnemer ten opzichte van de windturbine en de zon. Of het schaduweffect wordt waargenomen, is uiteraard ook afhankelijk van obstakels tussen de windturbine en de waarnemer.

Uit berekeningen gedaan met de speciaal hiervoor ontwikkelde (inter)nationaal veel gebruikte software WindPRO van EMD uit Denemarken uitgevoerd voor de Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler op het MER Windpark Bouwdokken, blijkt dat de tijd dat slagschaduw op de klimpijler op kan treden, beperkt is.

De momenten waarop slagschaduw op de klimpijler op kan treden, zijn bovendien met name in de vroege ochtend, 's avonds of in de wintermaanden. Dit zijn doorgaans de momenten waarop de klimpijler niet gebruikt wordt.

Uit het onderzoek dat gedaan is naar effecten van slagschaduw op Klimcentrum de Pijler in de Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler blijkt dat deze effecten beperkt zijn. Het windpark voldoet daarbij aan de wettelijke normen voor slagschaduw.

2.2. Inspreker heeft bezwaar tegen het ontwerp bestemmingsplan Neeltje Jans en het MER Windpark Bouwdokken vanwege geluid van de windturbines. Het klimcentrum ligt midden tussen alle windmolens en zal bij welke wind dan ook invloeden van monotoon zoemend geluid hebben.

Beantwoording:

In het MER Windpark Bouwdokken en de Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler is het geluid van de windturbines beschreven. Het windpark voldoet aan de wettelijke normen voor geluid. Bovendien is er veel omgevingsgeluid van andere geluidsbronnen rond de klimpijler. Het omgevingsgeluid rond de klimpijler bestaat onder andere uit windgeruis, water dat door de kering stroomt. Een groot deel van het geluid dat de windturbines produceren, wordt door dit omgevingsgeluid gemaskeerd.

Naar aanleiding van het verhandelde tijdens de raadsvergadering van 16 december 2010 is het aanvullende rapport "MER Bouwdokken Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler" aan de wettelijke adviseurs gezonden met het verzoek dit rapport uitdrukkelijk bij de advisering te betrekken. (Dit was mede van belang om dat dit een aanvulling is op de reeds eerder door gemeenteraad vastgestelde Richtlijnen voor het mer.)

Uit het toetsingsadvies van de Commissie voor de mer blijkt dat het aanvullende rapport bij de advisering door de Commissie is betrokken.

2.3. Inspreker heeft bezwaar tegen het ontwerp bestemmingsplan Neeltje Jans en het MER Windpark Bouwdokken vanwege verandering van het landschap en verandering van de beleving van de omgeving door medewerkers en klanten. De klanten van het klimcentrum beleven De Pijler vanwege zijn eenzame hoogte in de hele omgeving. Juist vanwege het uitzicht maken de mensen de beklimming naar boven. In het bestemmingsplan wordt uitgegaan van 9 windmolens rond het klimcentrum. De klanten zullen dus altijd overal windmolens zien.

De hoogte van de windmolens geeft nog een extra ongewenste dimensie. De Pijler is met z'n 30 meter nu het hoogste punt in de omgeving waardoor de mensen zich op het hoogste punt ervaren. Met de 9 windmolens wordt deze beleving volledig teniet gedaan, waardoor de beleving en cultuur van zijn bedrijf ingrijpend zal veranderen.

Beantwoording:

De Oosterscheldekering is een technocratisch landschap met verschillende industriële elementen zoals de Oosterscheldekering zelf en het Topshuis. Op Neeltje Jans bevinden zich al meerdere hoge bouwwerken, waaronder windturbines. Windturbines maken sinds meerdere jaren onderdeel uit van en sluiten goed aan bij dit landschap.

De Oosterscheldekering is door de Provincie Zeeland aangewezen als concentratielocatie voor windenergie.

De afstanden tussen de windturbines onderling bedragen minimaal circa 500 meter. Vanaf de klimpijler kunnen medewerkers en klanten tussen de windturbines door kijken.

Daarnaast kijken mensen vanaf de bovenkant van de klimpijler onder de rotor van de windturbines door. De klimpijler heeft een hoogte van 30 meter. De onderkant van de rotor van de windturbines bevindt zich op 54 meter boven de grond, dus op bijna twee maal zo grote hoogte als de bovenkant van de klimpijler.

2.4. Inspreker geeft aan dat de in het rapport van onderzoeksbureau ZKA opgenomen uitkomsten qua slagschaduw en geluid bij het strandpaviljoen niet gelden voor het klimcentrum. Dit vanwege de ligging van het strandpaviljoen ten opzichte van de windmolen, het klimcentrum ligt tussen alle windmolens in.

Beantwoording:

De locatie bij het strandpaviljoen is inderdaad niet geheel vergelijkbaar met de locatie bij de klimpijler. Echter, uit de gedane onderzoeken blijkt dat de effecten van geluid en slagschaduw afkomstig van het windpark ten opzichte van de klimpijler beperkt en aanvaardbaar zijn. Zoals eerder aangegeven voldoet het windpark aan de wettelijke normen voor geluid en slagschaduw.

2.5. Inspreker merkt op dat hij zijn bezwaren in het vervolg van de procedure zal voort zetten, zolang er geen afdoende maatregelen worden getroffen om de overlast voor bedrijf, medewerkers en klanten weg te nemen, dan wel te compenseren.

Beantwoording:

Het windpark Bouwdokken voldoet aan alle wettelijke normen. Desondanks is Windpark OSK B.V. bereid in te spannen om de exploitant van het Klimcentrum de Pijler tegemoet te komen. Windpark OSK BV heeft hiertoe verschillende voorstellen aan inspreker gedaan, waaronder het opzetten van een informatiecentrum voor duurzame energie waarbinnen de inspreker zijn activiteiten op de pijler kan promoten of het organiseren van rondleidingen

rond de windturbines, of als alternatief een financiële bijdrage in een blokhut op de Grevelingen waar de inspreker ook buitensport activiteiten organiseert.

Conclusie:

De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3. Zienswijze van Van Boven Advocaten, Postbus 58, 4330 AB Middelburg, namens Delta Park Neeltje Jans B.V. te Vrouwenpolder

Ingediende zienswijze

3.1. Delta Park Neeltje Jans wil zich sterk maken voor het behoud van het landschap. Neeltje Jans richt zich enerzijds op de educatie/informatie van haar bezoekers en anderzijds op haar recreatieve functie. Voor beide doelen is de ligging van het Deltapark aan de rand van de Oosterschelde bepalend. Die ligging met zicht op het landschap, de lucht en het water van de Oosterschelde zorgen voor een specifieke beleving (Zeelandbeleving), die voor het bestaan van het Deltapark essentieel is. De geplande windturbines zullen die beleving in hoge mate aantasten. Deze aantasting zal niet alleen leiden tot een minder positieve waardering van het bezoek, maar uiteindelijk ook tot minder bezoekers en dus tot financieel nadeel.

Beantwoording:

De Oosterscheldekering is een technocratisch landschap met verschillende industriële elementen zoals de Oosterscheldekering zelf en het Topshuis. Op Neeltje Jans bevinden zich al meerdere hoge bouwwerken, waaronder windturbines. Windturbines maken sinds meerdere jaren onderdeel uit van en sluiten goed aan bij dit landschap. Daarbij is de Oosterscheldekering door de Provincie Zeeland aangewezen als concentratielocatie voor windenergie.

Uit de studie die ZKA Consultants & Planners uit Breda heeft uitgevoerd naar de mogelijke effecten van windturbines op Deltapark Neeltje Jans (april 2011) is gebleken dat het windpark naar verwachting niet zal leiden tot lagere bezoekersaantallen of een kortere verblijfstijd van deze bezoekers in het Deltapark. In tegendeel, het windpark kan het Deltapark juist versterken.

Ook uit het marktonderzoek dat Deltapark Neeltje Jans door Van Assendelft & Partners BV heeft laten uitvoeren, blijkt dat 26% van de respondenten juist wél een attractiepark waarbij windturbines aanwezig zijn, zou bezoeken.

Aangezien er geen aanwijzingen zijn dat er door de realisatie van het windpark minder bezoekers naar het Deltapark komen, noch dat het windpark zal leiden tot een kortere verblijfstijd van deze bezoekers, zal Deltapark Neeltje Jans geen onevenredig financieel nadeel ondervinden door de realisatie van Windpark Bouwdokken.

3.2. De inhoud en conclusies van het rapport van ZKA Consultants & Planners uit Breda maken een tendentieuze indruk en lijken in hoge mate te zijn toegeschreven op de wensen van de opdrachtgever. Dit blijkt onder meer uit het volgende:

a. De rapporteurs hebben onderzoek willen doen naar de effecten op de aantallen bezoekers en de verblijfstijd van die bezoekers. De exacte financiële gevolgen op de exploitatie van Deltapark Neeltje Jans zijn niet op een kenbare wijze in kaart gebracht.

Beantwoording:

De financiële gevolgen van Windpark Bouwdokken op de exploitatie van het Deltapark hangen direct samen met de bezoekersaantallen en de verblijfstijd van deze bezoekers. Aangezien er geen effecten op de bezoekersaantallen en de verblijfstijd verwacht worden, zal het

windpark naar verwachting geen negatieve financiële gevolgen hebben voor Deltapark Neeltje Jans.

b. Onder het kopje “verduurzaming energie” zijn algemeenheden opgenomen, waarvan de juistheid kan worden betwist. Ten minste moet worden geconstateerd dat de stellingen onvolledig zijn, nu in de beschouwing over de mondiale situatie geen aandacht is besteed aan belangrijke factoren als nucleaire energie.

Beantwoording:

Bedoelde paragraaf is een aanzet tot het komen van een uiteenzetting over windenergie. Dit houdt in dat in het kort wordt ingegaan op duurzame energie, waarbij een aantal vormen is genoemd, blijken uit de gekozen formulering “zoals windenergie, zonne-energie en biomassa”.

c. Onder het kopje “Zeeland blijft als echte windprovincie achter met windenergie” wordt aangegeven dat de doelstelling van de provincie is om in 2012 een vermogen beschikbaar te hebben van 400 megawatt (MW). Dat is onjuist. Blijkens de site van de provincie is de doelstelling minder ambitieus, te weten 500 MW in 2020.

Beantwoording:

Zoals uit de noot op blz. 4 van het rapport blijkt zijn de gegevens overgenomen uit de provinciale Strategienota Energie- en Klimaatbeleid 2008-2012. Hierin is als ambitie aangegeven “het realiseren van 400 MW aan windturbines op het land uiterlijk in 2012 en 500 MWe in 2020”. Voorts is op de provinciale website aangegeven dat het streven is om in 2020 minimaal 500 MW windenergie in Zeeland beschikbaar te hebben. De Provincie wil de turbines vooral plaatsen in de in het Omgevingsplan aangewezen concentratiegebieden. Zoals bekend is de Oosterscheldekering in het Omgevingsplan aangewezen als concentratielocatie voor windenergie. Het voormalig werkeiland Neeltje Jans en de dammen van de voormalige Bouwdokhavens waar Windpark Bouwdokken gepland is, zijn onderdeel van deze concentratielocatie.

d. In het rapport is aangegeven dat nergens in Nederland op land windturbines zijn aangelegd met de omvang en het vermogen van de thans geplande turbines. De effecten daarvan blijken desondanks niet te zijn onderzocht, althans niet op kenbare wijze.

Beantwoording:

De effecten van de voorgenomen windturbines zijn beschreven in het MER (onder andere geluid, slagschaduw, landschap en mogelijke effecten op natuur). Aanvullend is door een deskundig bureau op het gebied van toerisme en recreatie, ZKA Consultants & Planners, een studie gedaan naar de mogelijke effecten van Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans en de effecten van de bestaande windturbines bij de Vluchthaven van Neeltje Jans op het strandbezoek.

Omdat in Nederland nog geen windturbines met een vermogen van 6 MW gerealiseerd zijn, is de kennis gebruikt die opgedaan is over effecten van bestaande windturbines. De mogelijke effecten van de windturbines nemen niet evenredig toe met de hoogte of het vermogen van de windturbines. In (de berekeningen van) het onderzoek naar de effecten van de windturbines is de eventuele toename van effecten ten opzichte van de in Nederland gerealiseerde windturbines meegenomen.

e. Op pagina 7 van het rapport begint een analyse van de bezoekersaantallen van Neeltje Jans, welke aantallen worden afgezet tegen de aantallen van andere attracties in Zeeland. De relevantie daarvan is niet duidelijk.

Vervolgens wordt ingegaan op de mogelijke effecten van het geplande windpark op de exploitatie van Delta Park Neeltje Jans. In deze passages worden appels met peren vergeleken. Daarbij wordt verwezen naar situaties in Denemarken, Duitsland en Schotland. Overigens, in Friesland is een poging om de energievoorziening deel te laten uitmaken van de toeristische attractie mislukt.

Beantwoording:

De bezoekersaantallen van Neeltje Jans zijn afgezet tegen de aantallen van andere attracties in Zeeland, om aan te geven dat Deltapark Neeltje Jans de belangrijkste dagattractie in Zeeland is. Dit is bedoeld als achtergrondinformatie bij het onderzoek zoals blijkt uit de vet gedrukte kop boven deze alinea in het rapport van ZKA.

ZKA Consultants & Planners hebben situaties beschreven waarbij windturbines in (de nabijheid van) attractieparken zijn gerealiseerd.

Hoewel in sommige voorbeelden de windturbines kleiner zijn dan de voorgenomen windturbines van Windpark Bouwdokken, zijn de effecten van geluid en slagschaduw wel aanwezig en kan bepaald worden wat de effecten van geluid en slagschaduw zijn op (personen in) het attractiepark. Kleinere windturbines hebben vaak kortere rotorbladen en draaien sneller. Echter, ook bij deze kleinere windturbines kan bepaald worden of slagschaduw als hinderlijk wordt ervaren. Het gaat er immers om of de persoon zich binnen het slagschaduwgebied bevindt. Wanneer een persoon zich binnen het slagschaduwgebied van de grotere windturbine bevindt, zal dit zelfs als minder hinderlijk worden ervaren, aangezien de draaisnelheid van deze windturbine lager is. Door de lagere draaisnelheid is ook het beeld van grote windturbines veel rustiger dan dat van kleine, snel draaiende windturbines.

Door verbeterde technieken, zoals de vorm van de rotorbladen en betere geluidsisolatie, is de geluidsbelasting van windturbines met een groter vermogen niet altijd hoger dan dat van kleinere windturbines. Daarbij komt dat het geluidsniveau ter plaatse van het Deltapark Neeltje Jans niet bepaald wordt door de windturbines, maar door het geluid afkomstig van de attracties van het Deltapark en van de mensen zelf die deze attracties beleven. Zoals het Deltapark aangeeft is het park sinds 2009 onder haar nieuwe strategie gegroeid naar een themapark met het accent op interactief vermaak, plezier met het hele gezin en entertainment. Deze strategie wil zij in de komende jaren voortzetten. Gerelateerd aan een dergelijk accent is het geluid van enthousiaste mensen die (inter)actief met elkaar omgaan.

Voor Deltapark Neeltje Jans is de realisatie van Windpark Bouwdokken tevens een kans om, net als in Duitsland op meerdere plaatsen gebeurt, de windturbines te gebruiken als toeristische attractie. Uit een onderzoek dat is uitgevoerd in vijf regio's in Schotland, zoals in het rapport van ZKA Consultants & Planners op pagina 12 en 13 beschreven is, is gebleken dat 80% van de respondenten interesse heeft in een bezoekerscentrum/informatievoorziening over windparken. In combinatie met de windturbines van Windpark Bouwdokken in (de nabijheid van) het Deltapark kan met de juiste opzet in combinatie met de windturbines van Windpark Bouwdokken een interactieve attractie worden gerealiseerd.

Tot slot kan ten aanzien van het beoogde project in Friesland opgemerkt worden dat omstreeks eind jaren '80/ begin jaren '90 het de bedoeling was om het grootste windpark van Europa te realiseren met - afgeleid daarvan - een bezoekerscentrum/educatieve attractie op het gebied van windenergie. De educatieve attractie, Aeolus genaamd, is gerealiseerd. Het beoogde windpark is nooit gerealiseerd vanwege radarproblematiek. Deze problematiek doet zich op de vm bouwdokken niet voor.

f. Uit de door ZKA gebruikte Schotse en Australische onderzoeken blijkt dat respectievelijk 7% en 8% van de respondenten de aanwezigheid van windturbines als negatief ervaart.

Beantwoording:

Uit deze onderzoeken blijkt echter ook dat maar liefst 43% van de respondenten in Schotland de windparken als positief tot zeer positief ervaart. 80% Van deze toeristen heeft daarnaast aangegeven geïnteresseerd te zijn in een bezoekerscentrum over windenergie.

In Australië heeft 36% van de bezoekers méér belangstelling om het strand te bezoeken als in de nabijheid windturbines geplaatst zijn.

Deze percentages geven aan dat meer mensen juist een locatie willen bezoeken waar een windpark is en dat zij geïnteresseerd zijn in informatie over dit windpark, dan dat zij weg zullen blijven vanwege een windpark.

g. Uit het rapport blijkt dat de rapporteurs waarde gehecht hebben aan vertrouwelijke gesprekken die ze hebben gevoerd met een aantal (in hun visie) sleutelpersonen met ruime ervaring in de dagattractiesector. Aan deze passage kan geen waarde worden gehecht. Niet is controleerbaar wie de betrokken personen zijn, of zij daadwerkelijk sleutelpersonen zijn en wat zij daadwerkelijk hebben gezegd.

Beantwoording:

Het Deltapark verwijst naar de passage op pagina 15 van het rapport van ZKA Consultants & Planners, waarin ZKA aangeeft dat zij enkele sleutelpersonen met ruime ervaring in de dagattractiesector heeft gesproken (paragraaf 4.3.2 uit het rapport van ZKA). Daarvoor, in paragraaf 4.3.1 op pagina 14, is echter al aangegeven, dat deze sleutelpersonen geraadpleegd zijn om op efficiënte (de snelste) wijze voorbeeldprojecten te kunnen identificeren, dus om na te gaan welke projecten vergelijkbaar zijn met het Deltapark in de nabijheid van windturbines. De sleutelpersonen betreffen de heer E. van de Brand, vm manager/directeur De Efteling, de heer C. Kikstra vm directeur Strategie en Ontwikkeling bij De Efteling, vm Directeur European Marketing Offices and International Sales bij Disneyland Parijs, Executive Vice President Marketing & Strategy bij StarParks Europe (voormalig Six Flags) en International Marketing & Sales Manager bij Gran Dorado Leisure, de heer F. van Beers, directeur Dierenpark Emmen en vm directeur Dolfinarium Harderwijk en de heer J. Bertus, directeur Club van Elf en vm Europees voorzitter van IAAPA (International Association of Amusement Park & Attractions).

Voor alle duidelijkheid, deze gesprekken gingen dus niet inhoudelijk in op mogelijk verwachte effecten van Windpark Bouwdokken op het Deltapark en vormen derhalve geen basis voor de studie van ZKA. Vervolgens heeft ZKA deze voorbeeldprojecten zelf nader onderzocht om na te gaan of deze vergelijkbaar zijn (zie pagina 15 van de ZKA studie). De conclusies van de ZKA-studie zijn dus ook niet gebaseerd op deze gesprekken.

ZKA trekt haar conclusies op basis van literatuurstudie, haar locatiebezoeken aan Neeltje Jans, het interview met de directie van het Deltapark, interviews met contactpersonen van Bobbejaanland (P. Verelst, marketing manager), Panorama-Park Sauerland Wildpark S. Trommershausen, bedrijfsleider) en Provinciaal Domein van Chevetonge (P. Ledent, public relations) en interviews met bezoekers van het dagstrand en de exploitanten van de strandpaviljoens Atlantis en de Banjaard.

h. In de studie van ZKA Consultants & Planners wordt een vergelijking gemaakt met Bobbejaanland, waar zich één windturbine met een hoogte van 65 meter bevindt. Het plan op Neeltje Jans heeft betrekking op negen windturbines die twee maal zo hoog zijn.

Beantwoording:

Bij Bobbejaanland bevindt zich één windturbine. Op het terrein waar het Deltapark gevestigd is, is ook één windturbine gepland. De overige windturbines staan buiten het Deltapark. De beleving van de windturbines is echter niet geheel vergelijkbaar.

Hoewel de windturbine in Bobbejaanland kleiner is dan de voorgenomen windturbine op het terrein van het Deltapark, zijn de effecten van geluid en slagschaduw wel aanwezig. Kleinere windturbines hebben een hogere draaisnelheid van de rotorbladen, waardoor optredende slagschaduw door de meeste mensen hinderlijker wordt ervaren dan die van de voorgenomen windturbine. Door de lagere draaisnelheid is ook het beeld van grote windturbines veel rustiger dan dat van kleine, snel draaiende windturbines.

Door verbeterde technieken, zoals de vorm van de rotorbladen en betere geluidsisolatie, is de geluidsbelasting van windturbines met een groter vermogen niet per se hoger dan dat van kleinere windturbines.

3.3. Teneinde de onjuistheid van het rapport van ZKA nader aan te tonen, is in opdracht van Delta Park Neeltje Jans eveneens een onderzoek naar de effecten van het geplande windpark op de exploitatie van Neeltje Jans uitgezocht. Dit onderzoek is afgerond in een rapportage uit juli 2011 van Van Assendelft & Partners B.V. (Adviesbureau voor Leisure & Cultuur) te Nijmegen. Uit de rapportage blijkt dat de rapportage van ZKA Consultants & Planners geen correct beeld geeft, althans dat de bevindingen van ZKA Consultants & Planners niet zonder meer als uitgangspunt bij de besluitvorming omtrent het bestemmingsplan kunnen worden gebruikt.

Anders dan uit het rapport van ZKA, blijkt uit het rapport van Van Assendelft & Partners B.V. dat rekening moet worden gehouden met een daling van 9% van het aantal bezoekers en dat daarnaast 17% van de respondenten aangeeft de aanwezigheid van windturbines in een thema- of attractiepark negatief tot zeer negatief te ervaren.

Beantwoording:

Uit het onderzoek van Van Assendelft & Partners blijkt inderdaad dat 9% van de respondenten aangeeft dat zij een park waarbij windturbines geplaatst zijn, niet zal bezoeken. Uit hetzelfde onderzoek blijkt echter dat 26% van de respondenten aangeeft een park waarbij windturbines geplaatst zijn, juist wél te bezoeken.

Het wel of niet bezoeken van een attractiepark hangt af van de motieven van mensen om dit park te bezoeken. Factoren die hierbij een rol spelen, zoals "het weer", "reisafstand" en "entreeprijs" zijn in hogere mate bepalend voor het wel of niet bezoeken van een attractiepark dan de aanwezigheid van een windpark.

3.4. Anders dan het rapport van ZKA Consultants & Planners is het rapport van Van Assendelft & Partners volledig verifieerbaar. Met name genoemde deskundigen is om een visie gevraagd en er is een specifieke publieksenquête gehouden over de vraag die zich hier voordoet, te weten of de plaatsing van negen windturbines effecten heeft op de beslissing om een themapark te bezoeken.

Beantwoording:

De door Van Assendelft & Partners geraadpleegde deskundigen worden inderdaad bij name genoemd. Deze deskundigen zijn echter niet onverdeeld van mening dat een windpark leidt tot negatieve effecten op de bezoekersaantallen van een attractiepark.

Eén van de door Van Assendelft & Partners geraadpleegde deskundigen, vindt windturbines niet passen bij de sfeerbeleving van dagattracties. Betrokkene geeft aan dat windturbines het beeld zullen scheppen van een industriële omgeving.

De afstand van Deltapark Neeltje Jans tot de windturbines is echter van belang voor de sfeerbeleving van de dagattracties. De sfeerbeleving in het Deltapark is gericht op de Oosterscheldekering, waar zij een uitgebreide tentoonstelling over heeft en een bezoekerstrein heen laat rijden. De Oosterscheldekering is een industrieel of technisch object. De windturbine op het terrein waar het Deltapark gevestigd is en de overige windturbines in de nabijheid van het Deltapark sluiten aan bij de sfeerbeleving in het Deltapark.

De afstand van de windturbine op het terrein waar het Deltapark gevestigd is tot de dichtstbijzijnde attractie (de Orkaanmachine) is circa 80 meter. De afstand van de windturbine nabij de ingang van het Deltapark bevindt zich op minimaal circa 160 meter. De andere windturbines zijn voorzien op een afstand van circa 500 meter tot 1,5 kilometer van het Deltapark.

De door betrokkene aangegeven industriële beleving van windturbines sluit aan op de locatie en het thema betreffende de Oosterscheldekering van Deltapark Neeltje Jans. In het Deltapark is een tentoonstelling gewijd aan de Oosterscheldekering en wordt de mogelijkheid geboden om een bezoek aan de stormvloedkering te brengen. Bovendien heeft het Deltapark met de Orkaanmachine een attractie die inspeelt op de kracht van de wind.

Behalve de Oosterscheldekering is het Topshuis een gebouw met een industriële uitstraling en zijn windturbines geen nieuw fenomeen op Neeltje Jans én in de nabijheid van het Deltapark. Windturbines maken al jaren onderdeel uit van het landschap van Neeltje Jans.

De tweede deskundige geeft aan dat de windturbine in het park Bobbejaanland de parkbeleving niet schaadt en dat er zeker geen sprake is van geluidsoverlast. Deze deskundige is wel van mening dat er een verschil is tussen één windturbine of negen windturbines.

De laatste deskundige geeft aan dat alles wat afbreuk doet aan de belevingswaarde van een park, afbreuk doet aan de lange termijn ontwikkeling van de bezoekersaantallen van het park. Hij geeft niet aan dat Windpark Bouwdokken afbreuk doet aan de belevingswaarde.

Zoals uit het onderzoek van ZKA Consultants & Planners blijkt, doet Windpark Bouwdokken geen afbreuk aan de belevingswaarde van het Deltapark. De windturbine op het terrein waar het Deltapark gevestigd is, kan zelfs een aantrekkende werking hebben op (potentiële) bezoekers en in die zin de belevingswaarde van het Deltapark verhogen. Windturbines staan vaak op ontoegankelijke plaatsen in weilanden, langs wegen of op industrieterreinen. Wanneer een windturbine in het Deltapark gerealiseerd wordt, kunnen bezoekers in de buurt van de windturbine komen en zo de grootte van de windturbine en de kracht van de wind ervaren. Ook in de orkaanmachine van het Deltapark wordt de kracht van de wind ervaren. Een windturbine sluit daarmee goed aan bij deze reeds bestaande attractie.

3.5. Betrokkene geeft aan dat bij de totstandkoming van het ontwerp bestemmingsplan onvoldoende onderzoek gedaan is en niet op kenbare wijze rekening gehouden is met de negatieve gevolgen daarvan voor de exploitatie van het Delta Park Neeltje Jans.

Beantwoording:

Onderzoek naar de effecten van Windpark Bouwdokken is gedaan door middel van een milieueffectrapportage en er is aanvullend onderzoek uitgevoerd specifiek naar de mogelijke

effecten van het windpark op Deltapark Neeltje Jans. Deze onderzoeken hebben samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegen.

3.6. Ingevolge het ontwerpbestemmingsplan is het mogelijk om turbines met een vermogen van 6 MW te plaatsen. Blijkens het MER (blz. 81) produceert dit soort windturbintypen een brongeluid dat met windsnelheden van 6 tot 10 meter per seconde tussen de 105,3 en 109,4 dB(A) bedraagt. Het onderzoek is daarmee onvoldoende diepgaand gebleken. Zo blijkt uit blz. 71 van het MER dat moderne windturbines, zoals die ter plekke zijn gepland, in bedrijf kunnen zijn bij windsnelheden tussen de 4 en 25 meter per seconde. Omdat uit het staatje op blz. 81 van het MER blijkt dat het geluid toeneemt naar mate de windsnelheid oploopt, dient in kaart te worden gebracht welk brongeluid zou ontstaan bij hogere windsnelheden, te weten ten minste tot 25 meter per seconde. Dat onderzoek is niet gedaan.

Ook de conclusie op blz. 93 van het MER dat de maximale geluidsbelasting in Delta Park Neeltje Jans circa 56 dB(A) zal bedragen is gezien het voorgaande niet juist. De negatieve invloed hiervan op de exploitatie van het park is evident. Die invloed is er niet alleen voor de bezoekers van het park, maar ook voor degenen die daar werken en voor de aanwezige dieren. Het effect op de gezondheid van mens en dier is niet voldoende onderzocht en niet op voldoende kenbare wijze. Temeer geldt dit voor de effecten bij hogere windsnelheden.

Turbine nr. 9 bevindt zich direct naast het aquarium van Delta Park Neeltje Jans, waar drie medewerkers werkzaam zijn. De negatieve gevolgen van deze permanente geluidsbelasting op de bij het aquarium werkzame personen en de daar aanwezige dieren is evenmin (voldoende) onderzocht.

Beantwoording:

In het MER Windpark Bouwdokken is uitgelegd dat bij windsnelheden van 6 tot en met 10 meter per seconde het geluid van windturbines het best hoorbaar is. Dit zijn de zogenaamde "kritische windsnelheden". Beneden de zes meter per seconde is er weinig geluid van de windturbines hoorbaar omdat de windturbines bij die windsnelheden niet op het maximum toerental draaien. Bij windsnelheden boven de 10 meter per seconde overstemt het geluid van de wind het geluid van de windturbines. Uit de tabel op pagina 81 van het MER waarnaar de inspreker verwijst, blijkt bovendien dat het brongeluid van de windturbines boven een windsnelheid van 9 meter per seconde niet meer toeneemt.

De berekende maximale geluidsbelasting van 56 tot 58 dB(A) op verschillende plaatsen in het Deltapark is berekend bij een windsnelheid van 8 meter per seconde (windkracht 4 op de schaal van Beaufort). Bij deze windsnelheid is het windturbinegeluid van het voorgenomen windturbintype het best hoorbaar. Bij hogere of lagere windsnelheden is het achtergrondgeluid, zoals het windgeruis, in hogere mate bepalend. Specifiek op de locatie van Deltapark Neeltje Jans is er bovendien geluid van het verkeer dat over de Oosterscheldekering rijdt, het geluid van water dat door de kering stroomt en het geluid van de attracties zoals de orkaanmachine en van de bezoekers van het Deltapark zelf. Deze geluiden dragen er toe bij dat het geluid van de windturbines minder hoorbaar is.

Bij de berekeningen van het geluid van de windturbines in het MER is uitgegaan van de juiste uitgangspunten. Uit het MER blijkt bovendien dat Windpark Bouwdokken voldoet aan de nationale, provinciale en gemeentelijke wet- en regelgeving voor windturbinegeluid.

Met betrekking tot mogelijke effecten van het geluid van de windturbines op de zeehonden en zeeleeuwen die zich in bassins in het Deltapark bevinden, is de Zoogdierverseniging VZZ geraadpleegd. Deze vereniging heeft aangegeven, dat zij alleen kennis heeft over zeezoogdieren in het wild. De Zoogdierverseniging heeft aangegeven dat attractiepark Sea Life Blankenberge wel over de kennis over zeehonden en zeeleeuwen in bassins beschikt. Sea Life

Blankenberge in België is, behalve dat zij een attractiepark met 50 aquaria en meer dan 2.500 dieren is, verantwoordelijk voor de opvang van zieke zeehonden die stranden op de Belgische kust. Daarbij genieten zij internationale bekendheid. De opgevangen zeehonden verblijven in dit attractiepark. Volgens de dierenarts verbonden aan Sea Life Blankenberge zullen windturbines op een afstand van circa 140 meter tot zeehonden en zeeleeuwen die in attractieparken in bassins verblijven, geen effecten van het geluid van deze windturbines ondervinden. Zie hiervoor de bijgevoegde expert opinie van deze dierenarts (bijlage).

Ook de trillingen van de windturbines wanneer deze in bedrijf zijn, zullen naar verwachting geen effect hebben op de zeehonden en zeeleeuwen in de bassins. Uit onderzoek (zie bijlage Windpark Bouwdokken; Invloed trillingen op de omgeving – bijlage) is gebleken dat de trillingen van windturbines op land op korte afstand uitdoven. De verwachting op basis van deze onderzoeken is dat de trillingen van de windturbines van Windpark Bouwdokken op circa 50 meter afstand van de windturbines niet meer merkbaar zijn.

3.7. De effecten betreffende de slagschaduw van de geplande turbines is onvoldoende onderzocht. De slagschaduw zal namelijk vrijwel voortdurend merkbaar zijn en een negatieve invloed hebben op het welzijn van de bezoekers van het Delta Park, de medewerkers en de aanwezige dieren. Ingevolge artikel 3.12 lid 1 van de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer wordt voor slagschaduw een hindercirkel aangehouden van twaalf maal de rotordiameter. Het gehele Delta Park ligt binnen deze hindercirkel. Desondanks heeft geen kenbaar onderzoek plaatsgevonden.

Blijkens blz. 1 van de notitie “Aanvulling effecten Delta Park en klimpijler” hoeft maximaal rekening te worden gehouden met een hinder als gevolg van slagschaduw gedurende 15% van de totale tijd. Verder zou de slagschaduw 0,7 Hz bedragen, terwijl pas boven de 2,5 Hz klachten als gevolg van epilepsie, etc. zouden ontstaan. De juistheid van deze cijfers worden betwist. Ook lijkt geen rekening gehouden te zijn met effecten bij hogere windsnelheden.

Blijkens blz. 148 van het MER zullen elektromagnetische velden ontstaan, welke velden effecten kunnen hebben op de gezondheid (duizeligheid, misselijkheid en hoofdpijn). Ook is er een grote kans op het ontstaan van de ziekte van Alzheimer. In het MER wordt dit gevaar gebagatelliseerd omdat er in de buurt van het geplande windpark geen langdurige verblijfsfuncties bestaan. Kennelijk is niet gedacht aan degenen die een volledige baan hebben en dus zo'n 40 uur per week binnen het magnetisch veld verkeren.

Beantwoording:

In het MER Windpark Bouwdokken en in de “Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler” is onderzoek gedaan naar slagschaduw. Dit onderzoek is uitgevoerd met door EMD in Dene-marken speciaal voor dit doel ontwikkelde software die wereldwijd gebruikt wordt.

Ten aanzien van de opmerking betreffende de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, kan opgemerkt worden dat een straal van twaalf maal de rotordiameter voor slagschaduw wordt aangehouden op gevoelige gebouwen en terreinen volgens de Wet geluidhinder. Gevoelige gebouwen zijn bijvoorbeeld woningen en ziekenhuizen. In Deltapark Neeltje Jans bevinden zich geen gevoelige gebouwen noch kan het Deltapark als gevoelig terrein gekwalificeerd worden.

In de “Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler” is aangegeven dat maximaal 15% van de tijd dat Deltapark Neeltje Jans geopend is, slagschaduw op kan treden op een klein deel van het attractie terrein van het Deltapark. Hierbij is uitgegaan van het worst case scenario dat de zon niet wordt afgeschermd door wolken, dat de windturbines altijd draaien, dat zich geen obstakels bevinden tussen de windturbine en de waarnemer en dat de rotor van de windturbines altijd dwars op de locatie staat, zodat deze de meeste slagschaduw veroorzaakt.

Bij het onderzoek naar slagschaduw zoals is uitgevoerd in hoofdstuk 7 van het MER Windpark Bouwdokken, is de tijd gedurende wanneer slagschaduw op kan treden onafhankelijk van de draaisnelheid van de rotorbladen en dus onafhankelijk van de windsnelheid.

Het aantal wisselingen tussen schaduw en zonlicht door het ronddraaien van de rotorbladen wordt de passeerfrequentie genoemd en wordt uitgedrukt in Hz (Hertz). De maximale passeerfrequentie bij grote windturbines van 6 MW is ongeveer 0,7 Hz. De passeerfrequentie is dus beduidend lager dan de kritische ondergrens van 2,5 Hz waarboven effecten op de gezondheid kunnen optreden.

Elektromagnetische velden zijn aanwezig rondom alle elektrische apparaten, ook bij gebruiksvoorwerpen zoals stofzuigers en scheerapparaten.

In de grond liggen op veel plaatsen elektriciteitskabels met bijbehorende elektromagnetische velden. Deze velden hebben geen effect op de gezondheid.

De effecten die Van Boven Advocaten noemt, kunnen volgens onderzoek mogelijk optreden indien mensen zich vrijwel permanent in een elektromagnetisch veld behorende bij een bovengrondse hoogspanningskabel bevinden.

In het Deltapark zijn voor het transport van de door de windturbine geproduceerde elektriciteit geen hoogspanningskabels benodigd.

De elektriciteit wordt op een spanning van 10-33 kV (middenspanning) van de windturbine naar het transformatorstation getransporteerd. De afstand van Deltapark tot de dichtstbijzijnde 150kV-kabel bedraagt meer dan 600 meter. In het MER Windpark Bouwdokken zijn op blz. 150 de effecten van een 150 kV kabel beschreven. Ook bij deze ondergrondse hoogspanningskabel blijft de sterkte van het elektromagnetische veld binnen de referentieniveaus zoals deze door de Gezondheidsraad zijn vastgesteld. De elektromagnetische velden bij elektriciteitskabels van 33 kV (ca. vijf maal lagere spanning) zijn veel lager dan de elektromagnetische velden van een hoogspanningskabel. Effecten van elektromagnetische straling op de gezondheid van bezoekers en medewerkers van het Deltapark zijn derhalve uitgesloten.

3.8. Evenmin is onderzocht wat de nadelige gevolgen van de slagschaduw zijn voor het (drukke) verkeer over de N57 ter hoogte van het Delta Park. Met Name in de ochtenduren (zon uit het oosten) zullen de slagschaduwën hinderlijk aanwezig zijn met alle gevaarzettende gevolgen van dien. Bij dit alles is blijkens het MER en het rapport van ZKA onvoldoende rekening gehouden met het feit dat het hier gaat om turbines van een omvang waarmee op het vaste land geen ervaring is opgedaan.

Beantwoording:

Op meerdere plaatsen bevinden zich windturbines langs auto(snel)wegen. Een voorbeeld hiervan zijn de windturbines bij de Oosterscheldekering langs de N57. Hoewel deze windturbines kleiner zijn dan de voorgenomen windturbines van Windpark Bouwdokken, hebben de rotorbladen van deze windturbines een hogere draaisnelheid. Gedurende de afgelopen vijf jaren dat de huidige windturbines op de Oosterscheldekering staan, is niet gebleken dat slagschaduw als gevolg van deze windturbines een effect heeft op de verkeersveiligheid.

Automobilisten rijden over de N57 met een snelheid variërend van 80 tot 100 kilometer per uur. De korte tijd die bij deze snelheid benodigd is om het windpark te passeren, het in beweging zijn van het voertuig met de inzittenden en de lage passeerfrequentie van de rotorbladen zoals beschreven in het MER, leiden ertoe dat er geen sprake is van gevaarlijke situaties in het verkeer op de N57 als gevolg van slagschaduw van het windpark.

3.9. Bij de totstandkoming van het ontwerp-bestemmingsplan lijkt geen rekening te zijn gehouden met het feit dat windturbine nr. 9 zich bevindt op het terrein dat thans in gebruik is bij het Delta Park Neeltje Jans. Delta Park heeft uiteraard geen belang bij inkrimping van haar park. Windturbine nr. 8 bevindt zich vlak naast het hoofdgebouw.

Beantwoording:

Deltapark Neeltje Jans bevindt zich geheel op terrein van de staat dat in beheer is bij Rijkswaterstaat Zeeland. Rijkswaterstaat heeft met de voorgenomen plaatsing van de windturbines ingestemd. Ter verduidelijking kan daarbij worden opgemerkt dat het Deltapark haar activiteiten uitvoert op basis van vergunningen voor bepaalde attracties en erfpachtovereenkomsten voor het hoofdgebouw Delta Plaza, het Walvispaviljoen en Zeehuis Aquapolis.

Op de geplande locatie van windturbine nr. 9 heeft Deltapark Neeltje Jans geen vergunningen voor attracties of een erfpachtovereenkomst. Deltapark Neeltje Jans heeft bovendien geen zakelijk recht op de grond van de voorgenomen locatie van windturbine nr. 9.

Windturbine nr. 8 bevindt zich buiten het Deltapark Neeltje Jans.

3.10. De windturbines nrs. 1 en 7 bevinden zich binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Als het ontwerpbestemmingsplan op dit punt niet wordt gewijzigd, zal compensatie moeten plaatsvinden. Blijkens de notitie naar aanleiding van de ingediende reacties op het concept voor het ontwerpbestemmingsplan heeft Windpark OSK B.V. een voorstel gedaan voor herinrichting van het zanddepot. Onduidelijk is wat dit voorstel inhoudt en of het aanvaardbaar is in het kader van de vereisten met betrekking tot de natuurcompensatie.

Beantwoording:

Op de aangehechte bijlage is op duidelijke wijze het voorstel tot herinrichting van het zanddepot aangegeven. De Provincie Zeeland heeft inmiddels aan de initiatiefnemer aangegeven, dat het voorstel voor herinrichting in de juiste verhouding staat tot de aantasting van de EHS die het windpark teweeg brengt en dat met het herinrichtingsplan ook aan alle voorwaarden voor het verkrijgen van een Natuurbeschermingswetvergunning voor het windpark voldaan is.

3.11. Niet is voldaan aan de vereisten van artikel 3.1.6 Bro. Zo is in de toelichting onvoldoende verantwoording afgelegd voor de in het plan gemaakte keuzes van bestemmingen. Voorts is geen rekening gehouden met de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen van de waterhuishouding.

Beantwoording:

Het plangebied is thans geregeld in het bestemmingsplan "Neeltje Jans" van 2003. Dit plan verdient een actualisatie, mede door de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de landelijk gemaakte bindende afspraken die gelden bij het opstellen van bestemmingsplannen.

Dit alles heeft tot gevolg dat de bestemmingen in het ontwerp bestemmingsplan ten opzichte van het in 2003 vastgestelde bestemmingsplan grotendeels zijn gehandhaafd. In aanvulling hierop is bestaand gebruik op basis van vergunningen opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan. Aan specifieke functies, zoals de walradartoren en het windturbinepark, liggen ruimtelijke onderbouwingen en een milieueffectrapportage ten grondslag. In de toelichting op het ontwerp bestemmingsplan zijn de bestemmingen toegelicht en is verwezen naar de ruimtelijke onderbouwingen en de milieueffectrapportage. Daarmee is voldaan aan artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening.

In het kader van het nieuwe bestemmingsplan Neeltje Jans heeft wateroverleg plaatsgevonden met Rijkswaterstaat Zeeland en met het Waterschap Scheldestromen, waarbij de voor dit bestemmingsplan relevante onderwerpen behandeld zijn. In paragraaf 4.8 van de toelichting op het ontwerp bestemmingsplan is de uitkomst van het wateroverleg weergegeven. Hieruit blijkt dat voldoende rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding.

3.12. Het onderzoek naar de maatschappelijke uitvoerbaarheid is onvoldoende geweest. Daarnaast is onvoldoende duidelijkheid gegeven omtrent de economische uitvoerbaarheid van het plan. Zelfs als aan de verwezenlijking van het bestemmingsplan voor de gemeente zelf geen kosten zijn verbonden, ontslaat dat haar niet van de verplichting om een onderzoek in te stellen naar de uitvoerbaarheid van het plan (ABRS 12 maart 2003, Gemeentestem 7186, 95).

Uit het rapport van ZKA Consultants & Planners moet zelfs worden afgeleid dat de financiële gevolgen voor Delta Park Neeltje Jans B.V. ten onrechte in hoge mate zijn gebagatelliseerd. Delta Park heeft een jaaromzet van ca. € 5 miljoen. Als de omzet met 10% zakt, leidt dat (uiteraard) niet tot een daling van de kosten met 10%. Met andere woorden, een omzetafdaling van 10% leidt tot een daling van het resultaat met een (aanmerkelijk) hoger percentage en kan de exploitatie van het park uiteindelijk in gevaar brengen.

De aanwezigheid van windturbines, zoals die mogelijk worden gemaakt in het ontwerpbestemmingsplan, kan dus tot grote exploitatieschade leiden, alsmede tot aantasting van (de waarde van) de eigendommen van Delta Park, indien een deugdelijke exploitatie als gevolg van de turbines niet meer mogelijk is. Een deugdelijk haalbaarheidsonderzoek heeft niet plaatsgevonden.

In de samenwerkingsovereenkomst die de gemeente heeft gesloten met Windpark OSK B.V. is aangegeven dat de gemeente bepaalde inspanningsverplichtingen op zich genomen heeft, strekkende tot planologische medewerking. In bepaalde gevallen is de gemeente echter van die inspanningsverplichting ontslagen.

Er heeft overleg plaatsgevonden tussen Windpark OSK B.V. en Delta Park Neeltje Jans, maar in dat overleg heeft Windpark OSK B.V. geen blijk gegeven van de intentie om op een reële wijze aan de gerechtvaardigde bezwaren van Delta Park Neeltje Jans tegemoet te komen of om anderszins de voor Delta Park negatieve consequenties van het geplande windpark op afdoende wijze weg te nemen.

Dat de (optimistische) houding van Windpark OSK B.V. niet terecht is, blijkt niet alleen uit het rapport van Van Assendelft & Partners, maar ook uit de wijze waarop meer algemeen in rechte met dit soort claims worden omgegaan. Verwezen wordt naar een recente uitspraak van de Rechtbank Middelburg, Sector bestuursrecht, 23 december 2010, Bouwrecht 2011, blz. 352 ev. Het betrof hier een uitspraak van 31 beroepsprocedures aangaande planschade in verband met windturbines in de Hoofdplaatpolder.

Beantwoording:

Het onderzoek naar de maatschappelijke uitvoerbaarheid heeft overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening plaatsgevonden. Tevens is aan een ieder de mogelijkheid gegeven om in te spreken aan de hand van het concept-ontwerpbestemmingsplan. In hoofdstuk 8 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt hierop ingegaan.

Voor wat betreft de economische uitvoerbaarheid kan het volgende worden opgemerkt.

In het provinciale Omgevingsplan is de Oosterscheldekering aangewezen als één van de vier concentratielocaties voor windenergie in Zeeland. Omdat Neeltje Jans één van de vier concentratielocaties voor windenergie in Zeeland is, wordt ernaar gestreefd om op deze locatie

het maximaal haalbare vermogen aan windenergie op te stellen. Dat wil zeggen dat in de zgn. concentratielocaties ruimte is voor windturbines met een hoogte van meer dan 15 m. Vanwege het uitstekende windaanbod op deze locatie behoort de economische uitvoerbaarheid van een windenergieproject op deze locatie tot de beste van Nederland. Daarbij geldt dat de investering voor de aanleg van de windturbines, de toegangswegen, de elektriciteitskabels en het schakelstation circa Euro 2 miljoen per Megawatt bedragen. De exploitatielasten gedurende de levensduur van 20 jaar van het windpark, te weten de kapitaalskosten (rente en aflossing) plus de jaarlijkse kosten voor onderhoud, verzekeringen en pacht bedragen circa Euro 0,07 per kWh. De exploitatiebaten gedurende de levensduur van 20 jaar van het windpark, waaronder de jaarlijkse opbrengsten uit verkoop van de geproduceerde elektrische energie en de te verkrijgen subsidie vanuit de Rijksoverheid bedragen circa Euro 0,09 per kWh. Doordat de jaarlijkse exploitatielasten lager zijn dan de jaarlijkse exploitatie opbrengsten, kan Windpark OSK BV de investering gedurende de 20 jarige levensduur van het windpark terugverdienen.

De eventuele financiële gevolgen van het realiseren van Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans hangen af van de bezoekersaantallen en de verblijfstijd van deze bezoekers in het Deltapark. In het onderzoek van ZKA Consultants & Planners is geconcludeerd dat Windpark Bouwdokken naar verwachting per saldo geen negatief effect heeft op het aantal bezoekers of op de verblijfstijd van deze bezoekers in het Deltapark. Er zijn ook geen concrete aanwijzingen dat onjuiste aannames zijn gedaan bij de bepaling van de financiële gevolgen voor Deltapark Neeltje Jans. Mocht er sprake zijn van planschade dan is dit via een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en de initiatiefnemer afgewenteld op de initiatiefnemer.

Hoewel geen sprake is van aangetoonde gerechtvaardigde bezwaren of economische schade, heeft Windpark OSK BV getracht in onderling overleg aan de bezwaren van Deltapark Neeltje Jans tegemoet te komen. Windpark OSK BV heeft aangeboden een informatiecentrum over duurzame energie in te richten, heeft plannen uit laten werken voor een uitkijktoren rond één van de windturbines, en heeft omdat het Deltapark dat liever wilde, ook concrete financiële voorstellen gedaan. Windpark OSK B.V. is bereid inzage te geven in de gedane voorstellen, maar dat wordt tot nu toe door Deltapark Neeltje Jans niet op prijs gesteld.

Er is derhalve geen concrete aanleiding om de samenwerkingsovereenkomst tussen Windpark OSK BV en de Gemeente Veere te ontbinden.

Tot slot kan opgemerkt worden dat, zoals al in hoofdstuk 7 van de toelichting op het bestemmingsplan is aangegeven, de overeenkomst die gesloten is tussen Windpark OSK B.V. en de gemeente Veere voldoet aan de huidige eisen van een anterieure overeenkomst.

3.13. Van Boven Advocaten wijst namens Delta Park op de aantasting van het Zeeuwse landschap met turbines van een omvang die niet eerder is vertoond. Bijlage 1 bij het MER is een notitie "Landschap" waarop diverse visualisaties zijn opgenomen. De meeste van die visualisaties hebben betrekking op molens van een lager type dan de turbines van 6 MW die door de toekomstige exploitant kennelijk zijn gewenst. Los daarvan geven de visualisaties aan dat een forse horizonvervuiling te duchten valt. Aan de zienswijze is een aantal foto's gehecht, waarop de visuele gevolgen van dichtbij beter inzichtelijk gemaakt zijn. De foto's tonen aan dat de bebouwing van Neeltje Jans geheel in het niet valt bij de geplande windmolens, waarvan de tiphoogte ongeveer gelijk is aan de top van de Euromast.

Beantwoording:

In het MER Windpark Bouwdokken zijn de effecten van drie inrichtingsvarianten van het windpark beschreven. Twee van de varianten (Voorkeursvariant Max en Alternatief Blok) hebben betrekking op hetzelfde windturbintype met een vermogen van 6 MW.

Alternatief 9x3,6 MW heeft betrekking op een windturbintype met een vermogen van 3,6 MW. Dit type heeft een lagere ashoogte en een kleinere rotordiameter dan het windturbintype in de 6 MW varianten. Dit is aangegeven in paragraaf 3.3.1 van het MER.

In Bijlage 1 bij het MER zijn de visualisaties weergegeven die vanaf acht punten in de omgeving van het windpark zijn gemaakt. Ter vergelijking is vanaf elk punt ook een visualisatie gemaakt waarbij Windpark Bouwdokken niet is weergegeven.

Voor het maken van de visualisaties is gebruik gemaakt van speciaal ontwikkelde software van EMD in Denemarken. Er is geen sprake van dat de visualisaties betrekking hebben op kleinere windturbintypes dan aangegeven in de drie varianten van het windpark.

De visualisaties die bij de zienswijze zijn overgelegd, suggereren dat de windturbines van Windpark Bouwdokken de enige hoge bouwwerken op Neeltje Jans zijn. Op Neeltje Jans bevinden zich echter al meerdere hoge bouwwerken, waaronder windturbines. Deze zijn niet zichtbaar op deze visualisaties en geven het landschap op Neeltje Jans dus niet volledig weer.

3.14. Uit het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage blijkt dat het MER niet erg minutieus is beoordeeld. Desondanks heeft de commissie geconcludeerd dat aantasting van natuurlijke kenmerken in het Deltagebied voor bepaalde vogelsoorten niet kan worden uitgesloten. De commissie heeft daarom geadviseerd om mitigerende maatregelen uit te werken. Niet is gebleken dat dit advies is overgenomen.

Ook stelt de commissie vraagtekens over de conclusies in het MER aangaande de milieueffecten van de geplande heiwerkzaamheden. In verband daarmee is geadviseerd om verstoring onder en boven water te beperken door palen te schroeven. Het is niet duidelijk dat dit advies is of wordt opgevolgd.

Ook heeft de toetsingscommissie opmerkingen gemaakt over de milieucompensatie in het kader van de EHS. De commissie constateert dat niet expliciet is ingegaan op de gevolgen voor de "wezenlijke kenmerken en waarden" van de EHS. Op blz. 8 van het advies van de toetsingscommissie wordt melding gemaakt van de conclusie dat vanuit milieuoogpunt wellicht een onjuiste keuze is gemaakt.

Beantwoording:

Het advies van de Commissie m.e.r. om mitigerende maatregelen voor bepaalde vogelsoorten uit te werken, komt voort uit de doelstellingen voor deze vogelsoorten zoals deze gesteld zijn in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura2000-gebieden Voordelta en Oosterschelde. Natura2000-gebieden worden aangewezen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Mitigerende maatregelen voor deze vogelsoorten zijn uitgewerkt in het overleg tussen de Provincie Zeeland en Windpark OSK BV, dat heeft geleid tot een voorstel van Windpark OSK BV voor herinrichting van het zanddepot grenzend aan de Bouwdokken, dat onderdeel uitmaakt van de EHS. De Provincie Zeeland heeft tijdens dit overleg aan de initiatiefnemer aangegeven, dat het voorstel voor herinrichting in de juiste verhouding staat tot de aantasting van de EHS die het windpark teweeg brengt en dat met het herinrichtingsplan ook aan alle voorwaarden voor het verkrijgen van een Natuurbeschermingswetvergunning voor het windpark voldaan is. De mitigerende maatregelen voor deze vogelsoorten worden opgenomen in de Natuurbeschermingswetvergunning.

Voor wat betreft de milieueffecten van de geplande heiwerkzaamheden, kan opgemerkt worden dat één en ander gewaarborgd wordt in de Natuurbeschermingswetvergunning. Voor de methode van aanleg van het windpark zullen door de Provincie Zeeland voorwaarden gesteld worden in de Natuurbeschermingswetvergunning, waardoor er geen sprake zal zijn van een onevenredige verstoring als gevolg van de aanleg van het windpark.

Op blz. 8 van haar toetsingsadvies geeft de Commissie m.e.r. het volgende aan:

“Effecten per kWh en meest milieuvriendelijke alternatief (mma).

Het valt de Commissie bij narekening van de effecten per kWh op, dat het 4 x 6 MW alternatief op een aantal onderdelen beter scoort in tegenstelling tot wat in het MER wordt gepresenteerd. Dat geldt bijvoorbeeld voor het aantal aanvaringsslachtoffers van trek- en broedvogels per opgewekte kWh en vermoedelijk ook voor de verstoringduur van de heiwerkzaamheden per kWh. De consequentie hiervan is dat het 4x6 MW alternatief op deze aspecten 'milieuvriendelijker' scoort dan in het MER weergegeven. Afhankelijk van een eventuele weging zou hiermee het 4x6 MW alternatief (ook) het mma kunnen zijn.”

Uit bovenstaande blijkt dat zowel het 4x6 MW alternatief (totaal vermogen van 24 MW) als de voorkeursvariant bestaande uit negen windturbines elk met een vermogen van 6 MW (totaal vermogen van 54 MW) het mma kunnen zijn. De Oosterscheldekering is door de Provincie Zeeland aangewezen als concentratielocatie voor windenergie. Omdat de milieueffecten van de voorkeursvariant aanvaardbaar zijn en omdat Windpark Bouwdokken onderdeel uitmaakt van de concentratielocatie Oosterscheldekering, is gekozen voor de voorkeursvariant van negen windturbines van 6 MW.

3.15. Zoals uit het voorgaande blijkt is het ontwerp-bestemmingsplan onvoldoende zorgvuldig voorbereid, althans is bij de voorbereiding genoeg genomen met eenzijdige stukken met een tendentieuze inhoud. Eén en ander is in strijd met de artikelen 2.4, 2e lid en artikel 3:2 Awb. Daarnaast is niet, althans onvoldoende en niet op kenbare wijze, rekening gehouden met de belangen van Delta Park Neeltje Jans B.V. Dat levert strijd op met artikel 3:4, 1e en 2e lid Awb.

Beantwoording:

Voor belanghebbenden mag een besluit geen onevenredige gevolgen hebben in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Uitgaande van de ingediende zienswijzen en de uitgebrachte onderzoeken is niet gebleken dat Deltapark Neeltje Jans nadelige gevolgen ondervindt van het bestemmingsplan of ontwikkelingen die door middel van dit bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

Conclusie:

De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9.2. Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen

De volgende wijzigingen zijn naar aanleiding van de zienswijzen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan doorgevoerd.

Verbeelding:

Op de verbeelding zijn de functieaanduidingen specifieke vorm van waterstaat – radar – 1 en specifieke vorm van waterstaat – radar – 2 aangepast. Beide vlakken zijn op maximaal 300 meter afstand tot het uiteinde van de noordelijke havendam geprojecteerd.

Toelichting:

1. Aan de toelichting is een nieuw hoofdstuk 'Bij vaststelling aangebrachte wijzigingen' toegevoegd.
2. Er is een bijlage 2 aanvullende onderzoeken beantwoording zienswijzen toegevoegd.

De volgende redactionele wijzigingen zijn ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan doorgevoerd.

1. In tabel 1.1 is aangegeven dat de procedurestappen reeds doorlopen zijn.
2. Er is een overzicht van de separate bijlagen opgenomen achter de bijlagen bij de toelichting.
3. De opsomming van de separate bijlage is in chronologische volgorde weergegeven. Deze herschikking is verwerkt in de verwijzingen die in de toelichting staan.

bijlage
bij de toelichting

Bijlage 1 Toelichting op de Staat van Horeca-activiteiten ¹

Milieuzonering van horeca-activiteiten

De problematiek van hinder door horecabedrijven onderscheidt zich als zodanig nauwelijks van de problematiek van hinder veroorzaakt door “gewone” niet-agrarische bedrijven. Bij het opstellen van de in de voorschriften opgenomen Staat van Horeca-activiteiten en het daarmee samenhangende toelatingsbeleid is daarom nauw aangesloten bij de Staat van Bedrijfs-activiteiten die al veel langer in bestemmingsplannen wordt toegepast.

Ook voor horecabedrijven bieden de Wet milieubeheer en de APV onvoldoende mogelijkheden om alle relevante vormen van hinder te voorkomen. De milieuzonering van horecabedrijven in het bestemmingsplan richt zich in aanvulling op de beide genoemde instrumenten op de volgende vormen van hinder:

- geluidshinder door afzonderlijke inrichtingen in een rustige omgeving;
- (cumulatieve) geluidshinder buiten de inrichting(en) en verkeersaantrekkende werking/parkeerdruk.

Analoog aan de regeling voor “gewone” bedrijven worden bij de uitwerking van een ruimtelijk beleid voor hinderlijke horeca-activiteiten drie stappen onderscheiden:

- indelen van activiteiten in ruimtelijk relevante hindercategorieën;
- onderscheiden van gebiedstypen met een verschillende hindergevoeligheid;
- uitwerken van een beleid in hoofdlijnen: in welke gebieden zijn welke categorieën in het algemeen toelaatbaar.

De onderstaande toelichting gaat nader in op de gehanteerde hindercategorieën en het algemene toelatingsbeleid voor deze categorieën. Opgemerkt wordt dat naast de criteria ter voorkoming van ongewenste horeca-activiteiten ook ruimtelijk-functionele overwegingen een rol kunnen spelen bij het ruimtelijk beleid voor horeca-activiteiten; daarop wordt op deze plaats niet ingegaan.

Gehanteerde criteria

Voor een indicatie van de mate van hinder veroorzaakt door horeca-activiteiten biedt de basiszoneringslijst uit de VNG-publicatie “bedrijven en milieuzonering” een goed vertrekpunt. De daar gehanteerde, nogal grove benadering behoeft echter voor een in de praktijk bruikbare Staat van Horeca-activiteiten aanvulling en nadere motivering. In aanvulling op de gegevens uit de VNG-publicatie is gebruikgemaakt van de volgende ruimtelijk relevante criteria:

- de voor verschillende soorten horeca-inrichtingen over het algemeen gebruikelijke openingstijden¹⁾; deze zijn voor het optreden van hinder uiterst relevant; het Besluit

¹⁾ Er wordt hier nadrukkelijk gesproken over openingstijden die normaal gesproken verbonden zijn aan het functioneren van een type horecabedrijf; de toelaatbare openingstijden van een individueel bedrijf worden niet via het bestemmingsplan bepaald maar middels de vergunning op grond van de APV.

- horecabedrijven en de circulaire industrielawaai hanteren immers voor de dag-, avond- en nachtperiode verschillende milieunormen;
- de mate waarin een bedrijfstype naar verwachting bezoekers en in het bijzonder bezoekers per auto en/of brommers (scooters) aantrekt.

Categorieën van horeca-activiteiten

Mede op grond van bovengenoemde criteria worden in de Staat van Horeca-activiteiten de volgende drie categorieën onderscheiden (waarvan één categorie met drie subcategorieën):

1. "lichte horeca": Bedrijven die in beginsel alleen overdag en 's avonds behoeven te zijn geopend (in hoofdzaak verstrekking van etenswaren en maaltijden) en daardoor slechts beperkte hinder voor omwonenden veroorzaken: restaurants, cafetaria's, ijssalons en dergelijke. Het gaat daarbij dus om bedrijven die uit een oogpunt van hinder vooral in woongebieden niet wenselijk zijn. In gemengde gebieden en weinig gevoelige gebieden dient mede in relatie tot de verkeersontsluiting een nadere afweging plaats te vinden. In deze categorie zijn de volgende subcategorieën onderscheiden:
 - 1a. qua exploitatie aan detailhandelsfunctie verwante horeca die in de praktijk nauwelijks van de eigenlijke detailhandel kunnen worden onderscheiden zoals ijssalons, cafetaria's, snackbars en dergelijke; met name in centrumgebieden kan het in verband met ruimtelijk-functionele aspecten gewenst zijn deze groep als afzonderlijke categorie te beschouwen;
 - 1b. overige lichte horeca: restaurants;
 - 1c. bedrijven met een logiesfunctie: hotels;
 - 1d. bedrijven met een relatief grote verkeersaantrekkende werking: grotere restaurants, grotere hotels, McDrives en dergelijke.
2. "middelzware horeca": Bedrijven die normaal gesproken ook 's nachts geopend zijn en die daardoor aanzienlijke hinder voor omwonenden kunnen veroorzaken: cafés, bars, biljartcentra, zalenverhuur en dergelijke. Deze bedrijven zijn over het algemeen alleen toelaatbaar in weinig gevoelige gebieden, zoals gebieden met primair een functie voor detailhandel en voorzieningen.
3. "zware horeca": Bedrijven die voor een goed functioneren ook 's nachts moeten zijn geopend en die tevens een groot aantal bezoekers aantrekken en daardoor grote hinder voor de omgeving met zich mee kunnen brengen (verkeersaantrekkende werking, daarmee gepaard gaande hinder op straat en parkeeroverlast): dancings, discotheken en partycentra. Deze bedrijven zijn alleen toelaatbaar in specifiek voor dergelijke bedrijven aangewezen gebieden.

Flexibiliteit

De Staat van Horeca-activiteiten blijkt in de praktijk een relatief grof hulpmiddel te zijn om hinder door horeca-activiteiten in te schatten. De lijst van activiteiten is bovendien tijdgebonden. Het komt in de praktijk dan ook voor dat een bepaald horecabedrijf als gevolg van een geringe omvang van hinderlijke deelactiviteiten, een aangepaste werkwijze (bijvoorbeeld geen openstelling noodzakelijk in de nachturen) of bijzondere voorzieningen minder hinder veroorzaakt dan in de Staat van Horeca-activiteiten is verondersteld. In het betreffende artikel van de planvoorschriften is daarom bepaald dat burgemeester en wethouders een dergelijk bedrijf via een vrijstelling één categorie lager kunnen indelen. Dit betekent bijvoorbeeld van categorie 3 naar 2. Bij categorie 1, met een onderverdeling in subcategorieën, wordt daarbij bedoeld dat vrijstelling tot de laagste subcategorie mogelijk is (dus van categorie 2 naar maximaal 1a, maar bijvoorbeeld ook van 1c naar 1b). Om een vrijstelling te kunnen verlenen moet worden aangetoond dat het bedrijf naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbaar is met andere bedrijven uit de desbetreffende lagere categorie. Deze beoordeling dient met name te worden getoetst aan het aspect geluidshinder.

Daarnaast is het mogelijk dat bepaalde horeca-activiteiten zich aandienen, niet zijn genoemd in de Staat van Horeca-activiteiten. Wanneer deze bedrijven wat betreft milieubelasting gelijk kunnen worden gesteld met volgens de bestemmingsregeling toegestane horecabedrijven kan voor de vestiging van deze bedrijven eveneens een vrijstelling worden verleend.

Bijlage 2. Aanvullende onderzoeken beantwoording zienswijzen

1

National SEA LIFE Marine Park
Koning Albert I Laan 116
8370 Blankenberge
TEL +32 (0)50 42 43 00
FAX +32 (0)50 424 424
E-MAIL slcblank@merlinentertainments.biz
WEB www.sealife.be
KBC 472-716551-46 BTW BE 0452 786 694 RPR Brugge

Behandeling: SB	Project: Afschrift:
12 AUG 2011	
Akkoord:	

Bylage 1

Bevestiging telefonisch interview van de heer Van Gompel, dierenarts bij Sea Life Blankenberge in België, 9 augustus 2011.

Sea Life Blankenberge in België is verantwoordelijk voor de opvang van zieke zeehonden die stranden op de Belgische kust. E-Connection heeft Sea Life Blankenberge gevraagd naar de mogelijke effecten van geluid en trillingen door windturbines op zeehonden en zeeleeuwen in bassins.

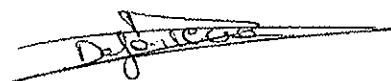
Ik ben dierenarts bij Sea Life Blankenberge en als zodanig betrokken bij de verzorging van de zeehonden en zeeleeuwen in Sea Life Blankenberge. Ik heb 15 jaar ervaring met de verzorging van deze dieren. In Sea Life Blankenberge verblijven zeehonden en zeeleeuwen in bassins in de open lucht.

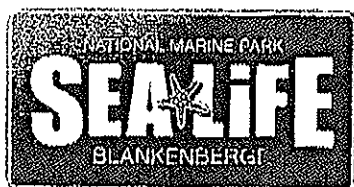
In attractieparken met zeeleeuwen en zeehonden is sprake van veel omgevingsgeluid van attracties en bezoekers. Zeehonden en zeeleeuwen die in bassins in deze parken verblijven, zijn daardoor gewend aan veel omgevingsgeluid. Geluid van windturbines zal daarom naar mijn verwachting geen effect hebben op zeehonden en zeeleeuwen in een dergelijke omgeving.

Zeehonden en zeeleeuwen in bassins zullen tevens geen effect ondervinden van de trillingen van windturbines omdat het water in de bassins continu gecirculeerd en gefilterd wordt, waardoor er stroming in de bassins is. Daarnaast veroorzaken de zeehonden en zeeleeuwen, als zij bewegen door de beperkte ruimte van de bassins, zelf veel deining waardoor trillingen van buitenaf niet waarneembaar zijn.

Op basis van onze ervaringen bij Sea Life Blankenberge zal het geluid en trillingen van windturbines die op een afstand van circa 150 meter van de bassins staan, naar verwachting geen effect hebben op het gedrag en de gezondheid van zeeleeuwen en zeehonden in deze bassins.

In opdracht van de heer Van Gompel John

Tiffany Deforece

Behandeling: SB	Project: Afschrift
23 SEP 2011	
Antwoord:	

"De expert opinie van 9 augustus 2011 met betrekking tot effecten van windturbines op zeehonden en zeeleeuwen die in bassins in dierenparken of attractieparken verblijven, is gebaseerd op mijn ervaringen met zeehonden en zeeleeuwen in de bassins van Sea Life Blankenberge. Daarbij heb ik mijn ervaringen met windturbines die voorkomen aan de Belgische kust, zoals Zeebrugge dat op korte afstand van Sea Life ligt, betrokken.

Dr. Van Gompel, dierenarts
Sea Life Blankenberge"

In opdracht van

SEA LIFE Blankenberge, Koning Albert 1 Laan 116, 8370 Blankenberge

Tel.: 0032 (0)50 424 300 | Fax: 0032 (0)50 424 424
www.sealife.be

Geoconsult Noord B.V.
Van Anhalt Dessaustraat 14
8606 XD Sneek
Tel : (0515) 43 11 27
Fax : (0515) 43 11 50
Email : t.kooistra@geoconsult.nl

Windpark OSK BV
Postbus 101
3980 CC Bunnik

t.a.v. Mevr. S. Barendse

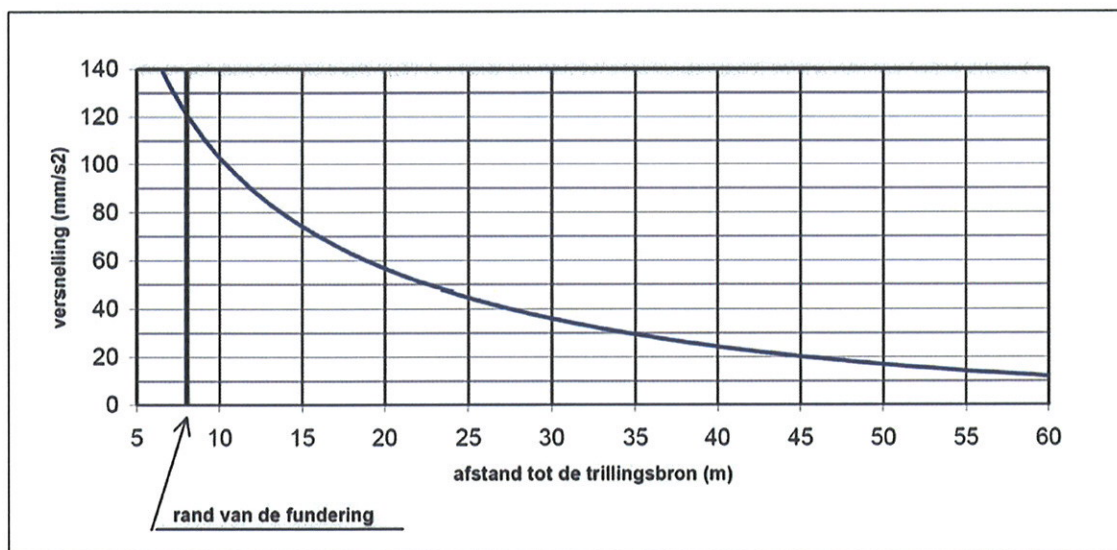
Bylage 2

Kenmerk : 61021/01/TK
Sneek : 22 september 2011
Onderwerp : Windpark Bouwdokken; Invloed trillingen op de omgeving

Geachte mevrouw Barendse,

Naar aanleiding van uw vraag over de relatie tussen het trillingsniveau en de afstand tot windturbines, doen wij u hierbij de volgende informatie toekomen.

In 2008 zijn van 2 windturbines op Noordland Buiten de trillingsniveaus gemeten gedurende een periode van ca. 5 weken. Dit betroffen 3 MW turbines met een ashoogte van 80 meter. Uit de resultaten bleek dat de trillingen ter plaatse van de fundering relatief laag zijn. Op basis van empirische rekenregels zijn de trillingen berekend op variërende afstand tot de turbines. Daarbij is de volgende relatie gevonden :

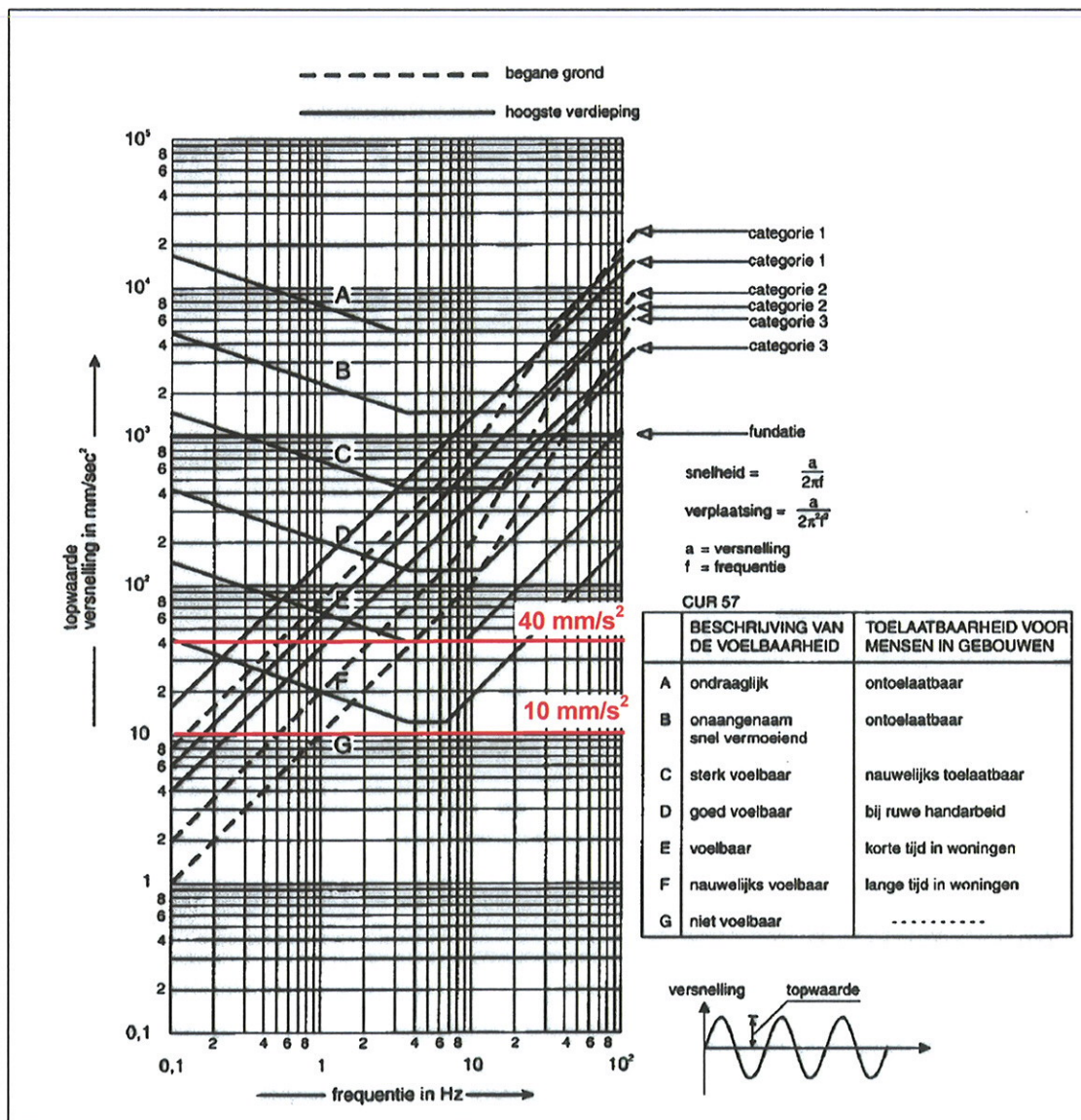
figuur 1 : relatie tussen het trillingsniveau en de afstand tot de turbine.

Kenmerk : 61021/01/TK
Sneek : 22 september 2011
Onderwerp : Windpark Bouwdokken; Invloed trillingen op de omgeving

blz. 2

Uit de resultaten blijkt dat de versnellingen op een afstand van 60 meter zijn afgenomen tot 10 mm/sec^2 . Deze trillingen zijn niet meer voelbaar.

Ter illustratie is een grafiek gepresenteerd ontleend aan CUR 57. Hier zijn de lijnen van 10 mm/s^2 (afstand ca. 60 m van de turbine) en 40 mm/s^2 (afstand 27 meter van de turbine) in rood aangegeven. Bij de eerstgenoemde afstand zijn de trillingen "niet voelbaar" en de laatste waarde ligt op het overgangsgebied van "niet voelbaar" en "nauwelijks voelbaar".

figuur 2 : relatie tussen het trillingsniveau en de afstand tot de turbine.

Kenmerk : 61021/01/TK
Sneek : 22 september 2011
Onderwerp : Windpark Bouwdokken; Invloed trillingen op de omgeving

blz. 3

Hoewel de turbines voor Windpark Bouwdokken groter zullen zijn, wordt verwacht dat de trillingen niet evenredig zullen toenemen. Globaal gezien kan worden gesteld dat de trillingen op een afstand groter dan 50 meter niet of nauwelijks meer voelbaar zullen zijn.

Wij vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest,

Hoogachtend,
Geoconsult Noord B.V.

Ir. T. Kooistra

Bylage 3

Natuurontwikkeling zanddepot bouwdokken

OPDRACHTGEVER: E-Connection

Kruisland, 7 april 2011
Rapport nummer 2011/09

Ecologisch Adviesbureau Henk Baptist
Brugweg 6
4756 SM Kruisland
0167 533272
henk@natuurbeschermingswet.nl

Inhoud

0	Samenvatting	3
1	Inleiding	4
2	Ontwikkeling	5
3	Inrichtingsplan	9
4	Te verwachten natuurontwikkeling	11
5	Literatuur	11

0 Samenvatting

Gedurende de voorbereiding van het windpark bouwdokken hebben zich veranderingen voorgedaan in de toestand en de status van het aangrenzende zanddepot. Het zand is uit het depot verwijderd en het depot heeft de status van Provinciale EHS gekregen.

Het zanddepot is een door een ringdijk omgeven gebied dat naast de bouwdokken is gelegen. In de winter van 2009-2010 is het zand door Rijkswaterstaat verwijderd, waarna een tamelijk vlakke bodem met enkele rechte greppels resten op een peil rond NAP. Na afgraving is dit depot met regen- en kwelwatergevuld. Het zoete water drijft op het zoute water uit de onderlaag. Het is nu de verwachting dat zonder maatregelen het zanddepot een permanente wateroppervlakte blijft.

De Provincie Zeeland wist van de plannen van Rijkswaterstaat en ontwikkelde een natuurontwikkelingsplan waarbij door het maken van een opening in de ringdijk weer getij in het gebied zou worden toegelaten. Hierop vooruitlopend kende de Provincie de status van provinciale EHS aan het gebied toe. Het natuurontwikkelingsplan is echter nimmer gerealiseerd.

Van de negen geplande windturbines op de bouwdokken zijn er twee gepland in de door de Provincie Zeeland aangewezen EHS, waarvan één op de rand van het zanddepot. Op deze turbines zijn de regels van het Omgevingsplan Zeeland van toepassing. Dit omgevingsplan kent zwaardere regels dan die voortvloeien uit de nota Ruimte, namelijk dat voor alle ingrepen die schade toebrengen of anderszins negatieve gevolgen hebben op de waarden van het betreffende gebied een compensatiebeginsel bestaat. De Provincie geeft aan dat er door de windturbines sprake is van oppervlakteverlies en negatieve effecten op natuurwaarden van de EHS. Op grond hiervan legt de Provincie, in het kader van de bestemmingsplanwijziging, een compensatieplicht op.

De suggestie is gedaan dat E-Connection door een mate van natuurontwikkeling van het zanddepot aan deze compensatieplicht zou kunnen voldoen. Hiertoe zijn van zijde van de Provincie enkele voorstellen gedaan die echter technisch noch economisch haalbaar waren.

In dit rapport wordt een voorstel van zijde van E-Connection gepresenteerd. Het bestaat uit een permeabele dijk waardoor in het depot een beperkt getij met zout water wordt gecreëerd. Het zoute water draagt er zorg voor dat de vegetatieontwikkelingen in het gebied passen en er broedmogelijkheden voor kustbroedvogels ontstaan. In de waterplas worden één of meer drijvende broedeilanden gelegd voor Vissdieven.

1 Inleiding

Windpark Bouwdokken bestaat in de voorkeursvariant uit negen windturbines, elk met een vermogen van 6 MW. Het opgesteld vermogen in de voorkeursvariant Max bedraagt 54 MW. Alternatieve opstellingen zijn een opstelling van negen windturbines met een vermogen van 3,6 MW (Alternatief 9x 3,6 MW, totaal 32,4 MW) en een opstelling van vier windturbines van 6 MW (Alternatief Blok, totaal 24 MW).

De belangrijkste onderdelen van het windpark zijn de windturbines, de funderingen, de onderhoudswegen vanaf de openbare weg naar de windturbines, de opstelplaatsen, het transformatorstation, een servicegebouw en de ondergrondse elektriciteitskabels.

Voor dit windpark is een MER inclusief passende beoordeling vervaardigd. Twee van de negen windturbines worden geplaatst in de provinciale EHS waardoor het Omgevingsplan Zeeland van toepassing is.

In het kader van de ruimtelijke procedure zou oppervlakteverlies en negatieve effecten op natuurwaarden van de EHS moeten worden gecompenseerd.

Doordat de ontwikkeling van met name het zanddepot niet is uitgevoerd zoals de Provincie Zeeland voor ogen stond en het totaal niet duidelijk is welke negatieve gevolgen optreden op de lokale waarden van de EHS, is het moeilijk te bepalen waar de compensatie uit zou moeten bestaan.

In onderling overleg tussen de Provincie Zeeland en de initiatiefnemer wordt gezien of deze nog iets kan doen aan natuurontwikkeling in het depot. Dit gebeurt op basis van goodwill van de initiatiefnemer en niet op basis van de verplichting tot compensatie van de EHS. De initiatiefnemer onderzoekt daarom momenteel een kostentechnisch haalbaar inrichtingsplan dat ook tegemoet komt aan de wensen van de Provincie Zeeland. Dit zal dan tevens een alternatief zijn voor de mitigerende maatregelen voor de Visdief in de Mattenhaven.

2 Ontwikkelingen

In figuur 1 is de situatie afgebeeld zoals deze tot twee jaar geleden bestond. Het depot was gelegen op een niveau van circa NAP + 3,5 m. De randdammen van het depot zijn aan de binnenzijde niet bestort.

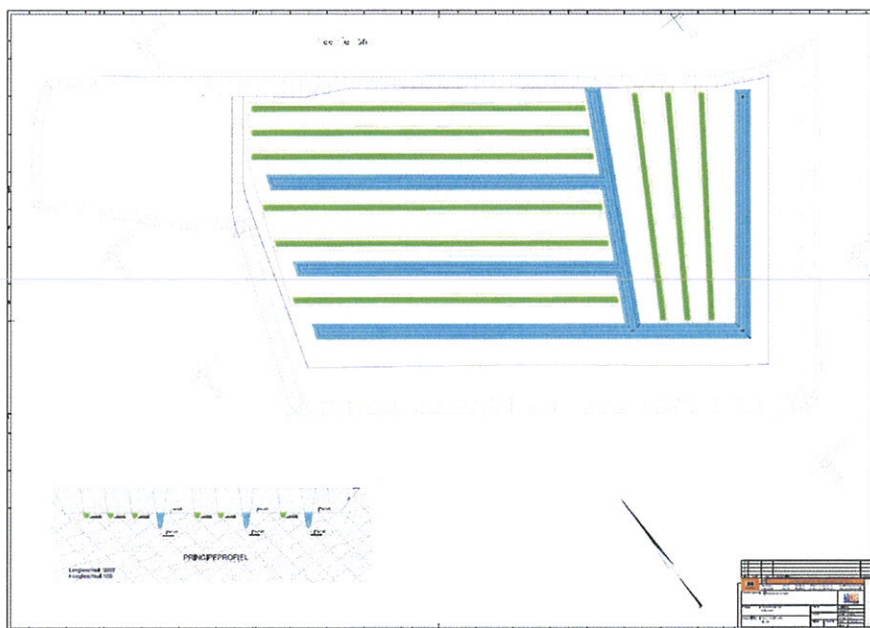
*Figuur 1
Toestand van het zanddepot tot 2008.*

Deze toestand heeft vele jaren bestaan waardoor er ook sprake was van vegetatieontwikkeling in de vorm van duindoornbosjes. In het depot was sprake van een kleine kolonie van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen. Voorts broedden er wat Scholeksters en Kieviten. In de duindoornbossen broedden zangvogels.

Het zanddepot zou worden ontgraven ten behoeve van de aanleg van de N57. Beoogd was het depot af te graven tot een niveau van NAP 0 m.

De Rijkswaterstaat had daarbij een beeld het depot af te graven met daarbinnen een patroon van diepe en ondiepe sloten met bodemniveaus van respectievelijk NAP –

1,5 m en NAP – 0,3 m. Om uitspoeling van de niet bestorte randdammen te vermijden zijn deze afgewerkt onder een helling van 1: 8.

Figuur 2
Ontwerp voor het afwerken van het (voormalig) zanddepot.

De Provincie Zeeland had een ander beeld voor ogen en baseert zich op een door de Grontmij vervaardigd rapport (van Vliet, 2009). Dit rapport beoogt een natuurtoets te zijn, verbonden aan toestemming het zanddepot af te graven. In dit rapport is een hoofdstuk “natuurherstelplan” opgenomen, waarin sprake is van afspraken met de Stichting het Zeeuws Landschap.

De Grontmij heeft een inrichtingsschets gemaakt voor het natuurherstelplan. Deze schets is weergegeven in figuur 3.

Vanwege dit toekomstbeeld is het zanddepot door de Provincie Zeeland in het Omgevingsplan Zeeland aangewezen als provinciale EHS.

Er is geen waterbouwkundige berekening gevonden omtrent de uitvoerbaarheid van dit plan.

Figuur 3
Inrichtingschets natuurherstelplan bij laag water. (van Vliet, 2009)

De ontgraving heeft in de winter 2009 / 2010 plaatsgevonden. De oplevering heeft plaatsgevonden volgens het ontwerp in figuur 2.

In de loop van 2010 is dit depot met regenwater gevuld. Het zoete water drijft op het zoute water uit de onderlaag. Het is nu de verwachting dat zonder maatregelen het zanddepot een permanente wateroppervlakte blijft.

In de winter van 2010 / 2011 was er geen sprake van enige natuurwaarde. Het gehele gebied bestond uit kaal zand

*Figuur 4.
Ontgraven zanddepot in de eindfase.*

De Provincie Zeeland houdt vast aan de regels van het Omgevingsplan Zeeland. Dit omgevingsplan kent zwaardere regels dan die voortvloeien uit de nota Ruimte, namelijk dat voor alle ingrepen die schade toebrengen of anderszins negatieve gevolgen hebben op de waarden van het betreffende gebied een compensatiebeginsel bestaat. De Provincie geeft aan dat er door de windturbines sprake is van oppervlakteverlies en negatieve effecten op natuurwaarden van de EHS. Op grond hiervan legt de Provincie, in het kader van de bestemmingsplanwijziging, een compensatieplicht op.

De suggestie is gedaan dat E-Connection door een mate van natuurontwikkeling van het zanddepot aan deze compensatieplicht zou kunnen voldoen.

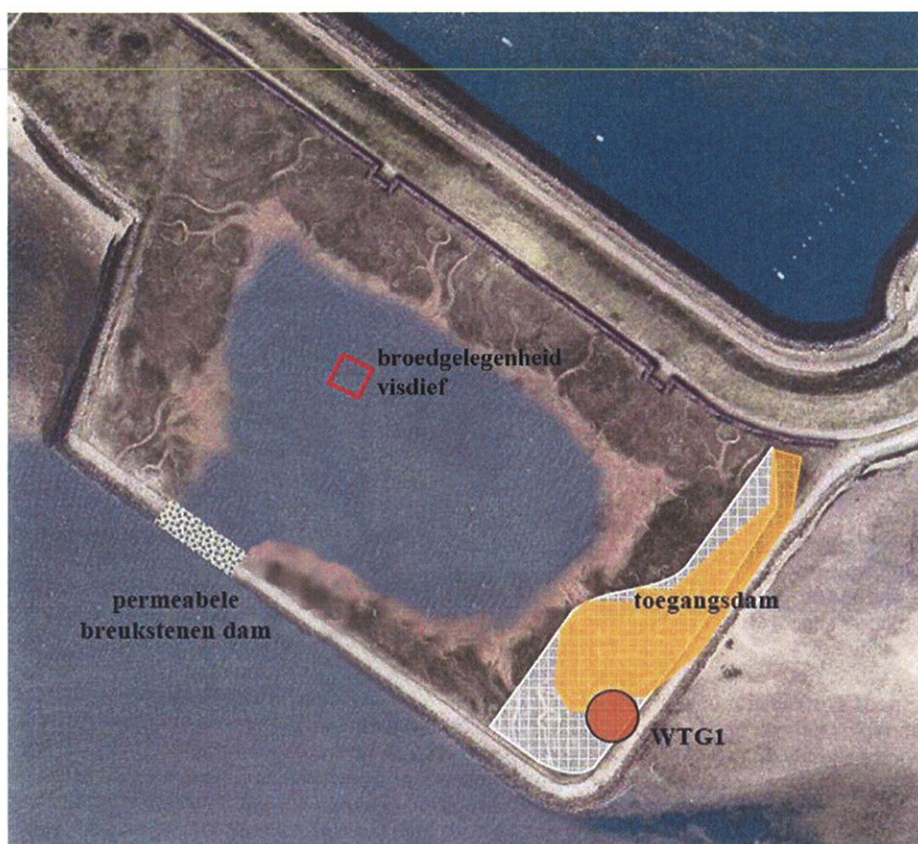
Hiertoe zijn van zijde van de Provincie enkele voorstellen gedaan die echter technisch noch economisch haalbaar waren.

Wanneer de randsdammen worden doorstoken ontstaat aan de binnenzijde van deze dammen een waterbouwkundig instabiele toestand. Om dit stabiel te krijgen dient het binnentalud te worden bestort. Dit is financieel niet haalbaar binnen het beschikbare budget.

Voorts is de eis dat een eiland met hoogwaterwater droog blijft liggen, gecombineerd met de eis dat bij laagwater het eiland door water moet worden omringd, hydrologisch niet haalbaar. De hellingen zouden te stijl worden om stabiel te zijn.

3 Inrichtingsplan

In opdracht van E-Connection is een inrichtingsplan ontworpen dat waterbouwkundig en financieel haalbaar is en in grote mate voldoet aan de ecologische eisen.

Figuur 5
Impressie van de voorgestelde inrichting

De door E-Connection voorgestane ontwikkeling bestaat uit een permeabele dijk met een lengte van 25 meter waardoor in het depot een beperkt getij met zout water wordt gecreëerd. Het zoute water draagt zorg voor passende vegetatieontwikkelingen in het gebied en broedmogelijkheden voor kustbroedvogels. In de waterplas worden één of meer drijvende broedeilanden gelegd voor Visdieven.

De waterstaatkundige aspecten van dit plan zijn doorgerekend (Kaslander 2011) en voldoen aan de eisen die Rijkswaterstaat stelt aan de buitenbeschermingszone van de waterkering.

Het permeabele deel bestaat uit grove steen, waardoor een gedempt getij ontstaat. Dit 'permeabele' stuk dijk is door toepassing van zeer grote steen onaantrekkelijk en mogelijk zelfs gevaarlijk om te betreden, waardoor verstoringskansen door mensen en/of honden afnemen.

De kruinhoogte zal even hoog zijn als de naastgelegen randdam (NAP + 4,20 m), de kruinbreedte wordt 1,0 meter met hellingen van 1: 3.

Het permeabele deel wordt zo ver mogelijk van de windturbine gesitueerd.

De doorlaatbaarheid van de dam is niet tot in detail bekend, maar zal bij een lengte van 25 meter en een porositeit van $n = 0,4$ een getijverschil van 0,4 meter laten ontstaan. Dit is voldoende om te zorgen dat het bassin permanent gevuld is met zout water.

Instroming zal plaatsvinden als de waterstand in de Oosterschelde hoger is dan in het bassin. Uitstroming natuurlijk andersom maar is mede afhankelijk van de hoogte van de drempel in de dam. Hierdoor zal het getijdenverschil niet rond NAP, maar daarboven schommelen. Het getijverschil is geen soort sinuskrumme meer, maar de vulling verloopt sneller dan het weer leeglopen.

Bij een drempel op NAP, een porositeit van 0,4 en een lengte van het permeabele deel van 25 meter, zal het peil in het bassin variëren van circa NAP +0,6 m tot NAP +1,0 meter. De porositeit op de lange termijn blijft aan onzekerheid onderhevig. De verwachting is dat de stroomsnelheden zodanig zullen zijn dat geen verzanding zal optreden. De permeabiliteit zal wel afnemen door aangroei van mosselen en wieren en door verontreinigingen.

Om een voldoende zout milieu te verkrijgen is een getijverschil van 0,4 m noodzakelijk. Om ook na een afname van permeabiliteit voldoende getijverschil te houden is een lengte van 25 meter doorlaatbare dijk noodzakelijk.

Bij onvoldoende permeabiliteit wordt niet alleen het getijverschil te klein, maar komt het gemiddeld peil in het bassin ook hoog te liggen. Er kan gekozen worden voor een hogere porositeit van het permeabele deel of eventueel kunnen doorstroombuizen worden aangebracht.

De gemiddelde hoogte van de waterstand in het bassin wordt mede beïnvloed door de hoogte van de drempel. De definitieve keus hiervoor hangt mede af van de wens intergetijdengebied te verkrijgen, maar ook permanent water ter bescherming van de sternkolonie op het visdiefvlot.

4 Te verwachten natuurontwikkeling

Door de invloed van het zoute water zal de huidige verzoeting, met als gevolg ontwikkelingen van riet, wilgen etc. worden gestopt.

Er zal een intergetijdengebied ontstaan. De oppervlakte intergetijdengebied zal slechts gering zijn en in het niet vallen naast de Oosterschelde. Bovendien zal de kwaliteit van dit intergetijdengebied onzeker zijn met mogelijk weinig bodemdieren en dus weinig vogels.

De situatie lijkt geschikter om in te zetten op zilte vegetaties, mede als voedselgebied voor de daarbij behorende vogels.

Plevieren en Scholeksters kunnen er hun jongen voeden. Broedplaatsen zullen in overvloed aanwezig zijn.

De opstelplaatsen voor de kranen nabij de windturbine zullen halfverhard zijn. In het verleden (Deltawerken) is gebleken dat deze terreinen als broedplaats kunnen worden benut door Dwergsterns en plevieren.

Midden in het bassin zal een broedeiland voor Visdieven worden aangelegd. Een vast eiland levert waterbouwkundige problemen op met betrekking tot de stabiliteit, vandaar dat is gekozen voor een drijvend eiland met een oppervlakte van circa 50 m² zoals voorgesteld in het MER Windpark Bouwdokken. Een dergelijk eiland biedt ruimte aan ongeveer 100 broedparen.

5 Literatuur

Kaslander, K., 2011. Memo permeabele dam zanddepot Neeltje Jans. Kaslander Waterbouw, 25 maart 2011.

Vliet, J.A. van, 2009. Natuurtoets 'Damvak Inlaag'. Afgraven en herinrichten van een gronddepot op Neeltje Jans. Rapport Grontmij Nederland bv Middelburg, 22 april 2009.

Separate bijlagen

Onderstaande separate bijlagen zijn niet opgenomen in de analoge (gedrukte) versie van dit bestemmingsplan. Deze vormen afzonderlijke bijlagen en zijn op verzoek bij de gemeentebalie voor inzage opvraagbaar. Wel zijn deze aan de digitale planversie toegevoegd.

1. Ruimtelijke Onderbouwing project Nieuwbouw viskwekerij Neeltje Jans, april 2009
2. Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, juli 2010
3. Samenvatting Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, juli 2010
4. Milieueffectrapport Windpark Bouwdokken, bijlage Landschap, juli 2010
5. MER Windpark Bouwdokken, Aanvulling effecten Deltapark en klimpijler, november 2010
6. Passende beoordeling ten behoeve van mosselhangcultuur in de Mattenhaven in de Oosterschelde in de periode 2011 t/m 2014, december 2010
7. Locatiestudie radartoren Neeltje Jans, maart 2011
8. Toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 30 maart 2011
9. Onderzoek verwachte effecten Windpark Bouwdokken op Deltapark Neeltje Jans, april 2011
10. Voortoets Radartoren Neeltje Jans, mei 2011
11. Locatiekeuze en –onderbouwing 'Radartoren Neeltje Jans', mei 2011

